SLOVENSKI JADRAN

KOPER — 11. SEPTEMBRA 1959 POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI LETO VIII. — ŠTEV. 36

Izhaja vsak petek. — Izdaja Časopisno založniško podjetje »Primorski tisk« Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170 — Posamezni izvod 10 din. — Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. — Rokopisov ne vračamo.

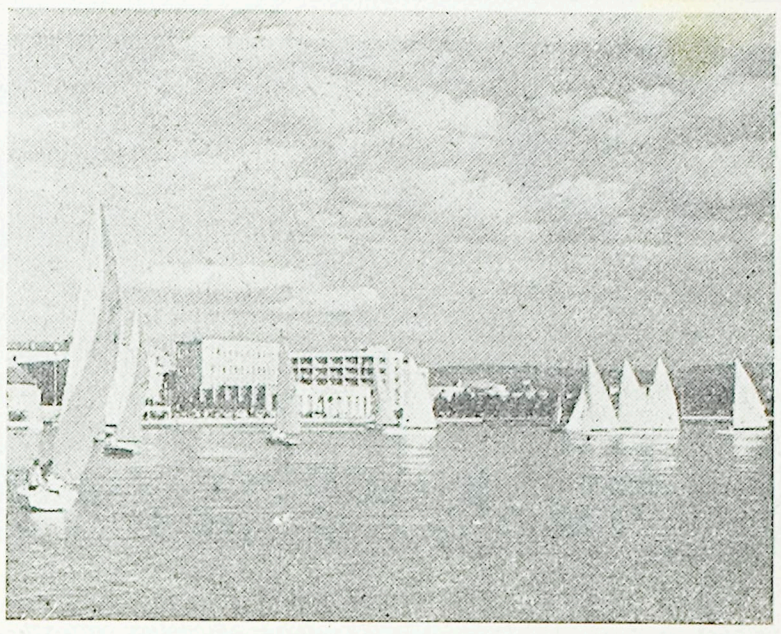

Letos se je tradicionalni mednarodni koprski regati pridružila še pomembnejša jadralna prireditev: tekmovanje za prvenstvo jadrnic Star XVII. distrikta, v katerega so vključene razen Jugoslavije še Avstrija, Zahodna Nemčija in Švica. Več o tem preberite še na 9. strani, gornja slika pa kaže koprski zaliv med jadralnimi prireditvami minuli teden

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Postavljeni plan bo presežen

Osrednja točka dnevnega reda zasedanja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Koper v četrtek, 3. septembra, je bila razprava o izvršitvi občinskega družbenega plana za letošnje leto v prvem polletju. Ta razprava na osnovi skrbno zbranih podatkov je izzvenela v prepričanju, da ne bo težko izpolniti letošnjih planskih nalog, če bodo delovni kolektivi v prihodnjih mesecih izkoristili možnosti, ki jih imajo s povečanjem delovne storilnosti.

Pred očmi moramo imeti, da je v koprski občini največ podjetij sezonskega značaja in da nekatera industrijska podjetja, kot je TOMOS, še niso začela obratovati z vso zmogljivostjo. Zato je bil letni občinski družbeni plan do 1. julija dosežen s 44,5 %, narodni dohodek pa s 47,7 %, kar priča o znatnem izboljšanju strukture realizacije dohodkov in o delnem izboljšanju poslovanja gospodarskih organizacij.

Podrobnejši pregled dela posameznih gospodarskih panog kaže, da so v koprski občini najbolje izpolnjevala svoje naloge industrijska podjetja. Le-ta so v prvih šestih mesecih realizirala celotni predvideni dohodek v višini 42,5 %, narodni dohodek v višini 53,3 % in lastni dohodek celo s 54,7 %, a pri tem so letni plan števila na novo zaposlenih dosegla 89-odstotno.

Kmetijstvo je letos tudi v koprski občini stopilo na novo pot ter je že doslej zabeležilo znatne uspehe. Kaže pa, da je bilo posvečeno vse premalo pozornosti utrjevanju kooperacijskih odnosov med kmetijskimi zadrugami in individualnimi kmetijskimi proizvajalci. V prihodnje bo potrebno v večji meri kot doslej utrjevati disciplino pri izvajanju pogodb med podpisniki, da ne bodo zaradi tega trpeli škode niti sami, niti potrošniki, ki želijo ceneno in kar najbolj bogato izbiro kmetijskih pridelkov. Kmetijske zadruge so celotni, za letos planirani dohodek realizirale 35,4-odstotno, narodni dohodek pa 43-odstotno.

Lepe uspehe sta zabeležila tudi promet in trgovina, ki sta se močno približala višini povprečne realizacije gospodarskih panog koprske občine, gostinstvo pa bi lahko v prvem polletju doseglo še večje uspehe, če bi bilo organizacijsko bolj močno, kar bo moč doseči z izboljšanjem strokovno bolj izvežbanih gostinskih delavcev. Glede obrti in komunalne dejavnosti lahko v koprski občini ugotovijo, da sta ti dve zelo pomembni panogi gospodarstva v prvih šestih mesecih izpolnili vsa pričakovanja, saj sta celotni plan za letošnje leto dosegli s 46 oziroma z več kot 52,5 odstotki.

Na tej seji so odborniki razpravljali še o raznih drugih gospodarskih vprašanjih, in sicer o pripojitvi podjetja »Obalna plovba« Koper k podjetju »Splošna plovba« Piran, o pripojitvi podjetja »Avtoprevoz« iz Sežane k podjetju »Intereuropa« v Kopru zaradi rentabilnejšega poslovanja, ko se manjša podjetja združijo z večjimi, kakor tudi o izglasovanju poroštvenih izjav nekaterim industrijskim, trgovinskim in zlasti kmetijskim organizacijam za nabavo investicijskih posojil.

Tarifni pravilniki

Novi sistem nagrajevanja se v gospodarskih organizacijah v okraju že uspešno uveljavlja. Opažamo pa še nekatere primere, ko gospodarske organizacije uvajanje novega tarifnega sistema zavlačujejo, k uvajanju nepravilno pristopajo, nepravilno uporabljajo določbe tarifnega pravilnika itd. Nujno je, da vse takšne pomanjkljivosti odpravimo, ker moramo novi sistem nagrajevanja uveljaviti povsod, čimprej in čimbolje.

Zlasti moramo prizadete gospodarske organizacije opozoriti na določene roke za izdajo dodatnih predpisov k tarifnemu pravilniku, kakor na primer pravilnikov o normah, o premijah itd. Čimprej je treba tudi določiti individualne tarifne postavke v okviru postavljenih razponov in sploh opraviti vsa tista dela, ki so potrebna, da se tarifni sistem, ki ga je gospodarska organizacija sprejela, v njej tudi uveljavi.

Kljub določilu v tarifnih pravilnikih, da je treba med letom obračunavati osebni dohodek po doseženem ekonomskem uspehu večkrat, so nekatere gospodarske organizacije tega obračunale samo po novih tarifnih postavkah, čeprav razpolagajo že s podatki o ekonomskem uspehu za prvo polletje. Potrebno pa je, da to storijo, ker bo na ta način najbolje prišel že zdaj do vidnega izraza novi sistem nagrajevanja, kjer je tarifna postavka le osnova za obračun osebnega dohodka. Kjer pa je obračun osebnega dohodka po novem tarifnem sistemu na osnovi doseženega uspeha gospodarske organizacije morebiti pokazal, da vsebuje osvojeni sistem določene pomanjkljivosti ali da nastajajo določena neskladja, je nujno, da čimprej pristopijo k reviziji ustreznih določb svojega tarifnega pravilnika ter te določbe dopolnijo in spremenijo.

Važno je tudi, da gospodarske organizacije že pri občasnih obračunih izločijo iz osebnega dohodka tista sredstva, ki niso rezultat prizadevanja kolektiva, temveč konjunkture na tržišču. Z druge strani pa bi bilo napačno, da bi gospodarske organizacije uporabile sredstva, določena s tarifnim pravilnikom za osebni dohodek, v druge namene, kakor na primer za investicije, ker je za pravilno stimuliranje kolektiva potrebno, da se ta sredstva uporabijo izključno za namen, za katerega so bila določena.

Opozarjamo gospodarske organizacije tudi na to, da je njihova stalna naloga, da na podlagi analize tarifnega sistema, ki so ga osvojile, ta sistem dalje izpopolnjujejo in izboljšujejo.

Predsedstvo OSS Koper

OKROG GLAVNIH SKRBI NAŠIH GOSPODINJ PRED BLIŽNJO ZIMO

Kako pa kaj z našo zimnico?

Razgovor z direktorjem preskrbovalnega podjetja »Mestne trgovine Postojna« Jovanom Boškovićem

Ko dozorevajo plodovi po naših poljih in sadovnjakih, je vsako jesen velika skrb naših gospodinj in družinskih poglavarjev preskrba z zadostnimi količinami svežega sadja ter gozdnih in poljskih sadežev, kislega zelja in repe, krompirja, čebule in drugih bistvenih delov naše zimske prehrane. Da bi naše bralce seznanili z ukrepi za preskrbo s temi prehranskimi pridelki zdaj na zimo, smo naprosili direktorja preskrbovalnega podjetja »Mestne trgovine« iz Postojne Jovana Boškovića, naj nam pove, kaj je bilo storjenega za čim boljšo rešitev tega vprašanja.

Kaj je Vaše podjetje storilo, da bi bili prebivalci našega okraja in posebej obalnega področja pravočasno in zadostno preskrbljeni z zimnico?

Naš kolektiv je vložil maksimalne napore, da bi zadovoljivo rešil to težavno vprašanje. Težavno zato, ker je naše podjetje za tako veliko nalogo precej pomanjkljivo opremljeno in mora pri tem delu premagovati dokajšnje težave in ovire. Kljub vsemu pa smo zagotovili za potrošnike na našem področju 500 ton krompirja (250 iz Sežanskega in 250 s Postojnskega), 150 ton čebule iz Srbije in Makedonije, okrog 10 ton česna, dovolj paprike za vlaganje, dalje zadostne količine fižola, kislega zelja in repe; zagotovili smo tudi zadostne količine jabolk, čeprav zanje še nismo mogli skleniti dogovora za ceno, ki se bo formirala na mestu obiranja. Razen tega bomo pripravili precej jajc in nekaj vagonov svežega makedonskega grozdja, ki ga bomo dali v hladilnico, da bo na razpolago v zimskih mesecih. Ostalih povrtnin: rdeče pese in korenčka ter podobno bomo tudi vskladiščili večjo količino, razen tega pa bomo vložili nekaj paprike, ki bo po ugodnejših cenah na razpolago potrošnikom pozimi. Storili bomo pač vse, kar je v naši moči, da v okviru danih možnosti in razpoložljivega skladiščnega prostora zagotovimo nemoteno preskrbo prebivalstva s temi potrošnimi predmeti tudi pozimi.

Mislite torej, da bo na ta način dovolj uspešno rešeno vprašanje zimnice?

Po analizi tržišča, ki smo jo napravili v podjetju, in na podlagi podatkov okrajne Trgovinske zbornice v Kopru, predvidevamo, da bo šlo. Če se bo pokazalo, da smo se ušteli in planirali premalo, ima naše podjetje vendarle tako široke in dobre poslovne zveze, da ne bo problem, naglo in uspešno rešiti vprašanje nadaljnje dopolnilne preskrbe z omenjenimi prehranskimi predmeti.

Kje vse ima Vaše podjetje svoje poslovalnice in skladišča? Ali zadostujejo?

Sedež podjetja je v Postojni, kjer je tudi uprava. Ne ukvarjamo pa se samo s sadjem in zelenjavo, marveč trgujemo z najrazličnejšim blagom: tekstilom, železnino, usnjem, prehranskim blagom. Med svojimi poslovalnicami imamo eno tekstilno in galanterijsko, potem eno z železnino, eno z usnjem in čevljarskimi potrebščinami (vse v Postojni), dalje na Postojnskem osem poslovalnic z živili, med njimi Delikatesa v Postojni, tamkaj tudi tri trgovine z zelenjavo; na obalnem področju pa imamo osem poslovalnic s sadjem in zelenjavo (6 v Kopru, 1 v Piranu in 1 v Portorožu), eno pa pripravljamo v Piranu.

Nameravali smo odpreti tudi dve poslovalnici v Izoli, vendar pa smo potem uvideli, da tamkaj vprašanje preskrbe dobro rešuje domača kmetijska zadruga, zato tega nismo izvedli. Če bo treba, bomo to še storili, čeprav se dajemo z velikimi finančnimi težavami.

Naša rak-rana so skladišča. Eno imamo v Postojni za sadje in zelenjavo, tri v Kopru in eno v Piranu. Za silo ustreza samo ono v Piranu, kjer bomo lahko spravili večje količine krompirja, jabolk itd. — prav blago za zimnice — medtem ko skladišča v Kopru in ono v Postojni le

(Nadaljevanje na 2. strani)

TRI POMEMBNE PROSLAVE

Te dni je imel Okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ v Kopru razširjeno sejo, ki so se je udeležili tudi predstavniki občinskih odborov iz vsega okraja. Osrednja točka dnevnega reda je bil program za september, ki je ta mesec še posebno bogat, saj predvideva na našem področju kar tri velike proslave.

V počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ bo mladina koprskega okraja priredila 19. septembra veliko zborovanje na Štjaku, kjer je bila pred 15 leti Pokrajinska konferenca SKOJ za Slovensko Primorje. Ob tej priložnosti bodo mladinske partizanske patrulje obiskale tudi več primorskih vasi in krajev, povezanih z zgodovino KPJ in ljudske revolucije. Na kraju proslave bodo na večer priredili taborjenje.

Naslednji dan, 20. septembra, se bodo — prav tako v Štjaku — zbrale naše borke in aktivistke na svoji proslavi, ki jo prirejajo ob 15-letnici Pokrajinske konference AFŽ. Razen zborovanja in slavnostnega govora predvideva program bogat kulturni in zabavni spored.

Pomembna proslava bo 20. septembra tudi v Hrvojah, kjer bodo svečano odkrili spomenik padlim borcem NOV. Proslavo pripravljata skupno občini Koper in Buje, spomenik pa, ki ga postavlja prebivalstvo obeh občin, bo pričal o bratstvu in skupni borbi proti fašizmu.

V nadaljevanju seje je odbor razpravljal tudi o razstavi ter o zborniku spominov, za katerega je zbrano že lepo gradivo.

Iv-

Prisrčen sprejem III. koprske MDB srednješolcev po vrnitvi s Ceste bratstva in enotnosti minuli teden v Postojni. Trikrat udarni in trikrat specialno pohvaljeni so se mladi graditelji ponosni razšli na svoje domove

SEJMI V JUGOSLAVIJI VEZ MED NARODI

V soboto dopoldne je bil v Zagrebu odprt 50. jubilejni mednarodni velesejem, na katerem sodelujejo razstavljavci iz 29 držav. Sejem je otvoril predsednik republike Josip Broz-Tito, ki je ob tej priložnosti med drugim dejal: »Takšne prireditve, kakor je ta velesejem v Zagrebu in kakor je bil letošnji III. mednarodni sejem tehnike v Beogradu, so vez med narodi v mirnem medsebojnem sodelovanju.«

Zagrebški velesejem sodi med reprezentativne mednarodne sejme; na njem je prikazana gospodarska moč Jugoslavije. Dosedanji obiskovalci z velikim odobravanjem poudarjajo vrednost dosežkov naše industrije v zadnjih letih in z zanimanjem primerjajo kakovost jugoslovanskih industrijskih izdelkov z izdelki industrijsko bolj razvitih držav.

Prejšnji teden pa sta bila zaključena v Beogradu III. mednarodni sejem tehnike, na katerem je razstavljalo 1705 podjetij iz naše države in inozemstva z velikim komercialnim uspehom, v Ljubljani pa V. mednarodni vinski sejem, ki je tudi doživel lep uspeh.

Potujoča razstava o zgodovini ZKJ

Centralni komite ZKJ je pripravil potujočo razstavo o zgodovini KPJ od ustanovitve do današnjih dni. Posvečena je 40-letnici Zveze komunistov Jugoslavije, namenjena pa predvsem pripadnikom JLA in mladini Jugoslavije. Z razstavo potuje tudi posebna kinoaparatura z izbranimi filmi, ki jih kažejo obiskovalcem razstave. Spremljajo pa jo aktivni oficirji JLA, ki tolmačijo razstavljene eksponate in predvajane filme..

Razstava bo prišla tudi k nam v Koper in jo bomo lahko videli v gledališki hiši v Verdijevi ulici od 20. do 23. septembra, nato pa bo šla še po drugih središčih okraja. Tako bo v Divači 25. in 26. septembra, v Ilirski Bistrici 28. in 29. septembra, v Pivki 30. septembra in 1. oktobra ter v Postojni od 3. do 5. oktobra 1959. Opozarjamo že zdaj prebivalce omenjenih krajev na to razstavo in priporočamo njen obisk zlasti mladini.

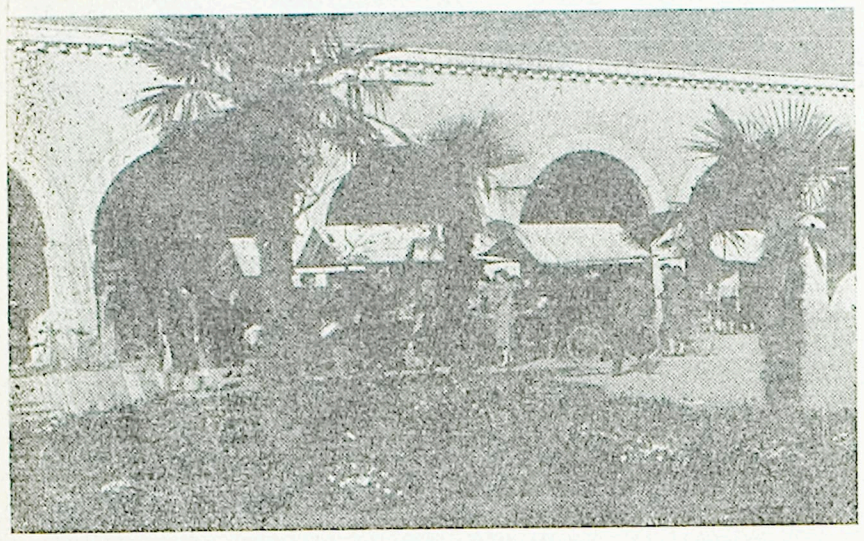

Jutro na koprski tržnici

Pivovarna za naše obalno področje

Prejšnji teden je sklical Zavod za napredek prehrambene industrije LRS v Ljubljani širše posvetovanje strokovnjakov, zastopnikov slovenskih pivovarn in koprskega okraja z namenom, da pretrese vprašanje, če je potrebno in smotrno pričeti akcijo za ustanovitev in izgradnjo pivovarne, ki bi krila potrebe Slovenskega Primorja.

Na posvetovanju je bila z vseh strani osvetljena problematika preskrbe s pivom, ki ga vzporedno s porastom turizma potrebuje naše obmorsko področje vse več. Med osnovnimi vprašanji na posvetovanju je bilo, kaj je smotrneje: graditi za potrebe Slovenskega Primorja novo pivovarno (Senožeče, Divača?), ali pa povečati kapacitete obstoječih slovenskih pivovarn, da znova ne bi prihajalo v času turistične sezone do škodljivih motenj glede preskrbe s pivom. Za eno in drugo tezo so bili seve izneseni razni argumenti, med katerimi so bila posebno tehtna znanstvena izvajanja univ. prof. inž. Grlja, ki je med drugim navajal statistične podatke iz Zahodne Nemčije. Tamkaj zastran kakovosti piva in zastran zmanjšanja prodajne cene distribuirajo pivo največ do 50 km daleč, saj je vsa produkcija piva (96 %) tako smotrno rajonizirana, da daljši prevozi piva od producenta do restavracij in gostišč tako rekoč n so dopustni.

Na osnovi omenjenega posvetovanja bo sedaj Zavod za napredek prehrambene industrije LRS po naročilu OLO Koper izdelal študijo o problematiki potrebe in najbolj ustrezni lokaciji za novo pivovarno, ki naj bi krila potrebe Slovenskega Primorja.

VESTI S TRŽAŠKEGA

Minulo nedeljo je bila v Bazovici komemoracija v počastitev spomina bazoviških žrtev — Bidovca, Marušiča in Valenčiča, ki so jih ustrelili pred 29. leti na bazoviškem strelišču italijanski fašisti. Po položitvi cvetja pred njihov spomenik v Bazovici, je domači pevski zbor »Lipa« zapel nekaj pesmi.

* * *

V nedeljo dopoldne je občinska uprava v Dolini s sodelovanjem krajevne turistične ustanove priredila na trgu v Boljuncu tradicionalni praznik grozdja. Razen poskušnje novega mošta in prodaje namiznega grozdja je številne obiskovalce prijetno presenetil nastop pevskih zborov, folklornih skupin in godb na pihala s Tržaškega in Furlanije.

* * *

Pretekli teden je bil na Uradu za delo v Trstu sestanek sindikalnih predstavnikov in vodstva ladjedelnice Felszeg v Miljah zaradi napovedanih 152 odpustov. Predstavniki podjetja so trdili, da so prisiljeni skrčiti število delovne sile vsled pomanjkanja naročil, zastopniki sindikata pa so dokazali nesmiselnost takšnih izgovorov glede na napovedano povečanje števila naročil in so prikazali možnosti reorganizacije delovnega procesa.

POMORSKI ZBORNIK

Naša slovenska morska obala doživlja zadnja leta krepak razvoj in postaja pomembna tudi v pomorstvu ter v vsem, kar je z morjem v zvezi. Tako postajamo Slovenci pomorsko ljudstvo, česar se pa zlasti v zaledju še vse premalo zavedamo. Zaradi tega se je že pred leti pojavila potreba po publikaciji, ki bi strokovno, a poljudno prikazala naše morje in njegovo problematiko in vzbudila še večje zanimanje zanjo, zlasti med slovensko mladino.

Zaradi tega je sklenil Klub pomorcev v Kopru izdati »Pomorski zbornik«. To bo prva slovenska publikacija te vrste. Skušala bo prikazati zgodovino naše morske obale, njenega pomorstva, ribištva, ribje predelovalne industrije, turizma in morskega športa, dediščino, katero smo ob osvoboditvi prevzeli, delo, katero smo doslej opravili za nadaljnji razvoj in perspektive za bližnjo bodočnost.

»Pomorski zbornik« bo skratka prvi celotni prikaz svobodnega slovenskega morja in njegovih vprašanj v zvezi s pomorskim in kopenskim zalednim prometom, pristanišči in njihovimi napravami, razvojem in položajem ribištva, napredkom turizma in dosežki športa od jadranja do veslanja in plavanja. Izšel bo po načrtu posebnega odbora Kluba pomorščakov, ki ga pripravlja, sredi leta 1960. Klub zato pričakuje, da bo deležen pri tem nemalem delu vsestranske podpore -ar

Kako pa kaj z našo zimnico?

(Nadaljevanje s 1. strani)

za silo ustrezajo za spravljanje prehodnega blaga, za shranitev zimnice pa se ne dajo uporabiti.

Za boljšo preskrbo s sadjem in zelenjavo v teh dneh je naše podjetje nabavilo tudi enajst ličnih stojnic, na katerih prodajamo blago predvsem na obalnem področju — po glavnih turističnih središčih in križiščih.

Za prevoz se poslužujemo lastnih in najetih vozil. Pri tem se otepamo z velikimi težavami, saj pomeni to za nas hudo gospodarsko breme.

Boli nas tudi pomanjkanje kadra in le s težavo vzdržujemo vse obširno poslovanje podjetja. V Kopru imamo za obalno mesto posebno obračunsko mesto, za kar je spet potreben kader. Skušala nam je pomagati okrajna Trgovinska zbornica, vendar pa je njen človek zdržal pri nas le tri mesece.

Prej ste govorili o težavah in ovirah, ki jih morate premagovati. Kakšne so v glavnem te težave?

Nekatere sem že naštel v prejšnjih odgovorih. Ko je naše podjetje prevzelo preskrbo obalnega področja s sadjem in zelenjavo, nam je bila obljubljena finančna pomoč področnih občin za ureditev trgovin, nabavo transportnih sredstev, novih kadrov itd. Od vseh obljub pa ni bila niti ena izpolnjena in si moramo pomagati z lastnimi sredstvi, ki pa jih tudi nimamo. Samo v organizacijo preskrbe na obalnem področju — za skladišča, lokale, stojnice, transportna sredstva itd. — smo prispevali okrog 15 milijonov dinarjev lastnih sredstev, za katera je tako rekoč prikrajšano naše podjetje in postojnska občina, ker smo morali pod silo razmer zanemariti razvoj podjetja na Postojnskem.

In da se razumemo: ta »lastna sredstva« so posojila, ki smo jih morali vzeti na svojo grbo pod zelo neugodnimi pogoji. So kratkoročna, z vračilnim rokom petih let, formirana pa so iz hranilnih vlog z visoko obrestno mero.

Kaj mislite za bodoče? Bo podjetje zmoglo postavljene naloge in upravičilo zaupanje potrošnikov ter oblastvenih in političnih organov našega okraja?

Trudimo se na vse načine, da bi izpeljali svojo težavno zadolžitev, ko smo jo že prevzeli. Vendar pa je za nas to prehudo breme in zato naš kolektiv pričakuje v najkrajšem času nujno pomoč vseh tistih na obalnem področju, ki so jo obljubili, ker sicer ne bomo vzdržali. Hkrati je to problem, ki neposredno zadeva življenjsko raven potrošnika in bi zato zaslužil več pozornosti ali vsaj toliko, kolikor jo posvečamo kakšnemu industrijskemu podjetju, kadar ga ustanovimo. Za zdaj smo sicer nekako reševali vprašanje preskrbe, čeprav še zdaleč nismo rešili vsega in nismo zadovoljni z opravljenim delom, ker smo imeli večje načrte, v bodoče pa bo nujno potrebna obljubljena pomoč, za katero že zdaj prosimo. V taki ali drugačni obliki — naj bo preskrbovalno podjetje v našem sestavu ali ne — pomoč mu bo potrebna, če naj zaživi in nemoteno opravljasvojo funkcijo.

Treba bo tudi poglobiti sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in podjetjem, treba bo v poslovanju več trgovske morale, zlasti pa ne bi smele zadruge odstopati od sklenjenih pogodb, če se jim slučajno ponudi priložnost, da prodajo blago boljšemu ponudniku, ko blago dozori. Tako poslovanje nas je v tej sezoni spravilo v zelo neprijeten položaj, ker so nam zadruge pred nosom prodale blago, za katerega smo že sklenili pogodbe, ker je slučajno prišel boljši ponudnik. Na tak način seveda tudi ni mogoče zagotoviti stalnih cen. Razen tega bi morali proizvajalci posvečati večjo pozornost kakovosti in sortiranju blaga.

Vendar v celoti upamo, da bodo vse naštete pomanjkljivosti z dobro voljo vseh prizadetih le rešene in da bomo lahko zadovoljili predvsem v vprašanju, ki ste mi ga v začetku postavili: preskrbeli bomo potrošnike na našem področju z zadostno zimnico.

Sprehod po svetu

EISENHOWER JE ZAKLJUČIL OBISK EVROPI

Predsednik ZDA Dwight Eisenhower je v začetku tega tedna zaključil svoje potovanje po Evropi. Z zahodnonemškim kancelerjem Adenauerjem, predsednikom britanske vlade Mac Millanom in s predsednikom francoske republike de Gaullom je razpravljal o najaktualnejših vprašanjih, ki zadevajo sedanji mednarodni položaj v Evropi in o stališču, ki ga bo zavzel na bližnjem sestanku s predsednikom vlade Sovjetske zveze Nikito Hruščevom. Komentatorji teh sestankov, ki so bili po njihovem mnenju zelo uspešni, pa pripominjajo, da si je Eisenhower med svojim potovanjem po Evropi že ustvaril koncept za razgovore s predsednikom vlade SZ.

ALI KOEKSISTENCA ALI NOVA VOJNA

Tako je zapisal v članku, objavljenem v ameriškem časopisu Foreign Affaires, Nikita Hruščev, ko se je zavzel za združitev obeh Nemčij, za razorožitev in za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Zapisal je med drugim, da bo njegov obisk ZDA in kasnejše potovanje Eisenhowerja po Sovjetski zvezi nudilo dovolj priložnosti za koristno izmenjavo mnenj in za rešitev številnih problematičnih vprašanj, ki trenutno težijo svet.

VAŠA KRI REŠUJE ŽIVLJENJA

Kakor je znano, se je 1. septembra začela v našem okraju krvodajalska akcija, ki bo trajala do 24. t. m. Iz Postojne, Ilirske Bistrice in Sežane so nam sporočili, da se je na področju njihovih občin odzvalo vabilu Okrajnega in občinskih odborov Rdečega križa, naj bi zbrali kar največ krvi za potrebe bolnišnic, več sto ljudi. Samo v Ilirski Bistrici je posebna ekipa Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane odvzela kri 303 prostovoljnim krvodajalcem.

Zavod za transfuzijo krvi LRS iz Ljubljane bo med 15. in 18. septembrom odvzemal kri krvodajalcev koprske občine, ki jih je doslej prijavljenih že nekaj sto, občinski odbor RK pa meni, da bi se število priglašenih lahko dvignilo vsaj na 800, če bi bil za to humano akcijo takšen odziv, kot je med nekaterimi delovnimi kolektivi.

Krvodajalska akcija se bo v našem okraju nadaljevala po naslednjem razporedu: 22. in 23. septembra v Izoli, 24. septembra v Piranu in 25. septembra v Hrpeljah.

V nekaj vrstah

Tunis: Alžirci so prejšnji teden uničili šest transportnih kamionov francoske vojske in s topništvom obstreljevali postojanke v Kebušu, Kenšeli, Ain Bedi in Bainenu. V spopadih z alžirsko narodnoosvobodilno vojsko je padlo okrog 200 francoskih vojakov.

Dunaj: Hudi nalivi so v Avstriji povzročili velike poplave, ki so napravili več deset milijonov šilingov škode. V pokrajini Amstetten v Spodnji Avstriji je Donava prestopila bregove in zalila 35 kmetij.

Ašhabad: Vlada Turkmenije bo prihodnje leto pričela graditi drugi del Karakumskega prekopa, s katerim bo omogočeno namakanje novih 45 ha tedženske oaze.

OB DNEVU JUGOSLOVANSKEGA POMORSTVA

JVM - braniteljica in graditeljica

V četrtek, 10. septembra, je minilo 17 let od dneva, ko je maršal Tito izdal odredbo o ustanovitvi partizanske vojne marnarice, ki je bila v času narodnoosvobodilne vojne in je tudi danes kovačnica mladih ljudi — braniteljev našega morja.

Že leta 1942 so prvi partizanski mornarji zadali hude udarce sovražnikovi mornarici in v vedno večji meri so že naslednje leto postali gospodarji Jadranskega morja. Majhne, slabo oborožene ladje so pod smelim vodstvom prvih partizanskih mornarjev napadle okrog 80 in zaplenile 32 dobro oboroženih ladij italijanske vojne mornarice, po kapitulaciji Italije pa so se spoprijele z močno oboroženimi nemškimi vojnimi ladjami in podmornicami. V često neenakem boju so enote Jugoslovanske vojne mornarice izšle z bojišča kot zmagovalke in število zaplenjenih ladij je krepilo njihovo obrambno moč. Neprecenljive so zasluge vojne mornarice za osvoboditev našega Jadrana in njegove obale in prva zavezniška ladja, ki je tik pred konec druge svetovne vojne priplula v tržaško pristanišče, je bila jugoslovanska: PČ-8 Udarnik.

Bitke na morju pa so zahtevale tudi žrtve. Sovražnik je potopil 10 partizanskih ladij in 57 patrolnih čolnov. Z njimi so se potopili številni hrabri partizanski mornarji, tisti pa, ki so pričakali osvoboditev, so krepko poprijeli pri mirnodobski izgradnji naše vojne mornarice. V štirinajstih letih je postala JVM močna pomorska sila z najsodobnejšimi plovnimi enotami od križark do podmornic, ki so ob vsakem času sposobne braniti našo socialistično domovino pred katerimkoli napadalcem. Večino ladij so zgradili delovni kolektivi naših ladjedelnic in te vojne ladje so priznane kot ene izmed najboljših na svetu.

Jugoslovanska vojna mornarica pa ni samo braniteljica našega morja, pač pa je tudi pomembna graditeljica gospodarskega razvoja primorskih krajev. Njeni morgajo prebivalcem otokov in obale narji v kar največji meri pomapri reševanju številnih problemov, ki so v tesni povezanosti z izvajanajem njihovih gospodarskih nalog, kot so elektrifikacija, pogozdovanje, preskrba s pitno vodo itd. Se pomembnejša pa je njena vloga v izšolanju tisočev in tisočev mladincev, ki si med služenjem kadrovskega roka pridobijo dovolj znanja za opravljanje izpitov za kvalificirane strojnike, motoriste, električarje, šoferje, radiotelegrafiste, krmilarje.

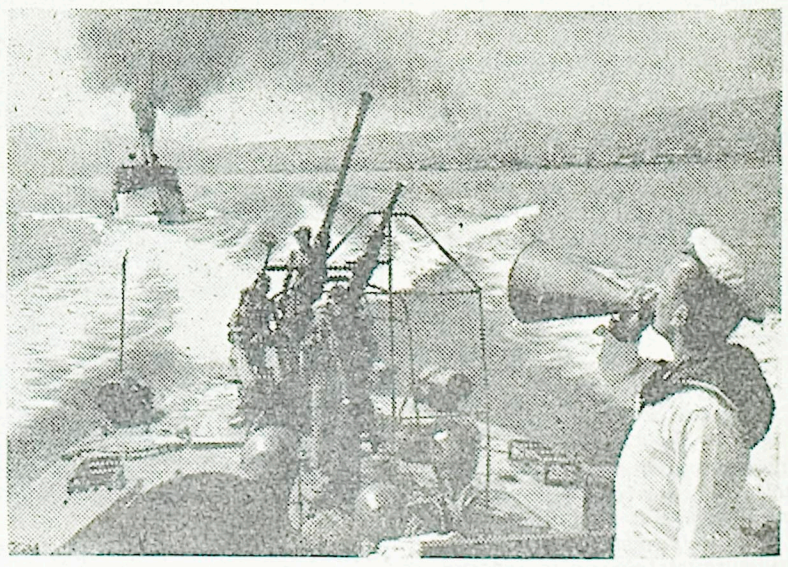

Ob letošnjem Dnevu pomorstva: varuhi svobode našega morja in domovine med opravljanjem svojih nalog

O poravnalnih svetih

Zvezna ljudska skupščina bo na enem izmed svojih prvih zasedanj obravnavala in odločala o sprejetju Zakona o poravnalnih svetih. S tem bo nedvomno pred nami zaživel eden izmed zelo pomembnih novih družbenih organov, čigar delo se bo pozitivno odražalo tako v pravni pomoči državljanom, kakor tudi v mirni poravnavi sporov med državljani, civilno-pravnimi osebami, družbenimi organizacijami in društvi.

Poravnalne svete bodo sestavljali predsednik in dva člana ter njihovi namestniki, ki jih bodo izvolili državljani na zborih volivcev. Dolžnost Občinskega ljudskega odbora pa je, da na svoji seji z odlokom določi območja teh poravnalnih svetov.

Kompetenca poravnalnih svetov je obširna, saj bodo morali državljani najprej predložiti temu svetu, preden bodo lahko vložili tožbo pred sodiščem, svoj spor v vseh primerih, kjer vrednost spora ne presega 50.000 din, nadalje brez ozira na vrednost če je spor zaradi ureditve meje, motenja posesti, ureditve zasilne poti, delitve premoženja, poljske škode in škode napravljene po divjačini. Nadalje tudi spore zaradi razveze zakona, zarad poskusa poravnave, spore zaradi ugotovitve očetovstva in določitve preživnine. Tudi s področja kazenskih zadev bo ta svet pristojen reševati na miroljuben način vse zadeve zaradi kaznivih dejanj zoper čast in vsa tisti kazniva dejanja, ki se preganjajo na predlog oškodovanca, kot so to n. pr. majhne tatvine, goljufije, zatajitve na škodo zasebnega premoženja, lahke telesne poškodbe in poškodbe tuje stvari prav tako zasebnega premoženja.

Sam postopek bo brezplačen, hiter in usten, medtem ko bo dosežena poravnava med strankami imela izvršilno moč, kakor da je sklenjena pred sodiščem.

Poravnalni sveti pa imajo že sedaj pred sprejetjem zakona svojo določeno vrednost, kjer so ustanovljeni, saj njih pomirjevalnega dela ni prezreti, ker so se spori med državljani rešili doma na cenen način in ne da bi se poglabljale med strankami pravdne strasti in netile razdor. Same take poravnave pa imajo tudi dovolj učinkovito moč izvensodne poravnave. Zato je smatrati za povsem umestno, da tudi v koprski občini pristopimo k ustanavljanju poravnalnih svetov, kakor so to storili že v številnih občinah okraja Celje, Maribor in Murske Sobote in kjer so se poravnalni sveti že močno uveljavili.

V Kopru je bilo v tej smeri prav tako že vse pokrenjeno, da se ustanovi ta družbeni organ in je o tem razpravljalo Društvo občinskega odbora SZDL na svoji zadnji seji. Sklenjeno je bilo, da se pokrene vse, kar je potrebno za takojšnjo ustanovitev poravnalnih svetov za območje krajevnega urada Grad'n in Gračišče, nato pa še na območju ostalih petih krajevnih uradov in na območju stanovanjskih skupnosti v mestu. Ko bo Občinski LO na seji obeh zborov ljudski odbor na seji obeh zborov sprejel odlok o določitvi krajevnega območja. Želeti je čimprejšnje ustanovitve tega organa, kateri bo prvenstveno v pomoč državljanom in obenem v razbremenitev sodišča, ki je prekomerno obremenjeno predvsem z manjšimi spori. **Pavle Grom**

Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaškja — Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk

SLIKARSKA RAZSTAVA V MALI GALERIJI KOPRSKEGA MUZEJA

Olja Dušana Fabiča

Po skupni razstavi kiparja Kolbiča in slikarja Čobala nam je te dni predstavila Mala galerija koprskega muzeja 20 olj slikarja Dušana Fabiča iz Pirana. Predstavila v pravem pomenu besede, zakaj Fabič nam je bil doslej kot slikar prav malo znan. Tako smo se na tej razstavi znašli pred deli, ki so nas v marsičem presenetila, saj so izpričala, da imamo opravka s človekom resnih prizadevanj in že lepih dosežkov. Obenem pa so nam tudi razodela, da Fabič še ni do kraja izoblikovana slikarska osebnost. V njem je še veliko vrenja in iskanja, tako glede same izrazne smeri, kakor tudi tehnike.

Da še ni do kraja našel svojega lastnega izraza, nam dokazujejo zlasti razni vplivi, ki so bolj ali manj vidni že na prvi pogled. Med njimi je gotovo osnovni Hegedušićev, kar nam postane povsem razumljivo brž ko vemo, da je Fabič učenec tega mojstra, ki je zapustil znatne sledove zlasti v srednji generaciji hrvaških slikarjev, med njimi posebno tako imenovanih slikarjev-kmetov.

Če bi želeli razčleniti prvine Fabičevega slikarstva, bi opazili poleg poznega impresionizma še posamezne elemente ekspresionizma in celo kubizma, navsezadnje pa tudi abstraktizma (Jadrnice v noči). To je precejšnja skala smernih elementov. Vse pa povezuje do neke mere špahtelna tehnika z večinoma debelo nanesenimi barvami, včasih koloristično ubranimi, včasih pa konstrastno živahnimi.

Prav tako je zanimiva vzporeditev njegovih slik izpred dveh, treh let z letošnjimi, torej najnovejšimi. Ta vzporeditev nam pokaže, da pričenja Fabič zorevati in dobiva s svojim zorevanjem tudi bolj trdno osebno noto. Z že omenjeno sliko »Jadrnice v noči« je najbrž naznačen dosedanji konec njegove ustvarjalne poti. S to sliko se je tudi najbolj oddaljil od prejšnjih in od prvega vzornika Hegedušića.

Motivno Fabič ni obsežen. Na tej razstavi, ki je menda njegova prva, ga spoznamo kot izključnega krajinarja. Motivi so deli mest in pretežno istrskih vasi ter drevesa, med katerimi so mu najljubše olike (kar pet slik). Samo dve deli nam kažeta tudi kontinentalno krajino. Morje je sicer zastopano na treh slikah, a nikjer kot marina. Izrazno so to v prvi vrsti impresije slikarjevega doživetja, a dva motiva vsebujeta tudi simboliko (Življenje I in Življenje II).

Po teh delih bi mogli pričakovati, da bo Dušan Fabič že v bližnji bodočnosti našel samega sebe, se otresel tujih vplivov in zorel v slikarja svojstvenih krajinskih doživetij, morda pa tudi motivno razširjenih stvaritev.

R. Rehar

Na kratko

KMALU BO OŽIVEL »JEŽKOV KABARET«

RTV Ljubljana bo začel z 19. septembrom zopet s priljubljenimi oddajami »Ježkov kabaret«. Naš najpriljubljenejši komik Frane Milčinski-Ježek se bo predstavil z novimi dovtipi in domislicami.

KARIERA IVANA ROBIČA

Na daljše gostovanje v Ameriko odhaja najpopularnejši jugoslovanski pevec lahke glasbe Ivo Robič. Hamburška tovarna »Polydor« je snemala Robiča na plošče in menda je njegova pesem »Morgen« postala v Ameriki tako popularna, da je z največjo ameriško glasbeno agencijo v New Yorku sklenil pogodbo za pet let. Robič bo še ta mesec sodeloval na opatijskem festivalu popevk, nakar bo odšel v ZDA.

NOVO PRI DOPISNI ŠOLI

Pred kratkimi tremi leti je začela delati v Ljubljani Dopisna srednja ekonomska šola za člane Zveze borcev. Kmalu je svojo dejavnost razširila tudi na druge delavce in uslužbence, ki se žele usposobiti v ekonomski stroki in imeti popolno srednješolsko izobrazdo. Letos ima ta šola nov učni prgram, katerega glavna značilnost je predvsem lažji študij. Snov je bolj zgoščena kot doslej in še bolj prilagojena odraslemu človeku. V načrtu pa imajo še ustanovitev osnovne šole, in sicer od 5. do 8. razreda.

DUBROVNIŠKE IGRE V ŠTEVILKAH

Letošnje Dubrovniške igre so potekale v znamenju 10. obletnice obstoja. V 62 dneh, kolikor so trajale, je bilo na 12 prizorišč'h prikazanih 86 predstav. Od tega je bilo 42 dramsk'h del, 33 del z glasbenega področja in 11 folklornih nastopov. Na vseh predstavah je sodelovalo 1500 izvajalcev, prireditve pa si je ogledalo 61.354 gledalcev, od tega 29 tisoč tujcev. Sodelovalo je 16 velikih jugoslovanskih ansamblov in amerški balet Jerome Robbins. Obisk je bil letos rekorden. Največje zanimanje je vladalo za predstavo »Hamleta« v trdnjavi Lovrijenac. Vseh 13 predstav je bilo razprodanih in pravijo, da so dohodki krili izdatke.

Karel Putrih

V ponedeljek, 7. t. m. je nenadno umrl v Ljubljani akademski kipar Karel Putrih. Bil je eden najpomembnejših kiparjev sodobne generacije, docent na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, letošnji Prešernov nagrajenec. Skupno s kiparjem Zdenkom Kalinom je ustvaril nekaj večjih pomembnih del, kot je kamniti relief Delo in mladost, spomenik žrtvam pri Urhu in umetniški friz nad vhodom v republiško Ljudsko skupščino. Svoja dela je razstavljal na številnih razstavah doma in na tujem, žel uspehe in dobival nagrade. Komaj 49-leten je zaključil svojo življenjsko in umetniško pot.

Karel Putrih se je rodil leta 1910 v Ljubljani, likovne študije je zaključil v Pragi, izpopolnjeval se je na popotovanjih po raznih evropskih državah. V svojih likovnih stvaritvah se je psihološko poglobljeno približeval vsakdanji preprostosti in je vedno izluščil enostavne in razumljive oblike. Zaradi te umerjenosti so govorili, da so njegova dela klasična.

Razstavljal je pravzaprav vedno le na kolektivnih razstavah, za drugo leto, za svojo 50-letnico, pa je pripravljal samostojno retrospektivno razstavo. Zdaj pa se je njegovo delo in življenje zaključilo in priprava razstave bo morala biti skrb drugih.

Po znani noveli Guya de Maupassanta »Njeno življenje«, ki jo imamo tudi v slovenskem prevodu, je posnel mladi režiser Alexandre Astruc film, v katerem igra glavno žensko vlogo Jeanne igralka Maria Schell, ki je že naša stara znanka. V filmu še igra mlada francoska igralka Pascale Petit in Italijanka Antonella Lualdi. Med moškimi pa srečamo v glavni moški vlogi Juliena mladega Christiana Marquanda in Ivana Desnuja (na sliki v prizoru z Mario Schell). Astruca prištevajo med najboljše mlade francoske režiserje

Film

Na letošnjih filmskih festivalih v Cannesu in v Benetkah japonski filmi niso poželi tistega uspeha, kot prejšnja leta. Razočarala je predvsem njihova osladna romantika. Tudi film »Bela čaplja« (prizor iz filma na sliki) je pravzaprav melodrama, vendar pa je gledalce presenetil s pravcato simfonijo barv in je za to mojstrsko oblikovanje dobil tudi nagrado. Če si predstavljamo že samo slikovito japonsko nošo in opremo v naravnih barvah, lahko to razumemo

Zakasnitev pouka na gozdarski šoli v Postojni

V novem šolskem centru LRS za gozdarstvo v Postojni so sporočili, da bodo pričeli pouk mesec dni kasneje kot na ostalih šolah, in sicer oktobra. Odgoditev začetka pouka je povzročila nepričakovana zakasnitev gradbenih del pri izgradnji nove šole, pr adaptaciji internata in pri do končni ureditvi novih stanovanj skih blokov na Vojkovi ulici, ka mor se bodo vselili profesorsk zbor in ostalo osebje nove šole

Poročali smo že, da grade no vo gozdarsko šolo v parku Gran hotela na Tržaški cesti, kjer s bivali včasih nemški veleposest niki, grofi Windischgrätzi. Šol leži v neposredni bližini hotela ki so ga sedaj preuredili za potrebe internata. V novem šolskem centru bodo tri gozdarsk šole. Srednja gozdarska, ki jo bo do preselili iz Ljubljane ter lo garska in enoletna šola za gozdn delavce, ki sta bili doslej v Idriji Svet za šolstvo OLO Ljubljana je pred dnevi že prenesel ustanoviteljske pravice za Srednjo gozdarsko šolo iz Ljubljane na OLO Koper.

M. A.

NAŠA SODOBNOST ŠT. 8-9

Iz vsebine:

Marijan Mušič: Plečnik in Meštrović; Marijan Rožanc: Petorica; Jože Udovič: Pot, Senca, Grenkomodra noč, Proteus, Neznanec; Filip Kalan: Renesančno gledališče v Dalmaciji; Matej Bor: Zvezde so večne II; Pavle Zidar: Plameni, Samo nit, Mrtvi dom, Srečanje, Elegija za tovariši, Mir; Andrej Hieng: Zavetje pred smrtjo; Karl Gorčanec: Značaj, tisoč ton težak. **Polemika:** Netek v zgodovini in bajki (Ivo Pirkovič), **Razgledi:** Boris Pasternak, Doktor Živago (Marjeta Pirjevec). **Med knjigami:** Oskar Hudales, Vrnitev v življenje (Marijan Kramberger), Puškin, Pravljice, pesnitve (Dušan Železnov), Ramous, Poesia jugoslava contemporanea (Božidar Borko). **Umetnost:** III. mednarodna grafična razstava v Ljubljani (Špelca Čopič). **Glasba:** Cvetkova Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem (Pavle Merku). **Gledališče:** Manica Lobnik, Tri dni direktor (Marjan Brezovar) — Beležke o celjskem gledališču (Tine Orel). **Zapiski:** Marija Jagodic, Narodopisna podoba Mengša (Danica Zupančič).

Nove knjige

Nikolaj Gavrilović Černiševski: KAJ DELATI?

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani je začela pred kratkim izdajati novo knjižno zbirko Levstikov hram. Za letos predvideva zbirka štiri knjige iz tuje literature. Kot prva knjiga je izšel roman KAJ DELATI? ruskega misleca-revolucionarja, pisatelja in literarnega kritika N. G. Černiševskega, ki se je rodil v Saratovu leta 1828. Delo smo spoznali v reviji »Naša žena«, kjer je izhajalo v nadaljevanjih.

Mladi Černiševski je študiral v Peterburgu v času hudega carističnega pritiska v Rusiji, imel pa je odprte oči za socialne krivice, za naraščajoče kmečke nemire in osvobodilna gibanja. Njegovi najljubši pisatelji so bili tisti, ki so čutili težke družbene probleme, kot jih je občutil sam (Gogolj, Belinski, Hercen). Tako ni čuda, da je postal duhovni vodja najnaprednejšega lista v Rusiji, peterburškega »Sovremenika« in zbiral okoli sebe revolucionarne pisatelje tiste dobe. Za to svoje udejstvovanje je presedel skoraj polovico svojega življenja v ječah in v sibirskih katorgah. Umrl je v rojstnem kraju leta 1889.

Večino svojih del je napisal Černiševski prav v ječah in v pregnanstvu. Tako tudi roman »Kaj delati?«, ki je eden izmed najznačilnejših izrazov pisateljeve revolucionarne miselnosti in njegovega pojmovanja odnosov med ljudmi, njegovega svetovnega nazora in vere v življenje ter v revolucionarne ideje. Prav zaradi teh kvalitet pa so se ob tem romanu vzgajali in se po njem zgledovali poznejši rodovi ruskih revolucionarjev in naprednih pisateljev.

Knjigo je za založbo prevedel Janez Zagar, ilustriral in opremil pa Karel Zelenko.

Šolska reforma in naša nižeorganizirana šola

(Nadaljevanje)

Piše: MIROSLAV KLEVA

Ta povprečja zamud v primerjavi s povprečjem šolskih dni so dobila svoj izraz v slabem uspehu, ki so ga dosegli naši učenci.

Vzrokov za to je seveda veliko, najznačilnejši pa so le nekateri. Velikemu številu zamud je prav gotovo največ kriv zelo obsežen in težko prehoden šolski okoliš. Prav nič rožnato ni zdravstveno in socialno stanje večine otrok in upal bi si trditi, da je v splošnem pod povprečjem v primerjavi s katerimkoli okolišem v Sloveniji. To potrjujejo tudi vsakoletni zdravn ški pregledi, kjer ugotavljajo podhranjenost, telesno nedoraslost, razne hibe in telesne napake, podvrženost nalezljivim boleznim in podobno. Prav gotovo sodi med vzroke zamud in neuspehov, vsaj pri nekaterih, tudi nezanimanje staršev in preobremenjenost otrok z delom doma.

Na drugi strani pa je treba priznat, da so naši otroci nasploh duševno dobro razviti in dovzetni za delo v šoli.

V isto raven z zgornjimi činitelji pa lahko postavimo še materialne pogoje, v katerih je delala šola vsa povojna leta.

Oglejmo si najprej razred, v katerem je pouk. Skoraj dovolj bi bilo, če rečem, da je ves pouk v enem prostoru in še ta je tako tesen, da sežejo klopi neposredno pred kateder, tako da se učitelj pred tablo komaj obrača. Ta razred je še temen, ne da se dobro prezračiti in je nezadostno in neustrezajoče opremljen. Otroci iz 1. razreda n. pr. morajo sedeti na stolih IV. tipa in ob mizicah II. t pa, da niti ne govorim o omarah, kabinetih itd., o čemer ne moremo na naši šoli niti sanjati. Pripomnim pa naj, da smo sicer v novem in velikem zadružnem domu, ki je prazen in kjer bi b'l prostor za ureditev lepe učilnice in telovadnice. Toda ko smo zaprosili sredstva samo za omet stropa za novo učilnico, smo naleteli na gluha ušesa.

Med vsemi temi važnimi in odločujočim malenkostmi je tudi dejstvo, da mora poučevati učitelj v Sočergi tri skupine učencev hkrati (oddelek s tremi razredi) ob eni sami tabli, tako da pride približno kvadratni meter na skup no. Pri tem seveda ni kam obesiti stenskega zemljevida, ni mogoče uporabljati razredne stavnice in računala, ker ju ni kam postaviti. O drugih učilih, kot so slike, modeli, preparati, f lmi itd. pa skoraj niti ni mogoče govoriti, čeprav so pogoj za dober pouk.

Povedati je treba še to, da je bila naša šola najnižeorganizirana tudi kar zadeva učne moči. Precej let je bila tu ena sama učna moč, največ pa dve. Težko pa je doseči z učenci uspehe, če jih uči en sam učitelj v treh ali št'rih skupinah. Zato tudi ne pride v poštev primerjava s kako drugo osemletko, kjer poučuje na nižji stopnji vsak učitelj svoj razred, na višji pa celo le posamezne predmete. Ob vsem tem pa še nenačrtna nameščanja oziroma premeščanja učiteljskega kadra. V dokaz te trditve naj navedem samo to, da se je v povojnih let'h izmenjalo na naši šoli 19 učnih moči. In to na nižeorganizirani, enooddelčni šoli z eno samo učno močjo! Če nam je količkaj znano, kako zelo pomembna je učiteljeva vraščenost v okolje za uspešno delo in da tega ni mogoče doseči niti v enem letu, ni potreben komentar, ki naj dokaže, kakšne posledice pušča to nenehno premeščanje. K temu moramo še prišteti dejstvo, da je bila pogosto edina učna moč na šoli bolna tudi po več mesecev in da ni bilo n kogar, ki bi jo nadomeščal.

Za zaključek vseh važnejših argumentov, ki so paralizirali napredek in normalno delo šole, dodajam še vprašanje vpisovanja novincev. Statistika nam pove, da se je vpisalo na našo šolo vsako leto povprečno 7 novincev. Bili so seveda primeri, da se j'h je vpisalo še mnogo manj (6, 4, 3 ali celo samo dva učenca — leta 1953/54). In vendar je bilo treba vsako leto uvajati novo skupino, učitelj se je moral pripraviti za pouk v prvem razredu, poleg še tistih treh ali št'rih skupin ostalih učencev. Tako je moral opraviti učitelj v Sočergi delo, ki ga opravlja na drugih osemletkah več učiteljev. Iz tega lahko sklepamo, kakšen je bil obseg snovi, ki jo je poučeval, s kakšnim uspehom so to snov dojeli učenci in kakšne uspehe je pravzaprav lahko dosegel in pokazal.

Koliko truda bi mu bilo prihranjenega in koliko večji uspeh bi lahko bil na šoli, če bi sprejemali nov nce vsako drugo leto, ker bi tako sčasoma delal le s štirimi skupinami. In če bi bila na šoli dva učitelja, bi imel tako vsak dve skupini in bi bil pouk lahko kar normalen.

K vsemu naj pripišem še dejstvo, da so bili skoraj vsi učitelji na naši šoli sami tečajniki in v zadnj'h letih pripravniki. Seveda jim ne moremo odrekati idealizma in pozitivnega stremljenja, s katerim so se lotili dela. Toda specifične razmere so prispevale svoje, da je učitelj iz začetnega ideal zma in mladostnega poleta kmalu otopel in je le čakal dne, ko bo ob koncu šolskega leta dal Sočergi slovo za vedno. To se je dogajalo domala leto za letom, čeprav je tudi nekaj primerov hvale vredne vzdržljivosti in požrtvovalnosti.

Toliko o razmerah, uspehih in pogojih dela na naši šoli.

(Konec prihodnjič)

O DELU DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE V SEŽANI

Tiho in vztrajno z lepimi uspehi

V času glavnih počitnic sem imel priliko mnogokrat srečati večjo skupino veselo razposajenih otrok, ki so korakali proti Planini. Meseca avgusta pa sem opazil nov pojav: nekateri peš, drugi s kolesi so jo mahali s šolskimi torbicami v šolo. In ko sem še pozanimal za to v času glavnih počitnic kaj nenavadno sliko, so mi povedali, da je oboje delo Društva prijateljev mladine. Pa sem zvedel tudi marsikaj drugega, kar je vsekakor vredno, da zve širša javnost.

Društvo prijateljev mladine v Sežani deluje že peto leto. Njegova glavna zasluga je, da je z vzgojnimi predavanji ustvarilo trdnejšo povezavo med šolo in domom in na ta način dvignilo pri starših zanimanje za vzgojno in izobraževalno plat naše šolske mladine.

Kar hvale vredno in posnemanja vredno agilnost pa je pokazalo društvo v tem letu, ko je med šolskimi počitnicami organiziralo dnevno letovanje za šestdesetorico otrok. To letovanje je trajalo polna dva meseca. Bilo je pod strokovnim vodstvom. Namen tega dnevnega letovanja ni bil samo dati otrokom, ki niso mogli v kolonijo čim več sonca, zraka in zdravega razvedrila, ampak tudi delno razbremeniti starše in nuditi otrokom zaposlenih staršev potrebno vzgojno pomoč. Otroci so se od 8. do 13. ure veselo igrali, naužili so se sonca in zraka in obilna malica jim ni bila nikdar odveč. Med njimi pa niso bili samo šolski, ampak tudi predšolski otroci. Akcija je v celoti uspela v polno zadovoljstvo staršev.

V mesecu avgustu pa je Društvo nudilo pomoč pri študiju vsem onim učencem petih in šestih razredov, ki so imeli popravne izpite iz matematike. Trikrat tedensko so ti učenci prejemali pomoč po dve in pozneje po tri ure. In uspeh? Od 18 učencev jih je 16 uspešno opravilo popravni izpit iz matematike. In dnevno letovanje, kakor tudi pomoč pri učenju, je bila za starše brezplačna.

Društvo ni pozabilo naših prvošolčkov. Ob njihovem prvem vstopu v hram učenosti jim je priredilo prisrčen sprejem, ki je bil združen s primerno pogostitvijo.

In ako se ozremo še v preteklo šolsko leto, spoznamo, da je Društvo organiziralo za učence modelarski krožek, ki je deloval dvakrat v tednu in ki ga je obiskovalo do 34 učencev. Pod strokovnim vodstvom je krožek prav dobro uspeval.

Društvo pa si je začrtalo konkretne naloge tudi za bodoče, in sicer:

kakor prejšnja leta bo tudi letos organiziralo Novoletno jelko z vsebinsko odgovarjajočo prireditvijo in s kolektivno obdaritvijo, na kateri bodo naši malčki prav prijetno presenečeni.

V programu dela imajo ustanovitev vzgojne posvetovalnice, ki bo poslovala dvakrat v tednu. Ugotovili so namreč, da imajo nekateri starši pri vzgoji otrok razne težave, ki jih ne marajo iznašati na roditeljskih sestankih. Vzgojna posvetovalnica jim bo nudila možnost, da iznesejo vse težave bolj zasebno. V tej posvetovalnici nameščena strokovna moč jim bo nudila pomoč v obliki vzgojnih nasvetov.

Še vedno je mnogo otrok, ki zaradi istočasne zaposlenosti staršev ali zaradi neugodnih stanovanjskih razmer nimajo možnosti, da bi redno izpolnjevali svoje domače učne dolžnosti. V pouka prostem času bodo vsi ti otroci imeli možnost, da se zberejo v učilnici, kjer jim bo nameščena strokovna moč pomagala pri izdelavi domačih vaj in pri učenju ter skrbela tudi za primerno razvedrilo.

Na delovnem programu so tudi redna mesečna predavanja vzgojnega značaja za starše.

In zaključek? Tiho, toda vztrajno je delo Društva prijateljev mladine v Sežani. Uspehi so vidni in prav zadovoljivi. Naj bi tudi po ostalih večjih centrih naše občine na roditeljskih sestankih od strani staršev vzklila misel o ustanovitvi Društva prijateljev mladine in naj bi se to uresničilo, ker bi koristilo našim otrokom, njihovim staršem in nam vsem.

-jaz-

PRED PROSLAVO 15. OBLETNICE PRVE POKRAJINSKE KONFERENCE AFŽ V ŠTJAKU

Proslava petnajste obletnice I. pokrajinske konference AFŽ za Primorsko, ki je bila februarja 1944 v Štjaku, bo 20. septembra v kraju tega zgodovinskega dogodka. Ob tej priložnosti bodo številne prireditve posvečene ne samo spominu ene izmed najbolj pomembnih konferenc primorskih žena v času njihove borbe za nacionalno in socialno ter kulturno osvoboditev, pač pa bo ta proslava posvečena tudi 40. obletnici ustanovitve KPJ in I. pokrajinski konferenci Zveze slovenske mladine za Slovensko Primorsko, ki je bila marca 1944.

Iniciativni odbor za izvedbo te proslave, ki deluje pri Občinskem komiteju ZKS Sežana, pa še posebej vabi vse preživele delegatke I. pokrajinske konference AFŽ za Primorsko, naj mu do 12. septembra sporočijo svoje sedanje naslove glede podrobnejših informacij.

Proslave se bodo začele v soboto, ko bo v Štjaku tudi okrajna proslava 40. obletnice ustanovitve SKOJ. Takrat se bo zbralo okrog 500 učenk in učencev bližnjih osnovnih šol, pripadnikov predvojaške vzgoje in drugih organizacij. V soboto popoldne bo tudi svečana mladinska konferenca, nato pa bodo zakurili taborne ognje in ob njih priredili kulturno-prosvetne prireditve. V nedeljo zjutraj bodo športne prireditve, ob 11. uri pa veliko zborovanje, posvečeno proslavi prvega zasedanja pokrajinske konference SKOJ za Primorsko, ki sta bili pred petnajstimi leti.

Občinski komite ZKS Sežane še posebej vabi vse preživele delegatke in delegate obeh konferenc, naj prihitijo na proslavo, ker pripravljalni odbor ve le za nekatere udeležence teh zgodovinskih dogodkov in jim bo poslal posebna vabila.

SREČANJE OB ROBU

UTRINKI Z AVTOCESTE

Iz Čičevca v Srbiji se je v sredo vrnila III. koprska srednješolska MDB »Dragotin Kette«. Po svečanem sprejemu v Postojni so brigadirji kar vprek pripovedovali doživljaje z enomesečnega bivanja na avtocesti.

»Trikratno udarništvo ter tri specialne pohvale glavnega štaba MDB so najočitnejše potrdilo, da smo bili ena najboljših brigad na trasi. Zasedli pa smo prvo mesto tudi v kulturno-prosvetnem tekmovanju na conskem prvenstvu.«

»In v športu?« sem vprašal.

»Tudi dobri. Koprčan Bandelj, ki je bil najboljši športnik v brigadi, je skočil v višino 165 cm. V rokometu smo bili odlični, košarko pa smo izgubili. To je bil pravi rugby,« je pojasnil stari znanec z mladinskih delovnih akcij Franc Jurca.

Novice niso presenetile, kajti naše srednješolske brigade so bile zmeraj med najboljšimi.

Srečen start v šoli!

OHROVTOVA MUSAKA

5 dkg prekajene hamburške slanine, čebula, strok česna, 1 srednja glava ohrovta, 80 dkg krompirja, 1 skodelica mleka, 1 jajce, sol.

Na kocke narezano slanino prepražimo, dodamo sesekljano čebulo, nato na rezance narezan ohrovt, s soljo strt česen in dušimo do mehkega. Opran ali olupljen krompir narežemo na kolesca. Kozico namažemo z oljem, damo vanjo polovico krompirja, nato ves dušen ohrovt, po vrhu pa še ostalo polovico krompirja.

V mleku razžvrkljamo jajce in sol, prelijemo preko krompirja in pečemo v pečici okoli 35 minut, da se krompir zmehča. Na isti način lahko napravimo porovo musako, le da tedaj čebulo in česen opustimo.

»SLOVENSKI JADRAN« v vsako hišo Slovenskega Primorja

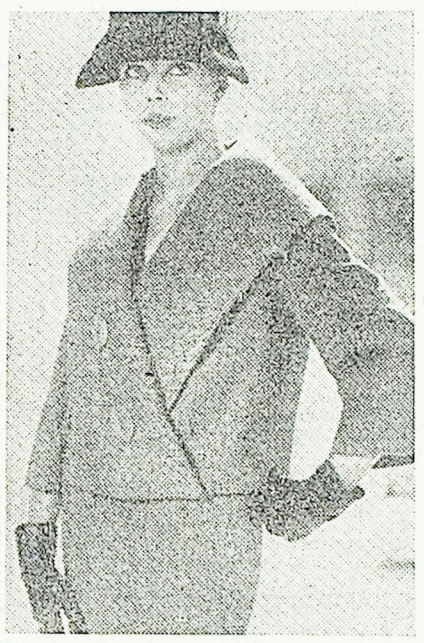

Jesenski kostum s širokim šal ovratnikom, ki ga krasita dva velika gumba. Krilo je ozko

Koristni NASVETI

Če želite odstraniti madeže rje z železnih predmetov, raztopite 20 g parafina v litru petroleja in potegnite s krpo, namočeno v tej raztopini, preko madeža. Po nekaj urah zdrgnete predmet z volneno krpo.

Poleti se mleko ne sesiri, če ga zavremo skupaj z nekoliko sladkorja.

Mleko se ne prismodi, če prej oplaknemo posodo z mrzlo vodo in je ne obrišemo.

Porcelanaste posode za čaj čistimo s soljo in kisom.

Če so vezalke na čevljih izgubile kovinsko kapico, lahko napravimo novo z lakom za nohte.

Segreta mast ne škropi, če jo nekoliko posolimo.

FRANZ WERFEL

Prepad in skušnjava

(Odlomek iz romana v dveh delih »40 DNI NA MUZA DAGHU«. V knjižnici Levstikov hram izdala založba Mladinska knjiga. Prevedel Ludvik Mrzel, opremil Marjan Pogačnik)

Takoj po Štefanovi smrti je zdravnik svojo ženo razrešil vseh drugih dolžnosti in jo poslal v šotor bolnice, da bi popolnoma prevzela strežbo Julietti. Bedros hekim je s tem storil prav veliko žrtev, ker je neuničljiva Antaram vodila vso službo v lazaretu in tudi v kužnem gozdiču. Za to žrtev se je dobri mož odločil zavoljo Iskuhi. Dolga strežba, pa ne le strežba, je iz dekleta napravila senco sence. Skoraj neverjetno se je zdelo, da se neko bitje s tako malo života še zmerom lahko giblje s toliksno vnemo in še zmerom lahko dela. Kakšne odporne sile je morala Iskuhi imeti, da kljub neprestani najožji bližini ni zapadla okužitvi, vsaj doslej? Drug razlog, da je zdravnik majrik Antaram poslal sem, pa je bil moralne narave. Kočljivo trojico je bilo treba spremeniti v nenevarno četverko. Nova negovalka je zdaj stanovala v šotoru bolnice. Iskuhi pa se je preselila v Hovzanin zapuščeni šotor.

Juliette je spadala med tiste bolnike, ki je njihovo srce prestalo kugo. Ko je bil Gabriel gotov, da se stanje njegove žene polagoma obrača k življenju, tedaj ga je obšlo globoko usmiljenje z njo. Če bi bila v vročičnih sanjah, ki so po njih brneli zvonovi Francije, podlegla, če bi ji bilo prihranjeno prebujenje, za kako srečno bi jo lahko štel. Sicer pa je bila z Juliettinim prebujenjem posebna reč. Po kritičnih urah je nastopila nova omedlevica ali bolje, nekakšna popolna letargična življenjska oslabelost. V času visoke vročine je Juliette zmerom sprejemala hrano, zdaj pa se je branila, to se pravi, njeno togo, mrtvo telo se je upiralo vsakršnemu pitanju. Odločna in krepka Antaram pa ni popustila in je potrpežljivo silila nesrečnico, da vse pogoltne, kar ji je pripravila iz mleka in ostankov živeža, ki so bili še na razpolago. Ikrati je na vse mogoče načine, z mrzlimi obkladki in masažo, skušala »predramiti« bolnico. Le polagoma se ji je posrečilo. Šele ta dan je moral priti, da je Juliette odprla tihe oči, ki so se zdele, da spet gledajo v resnični svet. Usta pa so ji molčala. Ničesar ni povprašala, ničesar zahtevala. Najbrž je hrepenela v vijoličaste morske globine popolne nezavesti nazaj, ki jih je le nerada zapustila. Majrik Antaram jo je z vsake vrste govoričenjem hotela podžgati in zmamiti nazaj v življenje. Ampak Juliettin duh je ali v resnici bil poškodovan ali pa se je vsem tem prizadevanjem upirala z nekakšno imozam podobno topočutnostjo ki se je plašno odtezala vsakršnemu dotiku. Tudi ko je Gabriel stopil k njej, se ji poteze niso spremenile, čeprav so prvikrat razodevale jasno budnost. Ampak kaj se je zgodilo s tem lepim obrazom, ko se je živahna rožnatost vročice umaknila? Suhi lasje so viseli od nje, pepelnato brezbarvni. Človek ni mogel razbrati, ali so bili le beljeni ali pa osiveli. Senca so na obeh straneh naprej ukrivljenega čela delala dvoje globokih kotanj. Ličnice so očrtavale ubogo mrtvaško črepinjo, ki je iz nje grdo štrlel samo še zavaljeni nos z rdeče vneto kožo. Gabriel je v svoji roki držal drobceno ročico, ki ji okostje očitno ni bilo iz kosti, ampak iz gibkih koščic. In to naj bo Juliettina velika, topla, čvrsta roka? Ves v zadregi je bil pred tem tujim, tem pravkar vstalim človekom:

»Pa si prestala, chérie, še nekaj dni in vse bo v redu ...«

Besede, ki se je zgrozil ob njih. Ona je gledala vanj in ni odgovorila. V tej suhi, grdi bolnici ni mogel razbrati prav nič Juliette. Vse, kar je preteklo, je bilo s strašno temeljitostjo iztrebljeno iz življenja. Skušal se je nasmehniti, da jo obodri:

»Zelo težavno je, ampak upam, da te bomo lahko zadosti nahranili ...«

V očeh ji je še zmerom bil jasni in budni nič. Za tem ničem pa se je vendar skrival strah, da bi njegove besede mogle prebiti dobrodejno skorjo, ki jo je še varovala pred vdorom sveta. Bilo je, ko da Juliette ni slišala nobene besede. Tedaj je odšel.

Zdaj je Gabriel Bagradian večino časa prebijal v šejkovem šotoru. Zanemarjal je poveljniške dolžnosti, ker ni prenesel več človeškega pogleda. Samo Avakian mu je trikrat na dan prinašala poročila o položaju, ki jih je molče sprejemal brez najmanjšega znaka zanimanja. Gabriel zdaj skoraj nikoli ni stopil pred šotor. Le v zaprtem prostoru, v temi ali vsaj v mraku je prenašal življenje. Polovico dneva je hodil gor in dol ali pa ležal v Štefanovi postelji, ne da bi mu bila naklonjena ena sama ura spanca. Dokler se je fantovo truplo še mudilo na zemlji, si je Gabriel s peklensko brezupnostjo skušal priklicati njegovo podobo v duha. Zdaj, ko je Štefan že en dan in eno noč ležal pod tanko plastjo damlajiške zemlje, zdaj se mu je neklican oglašal sleherno uro. Oče ga je sprejemal, ko je brezgibno ležal na hrbtu. Štefan v tem razdobju svoje smrti nikakor ni bil meglena senca, ampak je vsakokrat prinašal svoje krvavo telo s seboj. Nič ni mislil na to, da bi papana potolažil, ali da bi mu celo izdal, kako je umrl v njegovem objemu, ne da bi bil veliko trpel. Ne, razkazoval mu je sleherno svojih štiridesetih ran, široke vbode z bajoneti in noži v hrbet, udarec s kopitom, ki mu je tilnik zdrobil, in pa najstrašnejšo rano, široko zijajoče prerezano grlo. Mrtvec ni popustil, ko da hoče najprej obračunati, preden misli svoje sramotno izmučeno otroško telo pozabiti, to blagorodno telo, ki ni bilo namenjeno, naj očetovsko kri raztoči po cerkvenem trgu Joghonoluka, ampak naj to dalje odda iz vekov v veke. Gabriel je moral sleherno teh štiridesetih ran prečutiti do dna. Če je na eno pozabil, tedaj je sovražil samega sebe. S skrajno razločnostjo je v sebi budil občutek jekla, ki je vdrlo v meso, kako skeleče reže kožo, živce, mišice in strahotno strga ob kosteh. V svojem lastnem vratu si je zamišljal ozki fantov tilnik, ki ga drobi kopito mavzarice. Zmerom iznova je začenjal s temi mučnimi vajami in bile so še nekaj dobrodejnega pred meglenimi napadi zavesti, da je kriv. Zdaj je bil v svoji bolečini doma ko slepec v svojem stanovanju, ki nezgrešljivo otiplje vsak kot in vsak rob. V teh urah, ko je bil Štefan pri njem na obisku, tudi Iskuhi ni trpel. Kadar pa je mrtvec izostal, je imel zelo rad, če je sedela pri njem in mu svojo roko polagala na golo srce. Tedaj je lahko celo spal nekaj minut. Oči je imel zaprte. Iskuhi pa je čutila, kako zamolklo trkanje pod njeno roko postaja plaho. Od nekod daleč je prihajal njegov glas:

»Iskuhi, s čim si to zaslužila? Toliko jih je, ki so se rešili, ki živijo v Parizu ali kje drugje ...«

Približala je glavo k roki, ki mu je počivala na prsih:

»Jaz? Jaz imam vendar vse dobro in ti imaš vse hudo. Jaz sem srečna in se sovražim, ker sem srečna zdaj ...«

Pogledal jo je, njen beli obraz z velikima sencama oči, ki je bil samo še dih obličja. Njena ustna pa so se mu zazdela čez mero rdeča. Vnovič je zaprl oči, ker je grozilo, da se bo vse spet v eno zlilo s Štefanovim obrazom. Iskuhi pa je počasi potegnila roko z njegovih prsi:

»Kaj bo? ... Ji boš povedal? ... In kdaj? ...«

On očitno najprej ni hotel odgovoriti na to težko vprašanje. Potem pa se je na lepem vzravnal:

»To je od moči odvisno, ki jo bom imel.«

Gabriel Bagradian je prav kmalu našel priložnost, da pokaže to moč. Majrik Antaram je poslal ponj in po Iskuhi. Juliette je prvikrat skušala sesti in je zahtevala glavnik. Ko je bolnica prepoznala Gabriela, so se ji ustrašile oči. Iskala ga je s privzdignjenima rokama in se ga hkrati branila. Glas v nabreklem grlu pa ji še zmerom ni bil pokoren:

»Midva sva vendar skupaj živela ... ti ... zelo dolgo ...«

Preiskovaje jo je božal po laseh. Govorila je čisto tiho, ko da ne bi rada prebudila resnice:

»In Štefan ... Kje je Štefan ...«

»Bodi mirna, Juliette ...«

»Kaj ga ne bom kmalu lahko videla ...?«

»Upam, da ga boš kmalu lahko videla.«

»In zakaj ... ga že zdaj ne smem videti ... Samo skozi zaveso ...«

»Zdaj ga ne moreš videti, Juliette ... Prezgodaj je še.«

»Prezgodaj ... In kdaj bomo spet skupaj, vsi ... in proč od tod ...«

»Morda prihodnje dni ... Malo moraš še počakati, Juliette.«

Zdrsela je nazaj in se nagnila na stran. Kakšen trenutek se je zdelo, ko da krčevit jok rase v njej. Dvakrat je je dolgo drhtenje obšlo telo. Potem pa se je Juliette prazni in zadovoljni izraz, ki se je z njim danes obudila k življenju, spet vrnil v oči.

Zunaj pred šotorom je bila podoba, ko da je Gabrielu, ko ga je slepilo ostro sonce, korak negotov. Iskuhi ga je podpirala z zdravo roko. On pa se je spotaknil nad nečim neravnim in, ko je padel, jo je potegnil s seboj. Nemo je obležal, ko da se na tem svetu več ne izplača, da bi človek še vstajal. Pa tudi Iskuhi je pokonci skočila šele, ko je zaslišala korake, ki so se hitro bližali. Do smrti se je prestrašila. Je to brat, oče? Gabriel nič ni vedel za njene boje, ki mu jih je zamolčala. Sleherno uro je pričakovala napada od svojih, čeprav je Bedrosa hekima poslala k očetu, naj jim pove, da majrik Antaram potrebuje njene pomoči. Iskuhin strah pa je bil brez podlage. Niso prihajali Tomatiani, ampak dva zasopla sla s severnega položaja. Svetel znoj jima je tekel po licih, zakaj v ostrem drncu sta napravila dolgo pot. Skrajno razburjeno sta sopihala drug čez drugega.

»Gabriel Bagradian ... Turki ... Turki so prišli ... Kakšnih šest ali sedem ... Belo in zeleno zastavo imajo s seboj ... Parlamentarci ... Ne vojaki ... Neki starec jih vodi ... Kličejo sem čez, da hočejo govoriti samo z Bagradianom efendijem, sicer pa z nikomer drugim ...«

Model prikupne jesenske dvodelne obleke, ki jo poživlja obrobljen ovratnik

PO NAŠIH OBČINAH ANALIZIRAJO IZ POLNJEVANJE DRUŽBENIH NAČRTOV

Doseženi uspehi - jamstvo za bodoče

V Ilirski Bistrici so uspešno izpolnili polletni družbeni plan in bodo do konca leta odpravili vse pomanjkljivosti, ki zdaj še kvarijo polletno izpolnitev

Konec minulega meseca sta oba zbora Občinskega ljudskega odbora Ilirska Bistrica razpravljala o izvajanju občinskega družbenega plana in proračuna v prvem polletju letošnjega leta. Odborniki so podrobno proučili številne podatke, ki so jih zbrali občinski sveti, komisije in upravni organi občine.

V ilirsko-bistriški občini je industrija izpolnila letni plan v prvih šestih mesecih v višini 45,7 % ter je prekoračila lanskoletno polletno realizacijo za 5 %. Najboljše je izpolnilo letni plan podjetje »Zadružnik«, saj ga je doseglo že z 61,5 %, obrat podjetja »Javor« na Baču z 59 %, obrat LIP v Koritnicah s 56 %, »Topol« s 55,8 %, »Lesonit« s 34,3 % in »Opekarna« v Mali Bukovici z 9 %. Nezadovoljiv rezultat izpolnjevanja plana v tovarni »Lesonit« je v glavnem posledica težav, ki jih je imelo pri uvozu melaminskih listov za proizvodnjo melaminskih plošč. Narodni dohodek pa je bil kljub temu izpolnjen s 53 % in vse kaže, da bo v drugem polletju moč nadoknaditi zamujeno.

Družbeni plan je sicer predvideval zmanjšanje števila delovne sile v industriji, vendar pa so zahtevali objektivni činitelji popolnoma nasprotno. Število delovne sile se je namreč povečalo za 6,5 % zato, ker so uvedli v tovarni »Lesonit« še eno izmeno in ker so zaposlili v »Opekarni« nekaj več delavcev zaradi rekonstrukcije podjetja in sezonskega značaja proizvodnje. Istočasno pa je »Topol« zmanjšal število zaposlenih za 7 % in pri tem znatno povečal obseg proizvodje.

Sedaj znaša narodni dohodek na enega zaposlenega v industriji 427 tisoč dinarjev — lani je dosegel vrednost 262 tisoč dinarjev, produktivnost vsakega zaposlenega pa se je povečala za 35 % (v podjetju »Lesonit« celo za 84 %).

Od predvidenih 183 milijonov za razširitev proizvodnje in odpravo ozkih grl je bilo zaradi pomanjkanja sredstev investicijskega sklada realiziranih v prvem polletju le 20,6 %. Težave so tudi v podjetjih »Topol« in »Opekarna«, ki sta dobili na zveznem natečaju 198 milijonov dinarjev za investicije, ki bi jih morali potrošiti v 19 mesecih, nimata pa sredstev za soudeležbo.

Kmetijske zadruge so svoje letne plane realizirale s 44 % (KZ Ilirska Bistrica 54 %, KZ Bač 39,4 %, KZ Knežak 39 %, KZ Prem 39 % in KZ Jelšane 38 %). Zadruge so pri obdelovanju kmetijskih površin s sodelovanjem privatnih proizvajalcev dosegle naslednje rezultate: obdelale so 488,9 ha, to je 87,8 % površin, ki so bile po letnem planu predvidene za obdelavo v kooperaciji s 787 individualnimi proizvajalci, prodale so 332.280 kg raznih umetnih gnojil (povprečno 677 kg na ha), porabile so že 8 milijonov dinarjev za povečanje strojnega parka, za nabavo razne opreme in za melioracijo pašnikov in sedaj bodo vložili še 13 milijonov dinarjev za melioracijska dela na zemljiščih, ki so komasirana. Lep uspeh so zadruge dosegle tudi v živinoreji, saj so v prvih šestih mesecih povečali število glav za 150, to število pa se bo močno dvignilo v drugem polletju.

Blagovni promet je realiziral 44,9 % letnega plana. Največji vzpon je dosegla trgovina na drobno, ki je ustvarila promet na enega zaposlenega v višini 26 milijonov dinarjev. Vse premalo pa trgovinski delavci skrbijo za ureditev lokalov in za večjo izbiro blaga. Gostinstvo je povečalo promet za 13 %, a je letos izkazalo previsoke materialne stroške spričo še vedno pomanjkljivega poslovanja.

Obseg obrtne dejavnosti je v stalnem upadanju in število obrtnih delavnic se je v zadnjih treh letih zmanjšalo za 46. To narekuje pripraviti nekaj ukrepov, ki bodo odstranili prej ko mogoče sedanje kritično stanje predvsem v uslužnostnih obratih.

Sedaj pa še nekaj podatkov o izvajanju proračuna občine Ilirska Bistrica. V prvih šestih mesecih je bilo od 156 milijonov dinarjev predvidenih dohodkov realiziranih 44 %, do konca julija pa že 52,8 %, izdatkov pa v prvem polletju 45,20 % in do konca julija 46,2 %. Največje prekoračenje izdatkov je bilo v zdravstveni službi, in sicer za 11,1 %, v javni upravi za 4,3 % in v prosveti za 2,5 %, medtem ko so se dotacije družbenim organizacijam povečale za 7,3 %.

Tudi perspektivni petletni plan gospodarskega razvoja občine bo pred rokom izpolnjen, saj je družbeni produkt že prekoračen za 56 milijonov dinarjev, narodni dohodek pa za 6 %. In če upoštevamo, da iz meseca v mesec v ilirsko-bistriški občini odkrivajo nove rezerve delovne storilnosti in te rezerve temeljito izkoriščajo, potem ni bojazni, da ne bi bil prekoračen letošnji občinski družbeni plan in da bo moč doseči petletni perspektivni plan do konca prihodnjega leta. J.

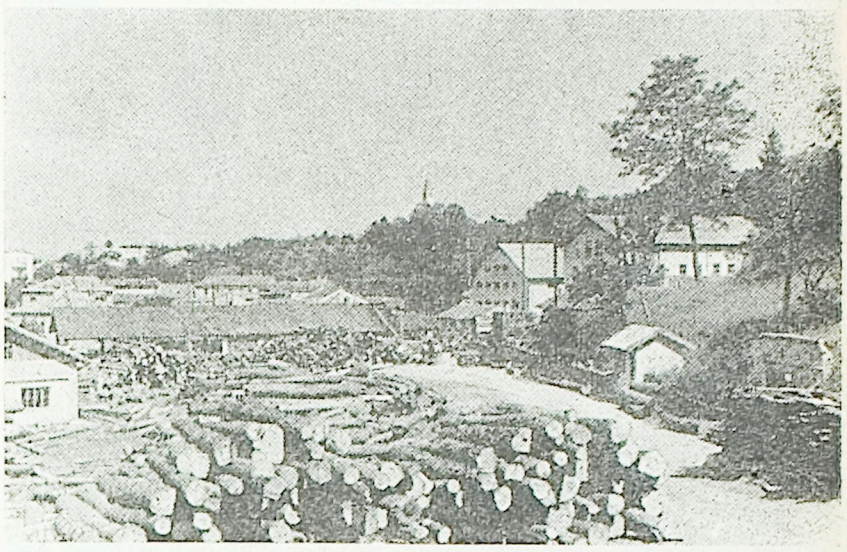

Tovarna za predelavo lesa TOPOL v Ilirski Bistrici

Nagla gospodarska rast podjetja Topol

Minulo nedeljo je v Ilirski Bistrici že drugič zasedala skupščina delovnega kolektiva Tovarne furnirjev in lesnih izdelkov »TOPOL«, ki je podrobno razpravljala o realizaciji proizvodnega ter finančnega plana podjetja v prvih osmih mesecih letošnjega leta. Skupščini sta prisostvovala tudi predsednik ObLO Albin Kuret ter sekretar ObK ZKS Ivan Valenčič-Savo.

Obširna poročila organov delavskega upravljanja in vodstva podjetja so prikazala razveseljivo gospodarsko poslovanje podjetja. Delovni kolektiv je v prvih šestih mesecih letošnjega leta povečal proizvodnjo za 20 % v primerjavi s stopnjo proizvodnje v prvem polletju lani — kljub temu, da se je število delovne sile zmanjšalo za 7 %. Lani je bila ustvarjena vrednost proizvodnje na enega zaposlenega ocenjena na 817.000 dinarjev, letos pa, prav tako v prvem polletju, že na 1,057.000 dinarjev — se pravi, lani na en dinar plačnega fonda 7,50 din, letos že 8,14 dinarjev vrednosti proizvodnje. Ali z drugimi besedami — delovna storilnost na enega zaposlenega se je povečala za 29 %, medtem ko se je vrednost proizvodnje na en dinar plačnega fonda povečala za 8,5 %.

V zadnjih osmih letih se je proizvodnja tega podjetja povečala za 228 % — povprečno vsako leto za 15 %, kar dokazuje, da bo petletni perspektivni gospodarski plan možno ostvariti že do konca prihodnjega leta, v kolikor bodo realizirane vse predvidene investicije. Zato so tudi letos že skoraj v celoti prekoračili plan izvoza — razen rezanega lesa iglavcev, ker so se pojavile objektivne težave zaradi pomanjkanja iglavcev v prvem polletju. Vendar pa ta trenutni izpad ni bistveno pomemben, saj ga bo moč popraviti v drugem polletju.

Delovni kolektiv tovarne je v prvih šestih mesecih napravil tudi velik korak naprej v uvajanju nagrajevanja po enoti proizvoda.

Na skupščini sta tovariša Albin Kuret in Ivan Valenčič seznanila delovni kolektiv o aktualnih gospodarskih vprašanjih našega okraja in o bodočih nalogah, ki jih bo moral prevzeti nase v izpolnjevanju smernic nadaljnjega gospodarskega razvoja države. Omenila sta tudi, da je naloga industrijskih delavcev podjetij v izrazito kmetijskih predelih našega okraja nudenje pomoči zadružnim organizacijam ter privatnim kmetovalcem pri uveljavljanju socialističnih odnosov na vasi, naloga mladinske organizacije pa, da svoje člane v kar največji meri usposablja za sodelovanje v organih družbenega upravljanja. -j

LEP NAPREDEK KMETIJSKE ZADRUGE V VREMAH

Zmaguje sodobno kmetovanje

KZ Vreme je nameravala letos v kooperaciji z individualnimi kmetijskimi proizvajalci obdelati 14 ha površin, od teh 5 hektarov s pšenico italijanske vrste, saj tak je bil prvotni načrt. Sedaj pa so že posejali 8 hektarov s pšenico ker so kmetje uvideli prednosti te sorte pšenice, ki jim omogoča doseči na manjših površinah izredno velike hektarske donose. Na ostalih površinah pridno gojijo krmne rastline in si obetajo lep pridelek, da bo živinorejska proizvodnja hitreje napredovala.

V tesnem sodelovanju s kmetijsko zadrugo se kmetovalci Vremske doline pripravljajo na pognojitev 80 ha travnikov. Zelo so namreč zadovoljni z lanskoletnim pridelkom na doslej pognojenih površinah in od tod izvira njihova težnja, da bi tudi letos v kar največji meri povečali površine dobro pognojenih travnikov, ker le tako lahko dosežejo maksimalni pridelek sena. Člani KZ Vreme se tudi močno zavzemajo za nabavo semenskega krompirja, ki ga bodo letos potrebovali okrog 300 q, in za zamenjavo semen predvsem ovsa in ječmena.

V zadnjem času se čedalje bolj uvaja vzreja plemenske živine. Samo letos so živnorejci prodali toliko glav plemenskih krav in telic sivorjave pasme, kot jih niso v vseh zadnjih letih skupaj. Povprečna cena govedi je bila okrog 110 tisoč dinarjev — res lep kupček denarja za vzorno vzrejo, ki je na Krasu možna. Letos so na novo ali ponovno sprejeli v rodovnik tudi 40 krav, 30 telic pa so tetovirali in uvedli so tudi kolektivno zavarovanje živine.

In če upoštevamo tudi, da so kmetje v sodelovanju z zadrugo uredili na Barki velik sadovnjak sliv, da pripravljajo elaborate za ureditev novih nasadov jabolk ter sliv nad Dolnjimi Vremami, na Barki in na Vatovljah, ki bodo imeli 12 ha površine, ter da je KZ Vreme imela v prvem polletju letošnjega leta 652 tisoč dinarjev čistega dohodka, potem je več kot na dlani razveseljiva ugotovitev: v Vremski dolini so dobri zadružniki, ki se sedaj močno zavzemajo tudi za ustanovitev pašniškega obrata na Vremščici, da bi njihova živinoreja še bolje uspevala. -er

HITER VZPON NOVEGA KOPRSKEGA PRISTANIŠČA

Lanski tovorni promet že presežen

Tovorni promet v koprskem pristanišču je znašal v mesecu juliju 9.860 t, kar je po vojni največji tovorni promet v enem mesecu v Kopru. Tovor je pripeljalo 181 ladij z 19.548 NRT, ki so prepeljale tudi 20.007 potnikov. V mesecu avgustu je znašal tovorni promet v koprskem pristanišču 3.018 t in je tako skupni tovorni promet v prvih osmih mesecih v Kopru dal že 31.327 t tovora, kar je za 5,5 % več kot vse lansko leto, ko je dosegel tovorni promet 29.750 ton. V prvih osmih mesecih letošnjega leta je samo na novi operativni obali pristalo 33 ladij velike obalne in dolge plovbe. Največ teh ladij je bilo jugoslovanskih (9), sledi 7 japonskih ladij, 6 nemških, 4 etiopske, 3 italijanske, 2 izraelski in po ena grška ter honduraška ladja. V tem času je bilo 13.327 t blaga v uvozu, 2.198 t v izvozu ter 15.842 ton blaga v obalnem prometu. Skupno je bilo v prometu z inozemstvom že okrog 50 % blaga, saj znaša izvoz in uvoz skupno 15.525 t. V mesecu septembru je napovedan prihod nadaljnjih ladij, ki bodo odpeljale kable, les in sadno pulpo, pripeljale pa ribe in južno sadje. G.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Koprski okraj v luči gospodarskih številk

V zadnjih dneh lahko čitamo analize o gospodarskem razvoju v naši državi in posebej tudi v naši republiki. Značilnosti tega razvoja so v izredno naglem porastu industrijske proizvodnje, blagovnega prometa in v zvezi s tem ugodnim razvojem tudi v porastu življenjske ravni. Ta se kaže v povečanju realnih plač (za 17 %) in v povečanju izdatkov za blago in storitve (za 19 % — pri tem je razlika krita s posojili in prihranki).

V splošnem kaže gospodarstvo notranjo stabilizacijo, ki je tem važnejša, ker traja že dalj časa. Naj navedemo samo, da se n. pr. indeks cen industrijskih proizvodov že od l. 1956. giblje med 100.99 in največ 102, dočim znaša letos od februarja dalje ves čas 101, pri čemer je podlaga l. 1956. Nihanje kažejo le cene kmetijskih pridelkov in proizvodov in to v istem času od 99 do 115, dočim znašajo sedaj 113 in je ta indeks v Sloveniji, kjer trg s kmetijskimi pridelki ni tako ugoden, nad državnim povprečjem.

Da ne bi ponavljali splošnih podatkov, ki jih objavljajo dnevni in gospodarski listi o našem ugodnem gospodarskem razvoju, naj se dotaknemo podatkov za naš, to je koprski okraj. Primerjali jih bomo s podatki konec lanskega decembra. Po teh podatkih so denarni prejemki v koprskem okraju ob koncu decembra lani znašali 52.200 milijonov, konec julija letos pa 30.600 milijonov. Od tega odpade na izplačane plače skoraj 2 milijardi, dočim gre ostalo za materialne izdatke, amortizacijo, za proračunske prispevke, socialno zavarovanje in za sklade podjetij. Podatki kažejo, da v teh mesecih ni bilo doseženo lansko letno povprečje in da bo treba vložiti do konca več sil, da bodo dosežene planske naloge.

Stanje v kratkoročnih kreditih ne kaže bistvenih sprememb razen, da se je nekoliko dvignil sklad obratnih sredstev in to v sedmih mesecih za nad 160 milijonov, dočim so krediti za obratna sredstva padli za nad 200 milijonov, kar je vsekakor ugodno, ker se s tem veča materialna neodvisnost podjetij oziroma samoupravnih organov pri podjetjih. V zvezi s tem naj omenimo, da dosega potrošnja za investicije v obratna sredstva približno lansko raven. Vendar bo te številke možno primerjati šele ob koncu leta. Omenimo naj le, da je kot lani tudi letos največ sredstev vloženih v promet in to letos nad 1.760 milijonov do konca julija, lani pa do konca leta nad 2.660 milijonov. Temu sledi industrija, ki je letos dobila za investicije 660 milijonov do konca julija, lani vse leto pa 1,735.

Naj ob koncu omenimo, da so se v tem času dvignile hranilne vloge za nad 150 milijonov in dosegle konec julija letos 772 milijonov (dec. lani 621). To je splošen pojav v vsej državi, da se hranilne vloge naglo dvigajo, kar predstavlja tudi enega izmed znakov zboljšanja splošnega gospodarskega stanja delovnih ljudi. Posebno je to vsekakor značilno za koprski okraj, ki ima za trošenje veliko več prilike kot drugod. V primerjavi s tem pa so v navedenem času le malo porastli potrošniški krediti in sicer za 29 milijonov. To je tudi drugače kot sicer v državi, ko so začeli ti krediti po sprostitvah zopet naraščati.

V splošnem moramo ugotoviti v gospodarskem razvoju koprskega okraja neko uravnovešenost brez naglih porastov ali padcev. Pričakujemo pa lahko, da se bo stanje zboljšalo posebno potem, ko bodo rešeni nekateri pereči primeri, ki v mnogem kvarijo sicer ugodno sliko celotnega razvoja. Jasno pa je, da bo pravo sliko moči dati šele ob koncu leta, oziroma bodo znani vsi podatki za letošnje leto. -dt-

Na kratko

NOVA TOVARNA VEZANIH PLOŠČ JE ZAČELA OBRATOVATI V VIRGINMOSTU v karlovškem okraju. To bo največja tovarna na Kordunu in bo letno izdelovala najmanj 4200 kubikov vezanih plošč, vrednost njenega proizvoda pa bo znašala okrog 500 milijonov dinarjev.

3 MILIJARDE DINARJEV JE PREDVIDENIH ZA ZAČETEK GRADNJE SEVERNE LUKE V SPLITU. V prvi etapi gradnje bodo dogradili obalo, ob kateri bo lahko pristajalo 5 prekooceanskih ladij do 12.000 ton nosilnosti. Vzporedno z gradnjo obale bodo gradili tudi skladišče za dušična gnojila in drugi tovor.

V SRBIJI BODO LETOS PRIDELALI 50' TISOČ VAGONOV GROZDJA IN 53 TISOČ VAGONOV SLIV. Večino pridelka nameravajo predelati v alkoholne pijače ali pa ga bo uporabila predelovalna industrija. Menijo, da bo dosegla letošnja potrošnja svežega grozdja v Srbiji 4 kg in potrošnja sliv 6 kg na prebivalca. Grozdje v nadrobni prodaji pa zaradi dobre letine ne bi smelo biti dražje kot 40 dinarjev in slive ne več kot 25 dinarjev kg.

PREDVIDENA JE GRADNJA 12 NOVIH OPEKARN in preureditev ter razširitev devetih že obstoječih. Vsaka izmed njih bo izdelala letno 10 do 40 milijonov opek. Največja izmed njih bo v Vreocih. Predelovala bo odpadke, ki ostanejo pri separaciji premoga ter izdelovala iz njih opeko, ki bo trikrat lažja od običajne.

TUDI KRAPE BOMO IZVAŽALI V ZAHODNO NEMČIJO. Tako so sklenili na nedavnem sestanku zahodnonemških uvoznikov in jugoslovanskih izvoznikov ter se dogovorili, da bi izvozili v Zahodno Nemčijo žive krape v vrednosti 350.000 dolarjev. Letos bomo izvozili tudi 1600 ton sladkovodnih rib.

12 PARNIH LOKOMOTIV S TENDERJI JE POSLALA V INDIJO tovarna Djuro Djaković iz Slavonskega Broda. Te lokomotive je tovarna izdelala na osnovi posebne pogodbe za potrebe indijskih državnih železnic in so prve te vrste, ki jih je izvozila naša država.

PRISTANIŠČE V MESECU AVGUSTU 1959

TUJE LADJE V KOPRU

V mesecu avgustu so se v Kopru mudile naslednje tuje ladje: nemška ladja »THERESE HORN« je pripeljala 52 ton banan iz Etiopije. Japonska ladja »KOROSHI-OMARUN« je pripeljala 303 t rib iz Atlantika. Etiopska ladja »Giuseppina« je pripeljala 52 ton banan iz Etiopije. Japonska ladja »NAGASAKI MARU« je pripeljala 205 t rib iz Atlantika. Japonska ladja »SURINYOSHI MARU« je pripeljala 245 t rib iz Atlantika. Nemška ladja »THERESE HORN« je pripeljala 65 t banan iz Etiopije.

Tabor »Kraških viharnikov« iz Postojne v Urinju

Prisrčno slavje ob občinskem prazniku Sežane

V petek, 28. avgusta, so prebivalci sežanske komune praznovali svoj občinski praznik, posvečen prihodu prvih partizanov na Kras ter ustanovitvi prvega odbora Osvobodilne fronte na sedanjem Sežanskem, ki je bila v Gornji Branici leta 1941. Ta zgodovinska dogodka so na Krasu prvič proslavljali leta 1957, ko je ObLO Sežana proglasil 28. avgust za občinski praznik, letos pa je bila njegova počastitev združena še s proslavljanjem 40. obletnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije.

Na svečani akademiji v Sežani je v soboto zvečer predsednik občinskega ljudskega odbora Janko Valentinčič obudil spomin na zgodovinske dogodke v Gornji Branici pred osemnajstimi leti, govoril je o borbi primorskega ljudstva za osvobodítev izpod fašističnega jarma in o gospodarskih uspehih prebivalcev sežanske občine pri izgradnji socialistične Jugoslavije. Dejal je, da lahko tudi prebivalci Krasa izpolnijo naloge petletnega perspektivnega razvoja gospodarstva že konec leta 1960 zato, ker so s svojim dosedanjim delom dokazali veliko prizadevnost za izvršitev vseh planskih nalog. Po njegovem govoru je bil kulturnoumetniški večer, na katerem so nastopili recitatorji, folklorne skupine, harmonikarji, pevci-solisti, pevski oktet iz Dutovelj in godba na pihala sežanske Svobode. Recitirali so Marino Kontelj Srečka Kosovela pesem »Oreh«, Meri Majcen Srečka Kosovela »Pesem o Krasu« ter Silva Ocvirk Mateja Bora »Mati sanja«. Solist-pevec Dušan Ambrožič je zapel ob klavirski spremljavi Neve Macarol, svoje programe pa so lepo izvedli tudi godba na pihala pod vodstvom Rada Škabarja ter folklorna skupina po dvodstvom Mileta Jovanovića.

Na tej akademiji so bili razglašeni tudi rezultati športnih tekmovanj. V petek so tekmovali v odbojki in namiznem tenisu. Pokal ObLO Sežana je osvojilo moštvo »Elektro Sežana« pred drugoplasiranim moštvom TVD Partizan Sežana in moštvom obrata »Telekomunikacije«, ki je zasedlo tretje mesto. Izmed 16 tekmovalcev v namiznem tenisu pa je Lojze Veikavrh kot zmagovalec turnirja prevzel pokal TVD Partizan Sežana.

Čeprav je v nedeljo popoldne tudi v Kazljah močno deževalo, se je v tej kraški vasici zbrala množica ljudi, ki so prisostvovali odkritju spominske plošče borcem NOB in talcem fašističnega terorja. Spominsko ploščo je odkril sekretar Občinskega komiteja ZKS Sežana Alfonz Grmek, ki je med drugim dejal:

»... Primorsko ljudstvo je pisalo svojo voljo po priključitvi k Jugoslaviji s krvjo svojih najboljših sinov in hčera. Sleherna naša vas je popisala svojo stran, ki je bila ena manj, druga bolj krvava ...

Že marca 1942. leta sta prišla v Kazlje prva organizatorja narodnoosvobodilne borbe — Iztok, takratni komandant, in Peter — komisar čete, ki je taborila na Vrheh. V novembru istega leta pa je Maks Dugulin organiziral v Kazljah prvi vaški odbor OF. — 17. februarja 1943 so partizani prvič na območju sedanje sežanske komune napadli italijanski vojaški kamion, kar je imelo za posledico aretacijo vseh delavcev, zaposlenih v kamnolomu, in aretacijo nekaterih vaščanov. Že štirinajst dni po teh dogodkih pa so partizani ponovno napadli italijansko vojsko — na cesti proti Štorjam. Fašisti in pripadniki italijanske vojske so takoj po napadu pridrveli v Štorje, izgnali so ljudi iz domov, oropali hiše in jih zažgali. Trideset družin je ostalo brez strehe, štiri vaščane pa so zverinsko mučili in jih umorili, ker niso izdali svojih sodelavcev.

Kljub nepopisnim mukam, ki ste jih Kazeljci prestali v tistih nepozabnih dveh dneh, ste ostali neomajni. Še krepkeje ste stisnili pesti in še tesneje ste sodelovali s partizanskim gibanjem. Zmagali ste in po osvoboditvi ste bili vedno v prvih vrstah graditeljev socializma v naši državi.

Kazeljci so utrpeli med vojno veliko gospodarsko škodo in kar je najhujše: pet domačinov je darovalo življenja za svobodo. Pobiti so bili kot talci in njihova imena so vklesana v spominsko ploščo. Prelita kri pa naj bo v opomin slehernemu, ki bi kdajkoli v prihodnje skušal ogrožati našo neodvisnost in naš obstoj!« je zaključil svoj govor sekretar Občinskega komiteja ZKS Alfonz Grmek.

Po odkritju spominske plošče — marsikateremu so solze zalile oči — je sledil kratek kulturnoumetniški nastop recitatorjev in pevskega okteta PD Venček iz Dutovelj. -er

OTROCI SO SE VRNILI

Po treh tednih kopanja, iger in poučnih sprehodov se je pretekli teden vrnilo v Postojno več kot 150 otrok iz raznih krajev postojnske občine, ki so letovali v počitniški koloniji v Ankaranu. Otroci so bili z letovanjem ob slovenski obali zelo zadovoljni in v ponedeljek so se spočiti in telesno ter duševno okrepljeni vrnili v šolske klopi.

ODPOTOVALA JE IV. KOPRSKA MDB

Minuli teden je odpotovala na gradnjo ceste Bratstva in enotnosti IV. koprska mladinska delovna brigada »Elvire Vatovec«. Šteje okrog 100 članov delavskih in kmečkih mladinskih organizacij, ki bodo gradili cesto dva meseca v bližini Niša. Glavnino brigade sestavljajo mladinci in mladinke s področja ilirskobistriške in sežanske občine. Njihov komandant Mirko Škrabar nam je sporočil, da so se nastanili v mladinskem naselju Pero Perović-Aga v vas Mezgraje pri Nišu in da so že v prvih dneh pridno poprijeli za delo v prepričanju, da se bo tudi ta koprska brigada vrnila domov kot večkrat udarna.

Naloga: po neznani poti do cilja

Mehko in nežno je pobožalo sonce sveže nedeljsko jutro, ki se je pravkar prebujalo, mene pa je pot zanesla proti poslopju osnovne šole v Pradah pri Bertokih. Napotil sem se tja, da bi prisostvoval okrajnemu tekmovanju obveznikov predvojaške vzgoje v orientacijskem patrolnem teku čez drn in strn — na zanimivo prireditev, ki jo je organiziralo 30. avgusta Tajništvo za narodno obrambo pri Okrajnem ljudskem odboru Koper.

Dan prej sem srečal v Kopru okrajnega inšpektorja predvojaške vzgoje Viljema Tomšiča. Ni me opazil, kajti bil je poln skrbi: le kako bo uspelo tekmovanje! Ko je sredi priprav našel nekaj minut za razgovor z menoj, je na moja vprašanja odgovarjal s tako živahnostjo, da sem postal pozoren na to zvrst športa, ki je pri nas še zelo malo razvita in skoraj nepoznana. Imenuje se orientacijski šport.

Orientacija v naravi je bila že od nekdaj vsakdanja človekova potreba. Kako pomembna je ta sposobnost posameznika ali skupine ljudi, nam priča ljudsko izročilo, pa tudi številni zgodovinski zapiski. Tako je v narodnoosvobodilni borbi marsikdaj vrednost in pomembnost orientacijskega čuta slehernega hrabrega in smelega borca doprinesla velik delež k uspešnemu zidu številnih spopadov s sovražnikom. O vesm tem in še kaj mi je v eni sapi pripovedoval tovariš Tomšič, ki me je tudi povabil na tekmovanje.

Prispel sem na zborno mesto. Vodje ekip so tekmovalcem dajali še zadnje napotke in vsak izmed udeležencev tekmovanja je v želji, da bi bila njegova ekipa najboljša, v mislih tehtal svoje znanje o orientaciji. Nekateri so imeli nekoliko treme, ki pa je zginila takoj, ko so bile izžrebane startne številke in ko je bil dan znak za začetek tekmovanja.

Prva ekipa je krenila v neznano smer...

Toda, kako naj gredo, kje naj gredo, če jih vodi pot v neznano. Vedeli so le to, kar jim je povedal pred začetkom tekmovanja predstavnik Tajništva za narodno obrambo Karel Frankovič:

»Sedaj greste na pot. Tu imate zapečateno kuverto, v kateri je označena smer kretanja. Toliko in toliko korakov v tej smeri, nato po Azimutu 3575 tisočink do hiše, pred katero stoji veliko drevo. Tam poiščite v premeru štirih metrov okrog drevesa prav takšno zapečateno pismo, odprite ga in zvedeli boste za nadaljnjo pot. Pazite, da boste vedno kar najbolj točno ocenili razdaljo, opazujte okolico in opišite vse, kar vam bo vzbudilo pozornost, določite strani neba, določite azimut na ta ali oni objekt itd.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pripadniki odreda predvojaške vzgoje hite na izpolnitev dobljene naloge

»Kraški viharniki« izpolnili pričakovanja

Partizanski odred Kraških viharnikov iz Postojne se je v izredno kratkem času razvil v eno izmed najbolj delavnih taborniških enot v Sloveniji in je že doslej dobil za svoje uspehe številna priznanja. Člani odreda so svoj sloves ponovno potrdili na nedavnem republiškem prvenstvu v taborniškem mnogoboju za leto 1959, ki je bilo pred kratkim v Mariboru. Kljub zelo ostri konkurenci drugih odredov z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami, ki so se za to vsakoletno manifestacijo taborniškega znanja posebno skrbno pripravili, so se Viharniki nad vse dobro odrezali in izpolnili so vsa pričakovanja, saj so se v končni razvrstitvi uvrstili na drugo mesto. Prvo mesto in s tem naslov letošnjega republiškega prvaka pa je ponovno osvojil Partizanski odred gorjanskih tabornikov iz Novega mesta.

Postojnski taborniki, ki so pred tem republiškim tekmovanjem sodelovali tudi na veličastnem mladinskem zborovanju v Podstenicah v Kočevskem, odslej Partizanskem Rogu, so se minulo sredo vrnili domov z zveznega zleta jugoslovanskih tabornikov. Ta zlet je bil posvečen V. pokrajinski partijski konferenci in je bil v Dubravi pri Zagrebu.

L. B.

Pripadniki III. koprske MDB na poti v Paračin: kratek postanek v Ljubljani

V osrčju velike magistrale

Pretekli teden se je vrnila III. koprska MDB »Dragotin Kette«, ki je mesec dni gradila »Cesto bratstva in enotnosti«.

Od desetih slovenskih brigad je bila naša poleg celjske edina, ki si je razen treh udarništev priborila tudi tri specialne pohvale Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad. Tako se je uvrstila med najboljše slovenske brigade, ki so v preteklem in letošnjem letu sodelovale na zvezni mladinski delovni akciji.

V nadaljevanju bomo objavili povzetek iz dnevnika komandanta te brigade Marije Vogrič:

Oj, zdaj gremo...

Avtobusna postaja v Kopru je v tem vročem opoldanskem julijskem soncu kakor panj čebel, ki se pripravlja na roj. Obložena s prtljago izginem v vrvežu množice. Debele znojne kaplje mi polzijo po obrazu. Globoko si odahnem, ko se skozi gnečo na avtobusu le pririnem do svojega sedeža. Avtobus je krenil. Osvežujoč veter me prijetno boža.

Zraven mene sedi dekle. Na videz jo poznam. Dijakinja iz koprske gimnazije.

»Kam?« povprašam.

»V Postojno.«

»V Postojno? Morda si brigadirka?«

»Da. Danes imamo zbor brigade.«

»Potem bova potovali skupaj,« se razveselim. »Tudi jaz sem tja namenjena.«

Zapleteva se v pogovor. Ime ji je Tatjana, za njo je velika matura, zdaj se je vključila v brigado, da bi opravila še drug zrelostni izpit.

Postojna, najin začasni cilj se hitro približuje. Po razbeljeni asfaltni cesti drvi Slavnikov avtobus in njegove razgrete gume votlo šumijo.

Prispeli sva. Na trgu pred »Delikateso« naju obkolijo znanci-brigadirji. Prav nič se ne branim, ko mi jemljejo iz rok vso navlako, ki mi je že krepko presedla.

Krenemo proti Dijaškemu domu. Ob moji desni stopa Zorka. Letos je zaključila svoje šolanje na učiteljišču. Njeni načrti s študijem pa še niso pri kraju. Čeprav se je v zadnjih letih razdajala v mladinski organizaciji, vendarle ni zanemarjala učenja. Delovne akcije zanjo niso novost. Tokrat se že tretjič vključuje v brigado.

»Kako se počuti vojska?« jo smeje pobaram.

»Za sedaj ji ni sile,« prav tako s smehom odgovarja Zorka. »Vsi te ne poznajo, pa jih zanima, kako izgleda njihov komandant.«

»So se vsi odzvali?«

»Kakih deset jih bo manjkalo. Največ vajencev.«

»Škoda. Ljubše bi mi bilo, če bi brigada štela vsaj sto brigadirjev. Sicer pa smo lahko zadovoljni, če izpad ne bo večji.«

Velika učilnica v dijaškem domu je natrpana s kovčki. Ob mizah postavljenih v četverokotniku sedijo brigadirji. Čakanje si krajšajo na različne načine. Vidim jih s knjigo, nekateri se kratkočasijo s kartami, nekdo poskuša svoje znanje trobente, drugi — teh je največ — veselo kramljajo. Predmet njihovega pogovora ni težko uganiti — počitnice.

Prihod naše skupine jih za trenutek zmoti. Na sebi čutim njihove radovedne poglede. Odzdravljam levo in desno. Sreča, da so v odločni večini tisti, ki jih poznam. Tako se kaj kmalu otresem zadrege. Vedno bolj me prevzema občutek, da sem tudi sama dijak med njimi.

ČUVALI GA BOMO...

Zdravniški preled je za nami. V rokah imamo brigadirski »passaport«, ki zagotavlja, da so bili brigadirji v redu pregledani in cepljeni ter da v kraju, od koder prihajamo, ne razsaja nobena epidemija. Brez tega bi nam ob prihodu v naselje trda predla.

Spet smo vsi zbrani v velik učilnici. Na naših obrazih se zrcali pritajen nemir. Napočil je trenutek, najbolj svečan za vsako brigado ob njenem formiranju — predaja brigadnega prapora.

Ob mizi v sredini kroga, ki so ga sklenili brigadirji, stojijo predstavniki republiškega in okrajnega mladinskega vodstva.

Posledniji žarki zahajajočega sonca se lovijo na temnordeč svili zastave in se lesketajoč odbijajo od bele kovinske zvezde na njenem vrhu. Nekaj čudovitega je imeti prapor, na katerega si lahko ponosen. Ni ga brigadirja, ki mu ne bi zaigralo srce, ko nad njim vsa bleščeča v vetru zaplapola brigadna zastava in jo v nemem spoštovanju občuduje desetine in desetine mladih ljudi.

To vedo najbolje povedati brigadirji, ki so že bili na akcijah. Lepo število jih je med nami: Zorka, Šantelj, Jurca, Kodarin, Bandelj, Pucer... V njihovih očeh jasno berem misli:

»Takegale se res nismo nadejali!«

Devetdeset brigadirjev — sto osemdeset rok ta trenutek oklepa z menoj prapor, ki ga III. koprski mladinski delovni brigadi izroča komandant republiškega štaba. In kakor da jih čujem, radostne in vesele, kako v zboru govorijo z menoj:

»Čuvali bomo prapor, simbol našega boja za delovne zmage na trasi, jačanje bratskih vezi z mladino ostalih republik, razvijanje tovarištva in drugih vrlin, ki naj odlikujejo slehernega brigadirja. Ob povratku ga bomo vrnili brez sence madeža, srečni in ponosni, da smo izvršili svojo brigadirsko dolžnost.«

VOZI NAS VLAK V DALJAVE...

Štiri ura zjutraj. Postojnska železniška postaja nas sprejme mrtva in neprijazna. Hladno je. Z našim prihodom oživi pusti peron. Redk železničarji, ki jih je zgodnja jutranja ura še zalotila na postaji, nas zvedavo ogledujejo.

Še dvajset minut do prihoda vlaka. Sergij, namestnik, prihaja z voznimi kartami v rokah. Nekdo me vleče za rokav. Ivan je.

»Si vedela kje mojega brata, Emila?«

»Ne. Kaj pa je narobe?« ne morem zatajiti bojazni.

»Nikjer ga ne najdem. Vso postajo sem prebrskal, spraševal brigadirje, pa ga ni in ni. Kakor da se je v zemljo udrl,« tudi on ne more skriti zaskrbljenosti.

»Dežurni!« kriknem v gručo brigadirjev, ki se motajo okrog kovčkov. Jurca, ki ga je doletelo prvo dežurstvo, se pririne do nas. Še preden utegnem odpreti usta me zmoti skupina brigadirjev iz Ekonomske šole. Vsi vprek ugotavljajo:

»Pucer in Kodarin manjkata. Z nama nista prišla na postajo.«

Svojim ušesom ne morem verjeti. Kako je mogoče? Kje smo jih pustili?

Zdaj ni čas za premišljevanje. Treba je hitro ukrepati kajti kazalci na uri se naglo pomikajo naprej.

»Jurca! Vzemi še dva brigadirja in hitro v dijaški dom. Obrnite narobe vse spalnice. Nekje so morali obtičati!«

Naslednjih petnajst minut se vleče kot večnost. O pogrešanih še vedno ni sledu. Vznemirjeno pogledujemo proti izhodu in nestrpno čakamo, kdaj se bo pojavil odrešilni trak dežurnega.

Rezek žvižg preseka ozračje. Izza ovinka rine na postajo potniški vlak. Zavore zaškripljejo. Vse čakajoče zajame nemir. O normalnem bitju mojega srca sploh ne more biti več govora. Čeprav so misli v glavi omrtvičene, se vendarle nečesa z vso jasnostjo zavedam: če se v nekaj minutah ne pojavijo, bomo potovali brez njih.

»Našli smo jih zaspance!« se nam široko prismeje naproti dežurni, za njim pa vsa skupina pogrešanih in še drugi za katere nismo ugotovili, da manjkajo.

(Se nadaljuje)

TRGOVSKO PODJETJE
na drobno — na debelo

»SOČA«
KOPER

vam nudi v svojih poslovalnicah
V KOPRU - IZOLI - ILIRSKI BISTRICI - PIVKI

TEKSTIL — GALANTERIJO — ČEVLJE — USNJE — ČEVLJARSKE, SEDLARSKE in TAPETNIŠKE POTREBŠČINE — ŽELEZNINO — ELEKTROMATERIAL — RADIJSKE in GOSPODINJSKE APARATE ter STROJE

PODJETJE
»JAVOR«
TOVARNA FURNIRJA IN VEZANIH PLOŠČ

s sedežem v PIVKI, s svojimi obrati v PIVKI, PRESTRANKU in BAČU, s poslovalnicami v LJUBLJANI, ZAGREBU in BEOGRADU

izdeluje in Vam nudi:
prvovrstne vezane in panel plošče, furnir vseh vrst, razno embalažo iz vezanega in rezanega lesa ter furnirjev, rezani les vseh vrst, stole in drugo lesno galanterijo

Kupujemo:
hlodovino za žago in luščenje ter furnir vseh vrst po najvišjih dnevnih cenah

Po zmernih cenah in dobro kupite
v vseh poslovalnicah podjetja
»TEHNOSERVIS«
KOPER

SLAVICA
TRGOVSKO PODJETJE
Z INDUSTRIJSKIM BLAGOM NA VELIKO
V KOPRU

RAZPOLAGA
Z VELIKO IZBIRO
RAZNOVRSTNEGA
DOMAČEGA IN TUDI
UVOŽENEGA BLAGA

TEKSTIL
GALANTERIJA
ŽELEZNINA
POHIŠTVO
IN BARVE

DELAMARIS
IZOLA

★

ribje konserve
mormelade
paradižnikova mezga
ARGO juhe
olivno olje
ribja moka
in tehnično ribje olje

★

NAJVEČJI PROIZVAJALEC RIBJIH KONSERV V DRŽAVI

Mestna hranilnica
Izola - Koper
SE OB
DRUGI OBLETNICI SVOJE USTANOVITVE
ZAHVALJUJE
SVOJIM VLAGATELJEM IN KOMITENTOM ZA DOSLEJ IZKAZANO ZAUPANJE IN PROSI, DA JI GA NAKLONIJO TUDI V BODOČE

Podjetje za izvoz in uvoz
»Fructus«
Koper

izvoz: svežega sadja in zelenjave
finalnih izdelkov — pulp
sadnih sokov in zmrzlin

uvoz: agrumi

ELES
Elektrogospodarska skupnost Slovenije
ELES

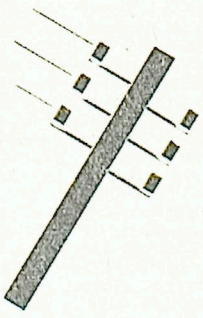

združuje 14 proizvodnih podjetij, prenosno podjetje in upravo v Ljubljani Elektrogospodarstvo Slovenije skrbi za proizvodnjo, prenos in razdeljevanje električne energije svojim potrošnikom, skrbi za izgradnjo novih elektroenergetskih objektov — novih virov električne energije

LESNO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE
Bled

PRIPOROČA SVOJE SPLOŠNO ZNANE IZDELKE:

resonančni — avionski les
vezane plošče za gradbeništvo
vezani les
ladijski pod
opaže vseh vrst
stropne in stenske obloge
lamerirana gladka vrata
strešne konstrukcije
panel plošče
sredice
športne motorne čolne
lesno volno
lesne vrvi
lesno moko
lesno embalažo vseh vrst
čebelne panje

DOBAVA HITRA IN SOLIDNA!

ORTOPEDSKO PODJETJE

„SOČA"

LJUBLJANA LINHARTOVA 47 a — TELEFON 31-364

- izdeluje vse vrste ortopedskih pripomočkov in medicinske bandaže iz domačega in uvoženega materiala za vojne invalide, zavarovance socialnega zavarovanja in za privatnike
- razen tega izdelujemo tudi opremo za bolnišnice

AVTOTURISTIČNO PODJETJE

»SLAVNIK« - KOPER

Najhitreje, najudobneje in najbolj varno potujete z ozvočenimi in s klimatskimi napravami opremljenimi

najmodernejšimi avtopulmani »MERCEDES« podjetja »SLAVNIK«

Redne in izredne vožnje doma in v inozemstvu

MEDNARODNE PROGE:

PORTOROŽ—GRAZ
PORTOROŽ—KLAGENFURT—VILLACH
PORTOROŽ—VENEZIA
PIRAN—KOPER—TRST
KOZINA—TRST
SEŽANA—TRST

TOVORNI PROMET — doma in v inozemstvu

TURISTIČNA SLUŽBA — domači in inozemski turizem, menjalnice, vize, rezervacije in prodaja avtobusnih, železniških, ladijskih in avionskih vozovnic — posredujemo vse turistične usluge

LASTNE REMONTNE DELAVNICE — generalna popravila vseh vrst motornih vozil

SERVISI: DKW, TAM, VW, OM

UPRAVA KOPER:
Telefon: direktor 282
tajništvo 77
promet 165
komerciala 276

POSLOVALNICE:

PIRAN, telefon 51-57
KOPER (avtobusna postaja), telefon 64
LJUBLJANA, osebni promet telefon 32-025, 32-317
LJUBLJANA, tovorni promet skladišče, telefon 32-877
ZAGREB, telefon 39-558
RIJEKA, telefon 23-97

PODJETJE

»AGROTEHNIKA«

EXPORT—IMPORT

LJUBLJANA —— TITOVA CESTA 19

uvaža mehanizacijo za kmetijstvo, orodje in naprave za vinogradništvo, kletarstvo, mlekarstvo, rezervne dele in gume ☆ Prav tako nabavlja za potrebe kmetijstva iz domače industrije gnojila, zaščitna sredstva, kmetijsko orodje, stroje in ostalo ☆ Cenjenim strankam se priporoča s svojimi poslovalnicami v LJUBLJANI, MARIBORU in CELJU

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE

„INGRAD"

CELJE, LJUBLJANSKA CESTA 16

posluje po sodobnih principih industrijske proizvodnje. V sklopu podjetja so trije specializirani obrati: obrat za zemeljska dela, obrat za betoniranje, obrat za omet in odre

Poleg teh je še obrat za cementna dela

Dobra organizacija podjetja, sodobna — lahka — mehanizacija, vozni park, specializirani obrati, povečana in mehanizirana obratna dejavnost so garant za hitro, solidno in ceneno gradnjo

Zadovoljstvo investitorja je jamstvo naše kvalitete!

»Intereuropa«

KOPER

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT
KOPER, Pristaniški trg 3
Tel. 141, 184
Telex 03-176

in

„LJUBLJANA TRANSPORT"

LJUBLJANA

CELOVŠKA CESTA 164
Tel. 32-046, 32-037

V kooperaciji opravljata

- prevoz normalnega in specialnega tovora izrednega profila z lastnimi avtovlaki v tuzemstvu in inozemstvu
- krajevni in medkrajevni potniški promet z lastnimi in najetimi vozili
- turistične prevoze potnikov po naročilu z udobnimi modernimi avtopulmani
- prevoz blaga z najetimi kontinentalnimi, pomorskimi, rečnimi in zračnimi prevoznimi sredstvi
- avtoremont in servis cestno prometnih vozil
- transportna zavarovanja blaga in kontrolo transportnih dokumentov
- carinjenje blaga
- redni zbirni transport iz evropskih centrov
- dodajanje ledu in vskladiščenje blaga v lastna skladišča
- strokovno pakiranje, odpremo in prevzem ter utovor in iztovor blaga
- VZDRŽUJETA POSLOVNE ZVEZE Z NAJVEČJIMI INOZEMSKIMI TRANSPORTNIMI IN ŠPEDICIJSKIMI FIRMAMI
- STA SPECIALIZIRANI ZA ORGANIZACIJO, TRANSPORT IN ZA VSE OSTALE USLUGE V MEDNARODNEM VELESEJEMSKEM POSLOVANJU V TUZEMSTVU IN INOZEMSTVU
- NUDITA BREZPLAČNE INFORMACIJE O KRETANJU LADIJ, POMORSKIH IN TRANSPORTNIH TARIFAH

POSLOVALNICE:

RIJEKA:
Žrtava fašizma 10
Tel.: 27-11, 37-84, 54-81, 54-82, 54-83, 54-84
Sklad.: 23-54
Telex: 025-15

ZAGREB:
Smičiklasova 22
Tel.: 39-758, 39-691
transp.: 35-427
Velesejemska poslovnica: 51-317
Telex: 02-148

BEOGRAD:
Ul. Maršala Tita 7/III
Tel.: 31-617, 32-445
Na velesejmu: 50-597
Telex: 01-128

SARAJEVO:
Ul. Brankova 6
Tel.: 46-25

LJUBLJANA:
Resljeva cesta 20
Tel.: 30-170, 32-574
transp.: 31-566
Telex: 03-103

MARIBOR:
Partizanska cesta 49
Tel.: 21-43, 21-44
Telex: 033-23

PREVALJE:
Tel.: 30

SEŽANA:
Tel.: 82
Avtoremont 39
Telex: preko 03-021 (921)

NOVA GORICA:
Rožna dolina
Carinsko naselje

KOZINA:
Tel.: 10

PODGORJE:
Tel.: 4

NOVI SAD:
Hajduk Velkova 11
Tel.: 51-690

SUBOTICA:
Leninov park 5
Tel.: 14-54

KAMNIK:
Tel.: 369

V HRVOJIH BO STAL VELIK SPOMENIK

kovačem bratstva in enotnosti

Ob množičnem slovensko-hrvatskem slavju ga bodo slovesno odkrili v nedeljo, dne 20. septembra

Na kraju, kjer je v oktobru 1943 in v marcu 1944 padlo 120 partizanov slovenske, hrvatske in italijanske narodnosti v hudih borbah za osvoboditev Istre izpod fašističnega jarma, na meji med slovensko in hrvatsko Istro med vasicama Hrvoje in Kučibreg, bodo na pobudo občinskih odborov Zveze borcev Kopra in Buj v nedeljo, 20. septembra, odkrili spomenik NOB. Spomenik bo posvečen borcem Istrske brigade in borcem italijanskih partizanov »Alme Vivoda«, ki so žrtvovali svoja življenja za uničenje okupatorjevega terorja. Visok bo 5,20 metra in bo izdelan iz belega istrskega kamna v obliki obeliska. Približno 700 metrov od obeliska pa bo v Hrvojih istega dne urejeno grobišče padlih partizanov in na spominski plošči bo posvetilo slovenskega pisatelja Franceta Bevka:

Tu spe, ki pali so za nas
s pogledom uprtim v lepše dni,
da iz semena njih krvi
je vzcvel kot roža novi čas.
Njih žrtev tisočkrat živi.

Ob tej priložnosti se bosta v Kučibregu sestala v nedeljo ob 9,30 občinska ljudska odbora Kopra in Buj, nato bo zborovanje članov Zveze borcev in ob 11. uri odkritje spomenika. V popoldanskih urah bodo številne kulturne in športne prireditve.

Kaj pravijo drugod...

pomurski vestnik

NOVA TOVARNA V MURSKI SOBOTI

V našem okraju ni dovolj velikega potrošnega centra za vse sadje, zelenjavo, jagodičevje in sočivje. Zato ga moramo prodajati v druge kraje Slovenije v surovem stanju in po znatno nižjih cenah. S tovarno za industrijsko predelavo sadja, zelenjave, jagodičevja in sočivja, ki jo bo gradila soboška poslovna zveza, bo ta gospodarska slabost odpravljena.

Tovarna bo za naš okraj vsekakor ogromnega pomena. Zgradba bo zavzela 2800 kvadratnih metrov. Grajena bo v hala-sistemu, ki je pri nas še nov. Tak sistem gradnje je cenejši in hitrejši. Po predračunu bo stala okrog 250 milijonov dinarjev. Samo stroji bodo stali 45 milijonov deviznih dinarjev, od tega bo 30 milijonov prispevala republiška poslovna zveza. Načrti so gotovi, lokacija in makromacija odobreni.

Tovarna bo imela tri obrate. Prvi obrat bo klavnica perutnine s kapaciteto 200 kosov na uro. V drugem obratu bo manipulacijska dvorana za predelavo jajc v jajčni prah. Poleg bo tudi skladišče za 2 milijona jajc. V tretji dvorani bo predelovalnica za sadje, sočivje, jagodičevje in zelenjavo. Nadaljnjo predelavo pa bi opravila tovarna sadnih sokov.

Poseben stroj bo izdeloval led v lističih za široko potrošnjo. Številnim gospodinjam, ki nimajo hladilnikov, bo ta led zelo dobrodošel. Seveda bo ta tovarna imela še posebne sanitarne naprave in skladišča, ki bodo umetno hlajena, tako da ne bo več gnila zelenjava, sadje in sočivje po neurejenih skladiščih v prodajalnah, potrošniki pa bodo dobili vedno sveže in kvalitetno blago.

Primorske NOVICE

ZGLEDNA VAS

Male Žablje pri Ajdovščini bi lahko dali za vzgled marsikateri vasi. Ko je letos poleti deževalo in so nalivi napravili precejšnjo škodo posebno na cestah in poteh, so na množičnem sestanku sprejeli predlog predsednika krajevnega odbora Rudija Rustje, da bodo sami popravili vse vaške poti. Delo so opravili ob nedeljah. Svojo obljubo so uresničili to nedeljo. Za prevoz gramoza sta dali na razpolago traktorje kmetijski zadrugi v Ajdovščini in Dobravljah.

Skupaj so nakopali, prevozili in nasuli nad 80 kubičnih metrov gramoza, očistili odtočne jarke in pri vsem tem opravili nad 900 ur prostovoljnega dela. Sedaj so v Malih Žabljah poti lepo urejene.

DOLENJSKI LIST

NA ODKUP SADJA SO SE PRIPRAVILI

Malokateri sadjar je zaradi lanske obilne letine sadja pričakoval, da bo letos drevje spet tako rodilo. Slive so obrodile kot že dolgo ne. Zaradi izredne okužbe sadja, zlasti jabolk, po skrlupu, bo letos pri nas zelo malo dobrega sadja. Kmetijske zadruge niso organizirale poletnega škropljenja sadnega drevja. To pa se je letos precej maščevalo skoraj slehernemu kmetovalcu in kmetijskim zadrugam. Zaradi slabe kvalitete kmetovalci sadja ne bodo mogli prodati po boljši ceni, kot ga sicer, zadruge pa bodo imele manjši promet. Večino sadja pri nas bo odkupila tovarna Belsad. Ta je z nekaterimi zadrugami že sklenila pogodbo, tako da odkup sadja od vsega začetka sezone v redu poteka. Poslovna zveza Črnomelj pa odkupuje obrane slive za izvoz. Tu bodo brez dvoma lahko dosegli znatno boljšo ceno.

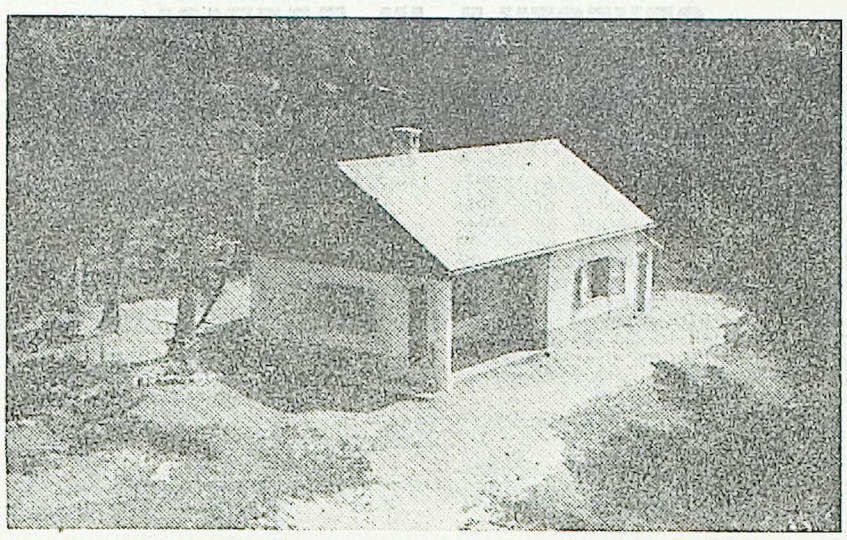

Minulo nedeljo so pivški lovci ob prisotnosti kakih 600 prijateljev narave in lova slovesno odprli svojo novo lovsko kočo. Dopoldne so imeli člani Lovske družine Pivka slavnostno sejo, na kateri so imenovali dva najbolj zaslužna pripadnika, lovca Žavašnika in Silo za častna člana svoje družine. Koči so dali ime Lovski dom pod Debelo goro, nato pa še sprejeli sklep o vsakoletni lovski slovesnosti in o graditvi še ene lovske koče na Špilarjevem lazu, kar bodo skušali uresničiti v prihodnjih letih

Ponos pivških lovcev

Kdorkoli bo šel iz Pivke proti Debelemu kamnu ali v bližnje gozdove, bo nedaleč od ceste, uro hoda iz Trnja, opazil belo, salonitno streho, lepo ometano zidovje in mogočno jelenovo rogovje pred ostrešjem čudovite lovske koče, ki jo je v zadnjih dveh letih zgradila lovska družina v Pivki. Njenih 59 članov je upravičeno ponosnih na to kočo, kakršnih je v Sloveniji le malo. Postavili so jo na kraj, ki ima razgled kot najboljša planinska koča, je tik ob cesti, za njo pa se raztezajo nepregledni gozdovi tja do Snežnika in še naprej. Vsakega, kdor jo je le enkrat videl, mora zamikati, da bi se še in še povrnil v njeno mirno okolico pod jelke pivških gozdov.

Tisti, ki so jo gradili, so pokazali izredno požrtvovalnost in prizadevnost, saj je gradnja veljala le nekaj manj kot pol milijona dinarjev, zraven pa še neštete ure prostovoljnega dela in darovanega materiala. Požrtvovalno so se odrezali vsi lovci in vsa podjetja iz Pivke, zato je tudi rezultat nadvse lep. Marsikatero sobotno popoldne in nedeljo je vozil kamion tega ali onega podjetja opeko, les, lovce, vojake, prijatelje lovstva, da so čistili teren, mešali malto, skladali opeko, betonirali, postavljali ostrešje in tudi rekli katero domačo ali lovsko, da je bilo dobre volje vedno dovolj. Tako je zrasla belo-zelena lovska koča — ponos vsakega pivškega lovca.

Zdaj se pripravljajo, da jo slovesno odprejo in pokažejo okolici, kaj so napravili v dveh letih. Njihov cilj je, da bo tudi ta koča pomagala privabiti vse tiste, ki ljubijo lov, ljubijo naravo, mir in oddih, ki ga nudijo gozdovi. Verjamejo, da bo njihova koča pomagala odpreti lepote gozdov do Javornikov in Snežnika, ki skrivajo v sebi še neodkrite turistične možnosti. Ceste so dobre kot le kje, narava pa neokrnjena. Rekli so, da bo njihova koča zavetišče ne le lovcem, pač pa tudi vsem tistim, ki ljubijo in spoštujejo naravo ter bodo znali ohraniti in varovati kar so pivški lovci s trudom postavili.

Delo Lovske družine pa se ne konča le ob novi lovski koči. Doslej imajo razen lovske koče še dve lovski zavetišči, postavili pa bodo še katero in zgradili, če bo šlo vse po sreči, še eno lovsko kočo globlje v gozdovih proti Snežniku. Vse to bodo opremili v prostem času poleg rednega oskrbovanja lovišč in organizacijskega dela v lovski družini. Upravičeno jim lahko želimo še nadaljnjih uspehov pri realizaciji njihovih načrtov.

S. M.

Prvi občinski invalidski teden v Kopru

Občinski odbor Zveze vojaških vojnih invalidov v Kopru je pri-redil na področju koprske občine med 6. in 13. septembrom prvi občinski Invalidski teden. Da bi v tem tednu zbral nekaj denarnih sredstev za izdatnejšo pomoč socialno ogroženim članom, invalidom, vdovam invalidov in otrokom borcev, ki so darovali svoja življenja za svobodo, je organiziral denarno akcijo, ki je dosegla med prebivalci lep odziv. Občinski invalidski teden bo zaključen v nedeljo zvečer z družabno prireditvijo v Žusterni pri Kopru, katere čisti dobiček je tudi namenjen našim invalidom. Ta prireditev bo v gostišču »Na obali« z bogatim srečolovom in z ljudskim rajanjem ob zvokih zabavnega orkestra »Veseli veter« iz Čežarjev.

TURISTIČNE SEZONE
še ni konec

Vetrovno vreme zadnjih dni je naredilo vtis, da je letošnja turistična sezona pri kraju. Vendar dokazuje zasedenost hotelov, da temu ni tako. Portoroška peščina je kljub burji polna kopalcev, ki seveda iščejo porjavitve na soncu v zavetju kabin in dreves; ali pa ostanejo dalj časa v morju, ki je toplejše kot zrak, kjer piha veter. S koncem sezone so nastopile spet nižje cene in to je privedlo v naše kraje veliko število novih inozemskih gostov. Tako je avtoturistično podjetje »Slavnik« s kolonami svojih avtobusov preteklí teden izvedlo dva velika transferja tujcev: iz Beljaka je v sredo pripeljalo nad 200, iz Ljubljane pa v soboto nad 300 gostov v Portorož iz severne Evrope. Hotelom in turistični službi »Slavnika« je uspelo skleniti toliko skupinskih pogodb za čas po glavni sezoni, da bodo hoteli v Portorožu zasedeni do konca septembra skoraj do zadnjega ležišča. Kar hudo je pri tem opazovati naše počitniške domove, ki že zapirajo svoja vrata, čeprav je v delovnih kolektivih še vrsta ljudi, ki bi ob zmernejših cenah prav radi preživeli dopust ob našem morju tudi v jesenskem času.

Jule

Postojnčani v zimskih plaščih

Mrzli val zraka, ki je zajel prejšnji teden našo deželo, je povzročil tudi izredno in za te čase še nepričakovano ohladitev ozračja nad Pivško kotlino. Postojna, ki leži 550 m nad morsko gladino, je tudi sicer znana kot eno najhladnejših slovenskih mest, vendar ni tokrat še nihče pričakoval, da bo padlo živo srebro v hipu tik nad ničlo.

Zanimivo je, da so se v večernih urah pojavili na postojnskih ulicah prvi zimski plašči, čeprav živi mesto še vse v znamenju poletnega turizma. Ljudje pa se že boje prvega snega. Leta 1957 je nad Postojnskimi vrati prvič snežilo že 30. septembra.

M. A.

Perspektivni načrt razvoja turizma

Kakor smo poročali že za področje Ankarana, pripravlja posebna komisija pod vodstvom prof. Janeza Planinc dolgoročni načrt perspektivnega razvoja turizma tudi v piranski občini. V soboto dopoldne je imela komisija prvo razpravo s širšim krogom turističnih delavcev te občine. V razpravi so bila potrjena glavna načela in smernice, ki jih je nakazala komisija. Kot eno glavnih načel je bilo sprejeto to, da ves načrt ni vezan na roke, temveč da nakazuje prioritetni vrstni red gradenj in urejevanj, ki naj v določenem številu let privedejo piransko turistično področje do maksimalne urejenosti in turistične izkoriščenosti, pri čemer pa mora to področje na privlačnosti samo še pridobiti, nikakor pa karkoli izgubiti.

V prvi etapi, predvidoma v desetih letih, se bo po tem načrtu število turističnih ležišč, ki jih je sedaj v hotelih, počitniških domovih, zasebnih sobah in šotoriščih skupno komaj 5.139, povečalo na preko 12.200. Za kredit za predvidene gradnje nekaterih novih hotelov se bo ObLO Piran potegoval že na letošnjem jesenskem investicijskem natečaju. Prioritetni vrstni red predvideva najprej gradnjo hotela A kategorije z okrog 300 ležišči na prostoru vrtne restavracije »Vesna«. Drugi hotel z nekoliko manjšo kapaciteto naj bi stal na pobočju med direkcijo solin in podjetjem »Cvetje«, prav tako v Portorožu. Nujno potreben je tudi velik hotel v Fijesu, ki bo imel obenem veliko restavracijo za prehodne goste, kateri letos v Fijesu niso mogli dobiti toplih jedi. Sledila bo gradnja hotela na Punti v Piranu, pozneje pa gradnja novih hotelov v Luciji kot novem delu Portoroža in v Strunjanu. Vzporedno s tem bodo urejene komunalne in športne naprave, predvsem ceste, kanalizacija, elektrifikacija in razsvetljava, parki, igrišča, parkirni prostori in seveda plaže. Posebno slednje naj postanejo res privlačne. O parkih naj povemo samo to, da je ves Portorož, tudi novi del, ki bo nastal na izsušenih solinah v Luciji do Seče, zamišljen kot zeleno področje, kjer ne bo nikakršnih strnjenih zazidav, kot ne tudi v drugih krajih, razen v Piranu. V Portorožu bodo ponovno uredili za hotelske potrebe še vsa poslopja, ki so svojčas že služila turizmu. Za prebivalstvo iz teh stanovanj in pa za potrebno večje število gostinskega in drugega personala bodo takoj začeli z gradnjo stanovanj, ki bodo pretežno v Luciji.

JULE

MOTOR IN ANTENA
NA VRHU SNEŽNIKA

Minulo nedeljo so se člani Planinskega društva iz Ilirske Bistrice srečali na vrhu Snežnika (1796 m) z UKW ekspedicijo Radio kluba iz Ljubljane, ki se je že od petka mudila tamkaj z vsemi napravami za UKW tekmovanje. To je bilo prvič, da so radioamaterji oddajali s tega čudovitega vrha in dosegli so odlične rezultate. Planinci so se z radioamaterji prav lepo razumeli in si želijo še takih obiskov na Snežniku.

Planinci pa so svoj nedeljski obisk na tem vršacu namenili za ureditev zavetišča na njem. Z udarniškim delom so uredili odtok vode okoli stavbe in izliv v vodno cisterno.

Radioamaterji in planinci pa niso bili v nedeljo edini obiskovalci vrh Snežnika. Pridružili so se jim tudi bosenski drvarji, ki so s svojimi značilnimi malimi konjiči prinesli k zavetišču dvakrat po deset vreč peska, tako da je bilo ta dan na vrhu Snežnika prav živahno in veselo.

Evgen Štrancar

NAPOVED VREMENA
za čas od 11.—18. septembra 1959

Ta teden se nam obeta spremenljivo vreme. Temperatura zraka bo nekoliko padla, ker bo prevladoval severovzhodni veter in pričakovati je tudi krajevne padavine.

ILIRSKA BISTRICA 78: Do konca oktobra bo dokončana Brkinska cesta do osnovne šole v Preložah. Letos so uredili nekatere vaške poti v ilirskobistriški občini in pri teh delih so sodelovali tudi prebivalci, ki so prispevali okrog 40.000 ur prostovoljnega dela.

KOPER 183: Občinski odbor SZDL Koper bo s sodelovanjem krajevnih odborov Socialistične zveze ter drugih množičnih organizacij v septembru, oktobru in novembru organiziral več krajevnih proslav v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ. Tako bo med 31. oktobrom in 7. novembrom na Škofijah proslava 70. obletnice obstoja Slovenskega prosvetnega društva »Istrski grmič«, ki bo združena s kulturno-prosvetno revijo, v Šmarjah nad Koprom bo oktobra kmečki praznik z razstavo plemenske živine, poljedelskih strojev, zborovanjem kmetov ter vrsto kulturnih in športnih prireditev, v Pridvoru bo razstava kmetijskih vrtelkov in v počastitev 5. obletnice priključitve Miljskih hribov Jugoslaviji bo v Hrvatinih konec novembra urejena dvorana, v kateri se bo v prihodnje razvijalo vse politično in kulturno življenje tamkajšnjih prebivalcev. Za ureditev te dvorane in novih prostorov krajevne knjižnice bodo prispevale družbene organizacije v Hrvatinih okrog 150.000 din, ObLO Koper 136.000, občinski odbor SZDL 90.000, okrajni odbor SZDL 150.000, KZ Bertoki 50.000 in občinski odbor UROJ 25.000 dinarjev.

KOPER 255: V soboto bo v Kopru zasedal plenum Občinskega odbora SZDL Koper. Razpravljal bo o dosedanjem delu Občinskega odbora SZDL in sestavil načrt dela za prihodnje mesece. Razen tega bo obravnaval naloge Socialistične zveze v zvezi s kooperacijo individualnih kmetovalcev s KZ in komasacije zemljišč. Na dnevnem redu bo tudi obravnavanje enega izmed trenutno najvažnejših vprašanj — ustanovitev poravnalnih svetov pri krajevnih odborih koprske občine.

SEŽANA 3: Na razširjeni seji Občinskega komiteja ZKS in Občinskega ljudskega odbora Sežana so te dni razpravljali o izpolnitvi družbenega plana ter proračuna za prvo letošnje polletje. Čeprav lahko ugotovimo zadovoljive rezultate, saj je bil skupni polletni občinski družbeni plan prekoračen za 2 odstotka, bo vendarle treba v nekaterih podjetjih proučiti možnosti za odstranitev težav, ki jih trenutno imajo pri izpolnjevanju plana.

PIRAN 51-80: V Portorožu nameravajo letos izkoristiti čas po glavni turistični sezoni za razne gradnje in že minuli teden so začeli z gradnjo nove kanalizacije. Finančna sredstva za gradnjo bodo črpana iz sredstev, ki jih je dobil Občinski ljudski odbor Piran spomladi za montažo posebnih prečiščevalnih naprav ter za zgraditev odtoka odpadnih vod v morje pri skladišču podjetja Piranske soline, ki bo izpeljan daleč od obale, da bo s tem odstranjen dosedanji odtok pri glavnem pomolu. Gradbena dela je prevzelo piransko podjetje »Konstruktor«.

PO NEZNANI POTI DO CILJA

(Nadaljevanje s 6. strani)

Kompas je za vas izredno važen in ko boste prišli na strelišče, boste streljali z vojaško puško na balončke. Čim manj streliva boste porabili in čim več zadetkov boste imeli, tem bolje za vas.«

Vsakih 15 minut so s startnega mesta odhitele patrulje na pot, dolgo 7200 metrov. Tekmovalce sem pričakal na cilju. Prihajali so vsi zasopli in razgreti od hitrega kretanja, a z njihovih obrazov je sijalo upanje, da so naloge kar najbolje izpolnili. No, in končno je prišel veliki trenutek — razglasitev rezultatov: prvo mesto je zasedla ekipa odreda predvojaške vzgoje iz Ilirske Bistrice, ki je osvojila 95 od 100 možnih točk. Drugi so bili Izolčani z 78 točkami, tretji Koprčani s 77 točkami. Zmagovalna ekipa je prejela prehodni pokal Tajništva za narodno obrambo pri OLO Koper ter lično izdelano diplomo.

Radio KOPER

NEDELJA, 13. septembra: 8.00 Kmetijska oddaja: Ali lahko izpolnimo perspektivni plan v štirih letih? Obisk v KZ Šmarje — Sestavek o neobdelanih površinah — 15 novih skladišč v goriškem okraju — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: Primorska na 50. Zagrebškem velesejmu — 13.30 Za našo vas smo izbrali spored zabavnih

Ponedeljek, 14. septembra: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Vesti — 13,30 Vesti — 13,40 Kmetijski nasveti — 13,45 Zabavna glasba — 14,30 Sportna oddaja — 14,40 Izbrane melodije — 15,00 Vesti — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 15. septembra: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Vesti — 13,30 Vesti — 13,40 Kmetijski nasveti — 13,45 Odlomki iz oper — 14,30 Šola in življenje — »Na knjižnih policah je še prostor — intervju s pionirsko skupino, ki vodi knjižnico — 14,50 Glasbena medigra — 15,00 Vesti — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Narodne pesmi.

SREDA, 16. septembra: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Vesti — 13,30 Vesti — 13,40 Kmetijski nasveti — 13,45 Od melodije do melodije — 14,30 Kulturni zapiski — 14,40 Narodni odmevi — 15,00 Vesti — 15,10 Zabavna glasba — 15,40 Igra harmonikarski orkester »KAJUH«.

ČETRTEK, 17. septembra: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Vesti — 13,30 Vesti — 13,40 Kmetijski nasveti — 13,45 Operetna glasba — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Vesti — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Dalmatinske popevke.

PETEK, 18. septembra: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Vesti — 13,30 Vesti — 13,40 Kmetijski nasveti — 13,45 Od melodije do melodije — 14,30 Poje ženski zbor tolminskega učiteljišča p. v. Maksa Pirnika — 15,00 Vesti — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Domače aktualnosti: Ob prvi delitvi dohodka gospodarskih organizacij po novih tarifnih pravilnikih — 15,40 Vilim Markovič: Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov.

OBVESTILA IN RAZPISI

Telesnovzgojno društvo Partizan v Kopru obvešča, da prične s splošno redno vadbo vseh oddelkov od ponedeljka, 14. septembra 1959, dalje v šolski telovadnici gimnazije, in sicer:

MOŠKI ODDELKI — pionirji: v torkih in petkih od 18. do 19. ure; **mladinci:** v torkih in petkih od 19. do 20. ure; **člani:** v torkih in petkih od 20. do 21. ure; **starejši člani:** v sredo od 20. do 21. ure.

ŽENSKI ODDELKI — pionirke: vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 19. ure; **mladinke:** vsak ponedeljek in četrtek od 19. do 20. ure; **članice in starejše članice:** vsak ponedeljek in četrtek od 20. do 21. ure.

Posebne panoge se bodo vadile po došlih prijavah in v sporazumu z vaditeljskim zborom.

Vabimo starše, sindikalne organizacije in delovne kolektive, da pošljejo svoje člane in še zlasti mladino k redni vadbi.

ODBOR TVD PARTIZAN KOPER

KMETIJSKE ZADRUGE na območju občin Postojne in Ilirske Bistrice okraj Koper, imajo zadružne in medzadružne dogone za klavno živino v naslednjih dneh v mesecu:

Občina Postojna:

KZ Bukovje	vsakega 4. v mesecu
KZ Hruševje	vsakega 20. v mesecu
KZ Košana	vsakega 22. v mesecu
KZ Pivka	vsakega 10. v mesecu
KZ Prestranek	vsakega 18. v mesecu
KZ Postojna	vsakega 1. v mesecu
KZ Planina	vsakega 28. v mesecu

Občina Ilirska Bistrica:

KZ Ilirska Bistrica, Prem in Jelšane vsakega 1. in 16. v mesecu

KZ Knežak vsakega 5. in 20. v mesecu

Zadružni dogoni se opravljajo v neposredni bližini vsake kmetijske zadruge, kjer je tudi mostna tehtnica.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij in Upravni odbor obrtnega gradbenega podjetja »KONSTRUKTOR« Piran

razpisuje

naslednja delovna mesta za:

1. **RAČUNOVODJO**
2. **SEKRETARJA PODJETJA**
3. **TEHNIČNEGA VODJO**
4. **GRADBENEGA TEHNIKA**
5. **KALKULANTA**
6. **GRADBENEGA DELOVODJO**
7. **DAKTILOGRAFA**
8. **MEZDNEGA KNJIGOVODJO**

Pogoji:

pod 1. ekonomist ali finančni knjigovodja z najmanj 5 let prakse v finančni stroki

pod 2. pravnik ali ustrezna srednješolska izobrazba s 5 let prakse na vodilnem mestu

pod 3. gradbeni tehnik s pooblastilom.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Za računovodjo je preskrbljeno dvosobno stanovanje. Prošnje je dostaviti upravi podjetja do 15. septembra 1959. Za mesta pod točkami 1, 2 in 3 je treba vložiti kratek življenjepis. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Na osnovi določil Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ, št. 53/57) objavlja razpisna komisija Zadružne hranilnice in posojilnice v Kopru

R A Z P I S

prostih delovnih mest

I. Pri zadružni hranilnici in posojilnici v Kopru

REFERENTA ZA DOLGOROČNE POSLE

Pogoji: Agronomska fakulteta ali Kmetijska srednja šola z večletno prakso v kmetijski stroki

REFERENTA ZA KRATKOROČNE POSLE

Pogoji: Ekonomska fakulteta ali Ekonomska srednja šola ali druga srednja šola z večletno prakso v finančni ali bančni stroki

REFERENTA ZA KNJIGOVODSTVO

Pogoji: Ekonomska srednja šola ali druga srednja šola z večletno prakso v finančni ali bančni stroki

REFERENTA ZA DRUŽBENE POSLE

Pogoji: Ekonomska srednja šola ali druga srednja šola z večletno prakso v finančni ali bančni stroki

REFERENTA ZA PLAČILNI PROMET

Pogoji: Popolna srednja šola

II. Pri Zadružni hranilnici in posojilnici, podružnici v Postojni

REFERENTA ZA KRATKOROČNE POSLE

Pogoji: Ekonomska fakulteta ali Ekonomska srednja srednja šola ali druga srednja šola z večletno prakso v finančni ali bančni stroki

INSTRUKTORJA

Pogoji: Ekonomska srednja šola z večletno prakso v finančni stroki

III. Pri Zadružni hranilnici in posojilnici, podružnici v Sežani

REFERENTA ZA KRATKOROČNE POSLE

Pogoji: Ekonomska fakulteta ali Ekonomska srednja šola ali srednja šola z večletno prakso v finančni ali bančni stroki

Reflektanti naj pošljejo svoje prijave Zadružni hranilnici in posojilnici v Kopru v roku 15 dni po objavi.

R A Z P I S

Hotel »R I B A« Izola

razpisuje mesto

K N J I G O V O D J E.

Rok prijave do 15. septembra 1959.

Mali oglasi

Menjam LEPO ENOSOBNO STANOVANJE v Mariboru za enako ali večje v Kopru. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Zdravje«.

Zamenjam DVOSOBNO STANOVANJE (velika terasa) **v Izoli** za podobno v Kopru. Vprašati v Izoli, Drevored I. maja št. 3 pri Sorku.

Zamenjam ENOSOBNO KOMFORTNO NOVO STANOVANJE v Celju za enako ali dvosobno v Kopru ali v Izoli. Naslov v upravi lista.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, **CIKLOMOTORJI** od 44.000.— dalje ter **VESPE** in **MOTORJE,** nove ter rabljene, Vam nudi tvrdka **MARCON, TRST, Ulica Pietà** 3 in nova trgovina na **Trgu ospedale 6.** Pošiljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

COTTUR - dvokolesa »COTTUR«, »BIANCHI«, »LEGNANO«. Ciklomotorji — Moto M. V. Nadomestni deli za dvokolesa, — ciklomotorje, — Vespe, — Lambrette, — Moto-colibri »Puch«. **COTTUR, Trieste, ulica Crispi 8**

Kino

KOPER: 11., 12. in 13. septembra barvni film cinemascope SEDEM LET ZVESTOBE, 14. in 15. septembra sovjetski barvni film MOČNI STEBRI, 16. in 17. septembra francoski film PROSTITUTKA.

IZOLA: 11. septembra jugoslovanski film RISANKE, 12. in 13. septembra angleški film HREPENENJE, 14. in 15. septembra poljski film SREČANJA, 16. in 17. septembra francoski film cinemascope VSI ME LAHKO UBIJEJO.

SMARJE: 12. septembra poljski film SREČANJA, 13. septembra sovjetski barvni film MOČNI STEBRI, 16. septembra francoski barvni film PEVEC IZ MEKSIKA.

SKOFIJE: 12. septembra francoski film PROSTITUTKA, 13. septembra ameriški barvni film OSVAJALEC, 16. septembra angleški film HREPENENJE.

POSTOJNA: 11., 12. in 13. septembra ameriški barvni film JAHALI SO NA ZAPAD, 15. in 16. septembra jugoslovanski film VLAK BREZ VOZNEGA REDA.

PRESTRANEK: 12. in 13. septembra jugoslovanski film H 8.

PIVKA: 12. in 13. septembra jugoslovanski film SVOJEGA TELESA GOSPODAR, 16. in 17. septembra jugoslovanski film KALA.

SEŽANA: 12. in 13. septembra ameriški film STIRJE JEZDECI, 15. in 16. septembra ameriški film MATA HARI, 17. in 18. septembra italijanski film SANJE V PREDALU.

Kje so ladje

P/l »BIHAČ« je 4. septembra priplula na Reko, kjer raztovarja.

M/l »BLED« je 5. septembra priplula v Boston, kjer manipulira s tovorom.

P/l »DUBROVNIK« je 3. septembra priplula v Baltimore, kjer naklada tovor za Jugoslavijo.

M/l »GORENJSKA« je 3. septembra priplula v Dubrovnik, kjer naklada tovor za Lattaqijo.

P/l »LJUBLJANA« je 9. septembra priplula iz Splita v Zdanov, kjer manipulira s tovorom.

M/l »MARTIN KRPAN« je 4. septembra priplula iz Dubrovnika v Split, kjer manipulira s tovorom.

P/l »NERETVA« je 3. septembra plula skozi Suez na poti na Japonsko.

M/l »PIRAN« je 5. septembra priplula iz Rotterdama v Hamburg, kjer manipulira s tovorom.

P/l »POHORJE« je 4. septembra odplula iz Kalkute v Jugoslavijo, kamor prispe 1. oktobra.

P/l »ROG« je 8. septembra odplula iz Tsingtaoja za Shanghaj.

P/l »ZELENGORA« je 9. septembra odplula iz Splita.

ORTOPEDSKO PODJETJE

S O Č A

LJUBLJANA

LINHARTOVA 47 a

TELEFON 31-364

izdeluje vse vrste ortopedskih pripomočkov ter medicinske bandaže iz domačega in uvoženega materiala — za vojne invalide, zavarovance socialnega zavarovanja in za privatnike. — Razen tega izdelujemo tudi opremo za bolnice.

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

A N T O N A T R E B C A

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje na grob. Posebna zahvala uslužbencem TNZ Koper in delovnemu kolektivu podjetja »Istra-Benz« Koper ter vsem, ki so nam izrazili sožalje in stali ob strani.

Žalujoča žena in otroci

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljubljene hčerkice

MILKICE MARTINJAŠ

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in vaščanom, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu tovarne Tomos, ki nam je priskočil pri tej nesreči na pomoč.

Žalujoči ostali

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage nepozabne

A N G E L E U R Š I Č

se zahvaljujemo vsem vaščanom, bolniškemu osebju šempetrske bolnišnice, mladini naše vasi, delovnemu kolektivu Tovarne pletenin Sežana, darovalcem cvetja ter vsem ostalim, ki so sočustvovali z nami.

Žalujoči starši, sestre, svak, nečaki in ostalo sorodstvo

»SLOVENSKI JADRAN« v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Barba Vane pravi...

Obljubil sem vam bil zadnjič nekaj zgodbic in zdaj hitim, da to svojo obljubo tudi čimprej izpolnim. Tako bi bil moral že zdavnaj nekoliko oplaziti prelepo izletniško točko Grad Socerb. Pripetilo se mi je namreč, da sem v slučajni družbi z nekimi tujimi turisti tudi jaz hotel užiti malo lepega razgleda z vrha tega zgodovinskega objekta in se v njegovih zidovih pogostiti s kraškim pršutom ali kakšno podobno specialiteto; slišal sem namreč praviti, da koprski hotel Triglav vzdržuje lokal v gradu kot svojo »dependenco«.

Prijetnemu pričakovanju pa je sledilo hudo razočaranje. Najprej je bilo namreč treba loviti po vasi ključarja, nato pa smo vsi skupaj v gradu popili nekakšno kislico, o prigrizku pa ni bilo ne duha ne sluha. Razen tega ni bilo moč dobiti nobene razglednice in ni nas mogel potolažiti niti lep razgled z gradu. Mene je bilo v duši rahlo sram za vse prizadete, ko sem poslušal tujce, ki so razglabljali, kaj vse bi napravili oni, če bi imeli v svojem domačem kraju takšno naravno prelest. Vsekakor se ne bi (kakor mi) ravnali po tistem, kar je že leta 1851 v gradu na zid napisal med drugim I v a n V o d o p i v e c: »Če slednji dan zatiraš meso in svojo kri, ne bodeš zapeljan!«

Morda se bo kdo izgovarjal, češ da se ne izplača, da je to, da je ono. Dejstvo je, da grad stoji, da je najlepša izletniška točka v bližini Kopra in da bi (na žalost je tako) kak privatnik že znal iz njega skovati kapital in mu narediti ime. Pa brez zamere: samo majhna lekcija ob koncu turistične sezone.

Novi vinotoč na koprski tržnici sam po sebi pravzaprav ni nič kriv, če daje poceni vino čez ulico — zato zasluži samo pohvalo. Huje je to, da vino pač ne gre »čez ulico«, marveč ostane kar pred pragom vinotoča. Včasih je kar po tleh posajena druščina veselih pivcev, ki ga cukajo kar »s konca« — trobijo v steklenice. Morda vam s kakega podobnega »sestanka« pred vinotočem na koprski tržnici pokažem kakšno fotografijo, da mi boste raje verjeli.

Zdaj pa vprašanje na prizadete: kaj je res, da delavci Gozdnega gospodarstva iz Postojne, ki stanujete v gozdarski hišici na Vrh Korena — v gozdu dve uri hoda iz Pivke — plačujete mesečno svojemu podjetju, ki je lastnik te hiše, za najemnino in komaj najnujnejše stanovanjske pogoje kar 2500 dinarjev? Rad bi to pojasnil vsem in prosim za odgovor.

Kadar je maša na Kalu pri Pivki, ima zdaj ta, zdaj ona gospodinja v vasi obvezne goste v hiši pri zajtrku. Povabijo se kar sami, brez vabila in odidejo potem brez plačila. To so gospod mašnik iz Košane s svojimi ministranti. Strehe jim seveda ne mara nihče odreči, da ga morda ne bi zadelo večno prekletstvo, zato pa tudi bolj godrnjajo za hrbtom nad načinom in sploh postopkom teh pastirjev, ki so sicer dokaj modernizirani, saj se pripeljejo in odpeljejo kar z avtomobilom — morda mu pohlevni verniki še zanj napeljejo cevovod z bencinom do vasi.

Rad bi si malo sposodil še šoferja, ki je vozil 2. septembra avtobus ob 14,10 iz Kopra proti Izoli, pa ni na zvonenje in prošnje in rotenje in še takšno razburjanje hotel ustaviti na postajališču v Žusterni, marveč je potnika zapeljal kar v Izolo. Takih primerov je več in opozarjal sem že vozniško in spremno osebje na krajših progah, naj se gre učit poslovne olike in srčne kulture k osebju na dolgih progah do Ljubljane, Zagreba in drugam — ti delajo v veliko težavnejših pogojih, pa so vendarle znatno bolj vljudni in človeški, kot pa nekateri »važiči« na lokalnih progah.

Naj bo za danes spet dovolj — lepo pozdravljeni do prihodnjič!

Vaš Vane

UNIČENEGA ZA OKROG 10 MILIJONOV PREMOŽENJA

Neprevidnost in burja

V nedeljo, 6. t. m., je okrog devetih dopoldne izbruhnil v skladišču izvozno-uvoznega podjetja »Fructus« v Kopru požar, ki je po dosedanjih cenitvah napravil okrog 10 milijonov dinarjev škode, lahko pa bi bila ta škoda še večja, če ne bi pravočasno intervenirali poklicni gasilci iz Kopra in Buj ter prostovoljni gasilci iz Pirana.

Po vsej verjetnosti — preiskava še ni zaključena — so požar zanetili otroci, ki so nekaj minut prej ob jugovzhodni strani podjetja zažigali izolirno bakreno žico. Burja, ki je v nedeljo dopoldne dosegla s svojimi sunki tudi do 70 km na uro, je v trenutku razširila požar. Ogenj je uničil skladišče, v katerem je bila skladovnica lesene embalaže za sadje, manjšo mehanično delavnico in nekaj desetin sodov češnjeve pulpe. K sreči ni burja zanesla žerjavice na bližnja zidana poslopja in se je zato ogenj razširil le na lesene lope podjetja »Elektro-Koper«, kjer je nastalo za okrog 180 tisoč dinarjev škode.

V ponedeljek dopoldne pa so gasilci poklicnega gasilskega voda iz Kopra pogasili požar v Bertokih, kjer je ogenj zajel lopo Karla Bertoka, v kateri je bilo 15 bal slame, vprežni voz in okrog 500 kg krompirja. Vzrok požara je bila neprevidnost gospodinje. Ta je kuhala perilo na odprtem ognjišču v neposredni bližini lope. In zopet je bila burja kriva, ki je prenesla iskre z ognjišča na lopo in jo upepelila. Škoda je ocenjena na več sto tisoč dinarjev.

TEČAJE ZA NOGOMETNE SODNIKE MORAMO BOLJE IZKORISTITI

Koprska okrajna nogometna podzveza pripravlja nov tečaj za nogometne sodnike. Začel se bo 15. septembra. Mislimo, da bi morali naši klubi poslati na tečaj čim več članov, zlasti bivših nogometašev. Več bomo imeli sodnikov, večja bo izbira, s tem pa se bo seveda izboljšala kvaliteta sojenja.

POPOLN USPEH PRVENSTVA XVII. DISTRIKTA, KOPRSKO REGATO PA JE PREKINILA BURJA

Bela jadra v pristanu

Za nami je teden velikih jadralnih prireditev v koprskem zalivu. Domačini so povsem upravičili zaupanje, ki jim ga je izkazalo vodstvo XVII. distrikta, ko jim je poverilo organizacijo letošnjega prvenstva jadrnic Star. Bilo je mnogo lepih doživetij in ostrih borb in tudi presenečenj. Tekmovalce je počastil s svojim obiskom tudi pokrovitelj prvenstva, podpredsednik zvezne ljudske skupščine in predsednik glavnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije Franc Leskošek-Luka. O organizaciji in o celotnem poteku tekmovanja se je zelo pohvalno izrazil.

Za konec je bila v koprskem zalivu še tradicionalna mednarodna regata. Na sporedu je bila žal le prva regata, ker je v nedeljo burja preveč razburkala morje. Kljub vsemu so se prireditelji in tekmovalci razšli v dobrem razpoloženju in z obljubo, da se bodo brž ko bo mogoče, ponovno srečali.

Preobrat v četrti regati in pričakovani konec

V prejšnji številki smo napovedali, da bo Švicar Bernet, ki je zmagal v prvih treh regatah, skoraj zagotovo zmagovalec prvenstva XVII. distrikta jadrnic Star. Naše napovedi bi se v četrti regati skoraj izjalovile, kajti simpatični Švicar je v tej regati zasedel komaj petnajsto mesto, razlika med vodečimi pa se je zmanjšala na minimum.

V tej regati so triumfirali Jugoslovani. Prvi je prispel na cilj Ninčevič z jadrnico Vumir, drugo mesto pa je zasedel Mitrovič s Podgorko. Vzroke za uspeh Jugoslovanov je treba iskati predvsem v njihovi iznajdljivosti. V tej regati se je namreč veter neprestano menjaval, saj je pihal najprej jugo, nato maestral in na koncu burja. Švicar Bernet na te hitre spremembe ni bil pripravljen, ovirale pa so tudi druge tuje tekmovalce, saj so se uvrstili slabše kot v prejšnjih regatah.

V splošni nervozi se je začela zadnja regata, ki pa ni prinesla nobenih presenečenj. Od vsega začetka se je postavila na čelo Bernetova jadrnica Cha-Cha III, ki je tudi prva prekoračila cilj z okrog 200 metrij prednosti. Nato so si sledili drugi favoriti, ki so si v glavnem ohranili priborjena mesta v četrti regati.

Končni vrstni red prvenstva XVII. disktrikta je naslednji:

1. Bernet (Švica) 132 točk, 2. Looser (Švica) 129 točk, 3. Ninčevič (Jugoslavija) 119 točk, 4. Schöbrodt (Zah. Nemčija) 115 točk, 5. Laubmann (Zah. Nemčija) 115 točk, 6. Mitrovič (Jugoslavija) 113 točk, 7. Schauder (Švica) 101 točk, 8. Bucher (Švica) 101 točk, 9. Schneider (Zah. Nemčija) 90 točk in 10. Both (Švica) 80 točk.

Na tekmovanju je tudi prvikrat nastopila slovenska flota. Koprčan Fafangel je zasedel 18. mesto, Ljubljančan Svilan 27. in Mariborčan Zej 29. mesto.

Pogoj uspeha: dobre jadrnice in znanje

Kdor je pozorno spremljal prvenstva XVII distrikta, mu ni bilo težko ugotoviti, da so bili zbrani mojstri jadranja. To je prišlo do izraza na startih in pri odličnem krmarjenju na pogostokrat precej razburkanem morju. Zmaga Švicarja Berneta je bila povsem zaslužena. Ta mladi, 24-letni Švicar, ki tekmuje komaj tri leta, je sicer posedoval odlično jadrnico (delo njegovega flokista in znanega švicarskega konstruktorja jadrnic Portiera), vendar tudi obilo znanja, spretnosti in požrtvovalnosti.

Naši tekmovalci so dosegli presenetljiv uspeh, ki ga ni nihče pričakoval. Za Ninčeviča in Mitroviča smo sicer računali na eno od prvih petnajstih mest, nikakor pa ne na tretje in šesto, saj sta bili njuni jadrnici slabše opremljeni od tujih (le po eno jadro, medtem ko so švicarske posedovale tri jadra glede na moč vetra). Toda oba Jugoslovana sta vložila maksimum truda in znanja in uspeh ni izostal.

Na tekmovanju se je prvič pojavila tudi slovenska flota Star. Za Svilana in Zeja nismo pričakovali senzacij, saj sta skoraj brez mednarodnih izkušenj, razen tega pa sta imela slabi jadrnici. Pač pa smo gojili tiho upanje, da se bo izkušeni Fafangel uvrstil med prvih deset. To bi se tudi zgodilo, če se mu ne bi v prvi regati pokvarilo krmilo in je ostal brez točk. Glede na to je njegovo osemnajsto mesto kar lep uspeh. Treba pa je pripomniti, da bo potrebno našim tekmovalcem za prihodnja mednarodna tekmovanja oskrbeti primernejše plovne objekte, sicer se kljub vsemu znanju in požrtvovalnosti ne bodo mogli uveljaviti.

»Zelo smo zadovoljni«

Ob zaključku prvenstva smo naprosili nekatere funkcionarje in tekmovalce za kratke izjave:

Tehnični sekretar Brodarske zveze Slovenije Uroš Ambrožič: »Zadovoljen sem, ker so se vsi tekmovalci pohvalno izrazili o prireditvi. Zmagal je najboljši.«

Sekretar distrikta, Švicar Walter Vettori: »Prvenstvo je bilo dobro pripravljeno. Zadovoljen sem z udeležbo tekmovalcev ter z veliko pozornostjo in gostoljubjem prebivalstva Kopra in okolice.«

Kapetan prve slovenske flote Vinko Žnidarčič: »Prvenstvo je uspelo — rezultati odlični. V ospredju so se pojavili tudi tisti tekmovalci, na katere nismo računali. Z uspehom slovenske flote sem zadovoljen glede na to, da je preživela ognjeni krst.

Bernet: Razumljivo je, da sem vesel prvega mesta. Hotel pa bi poudariti, da sem hvaležen jugoslovanskim športnim tovarišem, ki so organizirali v Kopru tako lepo regato. Veselilo me bo, če se bomo kmalu spet srečali v gostoljubnem Kopru.

Ninčevič: S svojim uspehom sem še toliko bolj zadovoljen, ker je prišel nepričakovano. Regate so bile naporne in mislim, da smo dali vse, kar smo mogli.

Fafangel: Glede na smolo v prvi regati sem s svojo uvrstitvijo zadovoljen. Izkušnja več, da je treba na tako tekmovanje iti s kar najbolj skrbno opremljeno jadrnico.

LETOS LE POLOVICA MEDNARODNE REGATE

Takoj po končanem prvenstvu distrikta se je začela tradicionalna mednarodna koprska regata. Na startu se je pojavilo nad 30 jadrnic Star in Snipe. Razen domačih tekmovalcev iz Kopra, Izole, Pirana, Splita, Reke, Pulja, Trogira in Lošinja, so nastopili tudi Švicarji in Italijani.

Kakor je bilo pričakovati, so imeli največ uspehov Tržačani, ki so pobrali prvo mesto v jadrnicah Star in Snipe. Zmagovalca sta bila dr. Damelon in Silla, oba člana YCA iz Trsta. Toda tudi domači jadralci so dosegli vrsto odličnih uspehov, saj so v kategoriji jadrnic Star pobrali vsa mesta od drugega do sedmega, v kategoriji jadrnic Snipe pa drugo, tretje in peto mesto. Zlasti je treba pohvaliti uspeh Koprčana Venturinija, ki je v močni konkurenci na svoji »Novi« osvojil peto mesto.

Škoda, da je burja pokvarila vse načrte in da so morali ostati na pol poti.

Jadrnice STAR v kporskem zalivu

ŠPORTNA NEDELJA NA KOŠARKARSKIH IGRIŠČIH KOPRSKEGA OKRAJA

Natanko po računicah

Nedeljsko prvenstveno kolo srečanj v vseh treh ligah, kjer nastopajo košarkarji koprskega okraja, je poteklo dosledno po računici, ki smo jo napovedali pretekli teden.

V prvi republiški ligi, ki je letos kvalitetnejša od vseh, kar jih je doslej videla slovenska košarka, se že opaža, da postajajo obrati prvenstvenega plesa iz tedna v teden ohlapnejši in vzročno mirnejši. Kajti tu sta dve poglavitni vprašanji vsakega ligaškega tekmovanja že zdavnaj razčiščeni. Z velikim naskokom je zmagal ljubljanski Odred, ki mu nadaljnje tekme služijo le še kot odlična priprava za skorajšnje kvalifikacije za vstop v zvezno moško ligo. Rešeno pa je tudi že vprašanje moštva, ki se bo v bodoče preselilo v družbo nižerazrednih ligašev. To bo postojnski Partizan, čigar izkupiček celotne tekmovalne sezone ne šteje niti ene točke. Pohvalno pa je, da Postojnčani kljub pomilovalnemu položaju na lestvici še vnaprej disciplinirano tekmujejo, čeprav so se po seriji porazov že prepričali, da kvalitetno močno zaostajajo za nezadržnimi rivali v svoji konkurenci.

POSTOJNA : BRANIK 44:70

V takšnem smislu moramo označiti tudi njihovo nedeljsko igro proti mariborskemu Braniku. Nad 500 gledalcev je prišlo v Gregorčičev drevored predvsem zato, da bi videlo sijajno četo starega rutinerja Pavloviča, ki je na poti do osvojitve drugega mesta odpravila domače brez oklevanj in podcenjevanja z visokim rezultatom 70:44 (35:23). Tekmo sta vodila Vozelj iz Ljubljane in Prinčič iz Postojne, koše za domače pa so dosegli Lipovž 10, Bajc 2, Tavčar 24 in Makarovič 8.

Partizanova razlika v koših je po enajstih izgubljenih tekmah 482:769, Peter Tavčar pa je z 219 doseženimi koši na 2. mestu ligine lestvice najboljših strelcev. V nedeljo bodo Postojnčani nastopili proti Rudarju v Trbovljah.

ILIRSKA BISTRICA : VRHNIKA 54:50 (32:16)

Bistveno drugačno pot od Postojnčanov ubirajo letos v II. republiški ligi košarkarji Partizana iz Ilirske Bistrice. Drži, da njihov pohod k vrhu še zdaleč ni tako blesteč, kot je bilo pričakovati po seriji zaporednih zmag v aprilu in maju. Toda vlogo novinca v ligi na splošno presenečenje kljub temu odlično prestajajo. Zato ni pretirano reči, da je dobila Postojna prav pri sosedih v Ilirski Bistrici dostojnega partnerja za konkurenco, ki pa se v nobenem primeru ne bo smela sprevreči v nezdravo rivalstvo, kar se že pojavlja!

V nedeljo so Bističani sprejeli v goste Partizana iz Vrhnike, ki so ga pred gorečo publiko v mestnem športnem parku tesno porazili z rezultatom 54:50 (32:16). Tekmo sta vodila Bajc iz Postojne in Šajna iz Sežane, k zmagi domačih pa so največ pripomogli Lenarčič (16), R. Grlj (13) in Prosen (10).

Ker nam zaradi pomanjkljivosti športnega tiska ni dosegljiva vrsta rezultatov tekem II. lige od drugod, ne moremo bralcem tokrat postreči s prvenstveno lestvico. V nadomestilo pa navajamo bilanco dosedanjih dosežkov Partizana, ki je taka:

11	7	0	4	669:692	14

Pred našim predstavnikom sta na lestvici le moštvi Most iz Ljubljane in Proletarca iz Zagorja ob Savi, igralci Lenarčič, R. Grlj in Štemberger pa so se uvrstili med desetorico najboljših strelcev v ligi.

V OKRAJNI LIGI — VSESKOZI SRDITO!

Drugo kolo prvenstvenih borb v okrajni konkurenci je poteklo brez nerednosti. Koper je po nesrečnem porazu v Postojni tokrat katastrofalno porazil Pirančane z rezultatom 81:35 (29:9). Dvoboj si je ogledalo kakšnih 100 gledalcev, kar je za mesto z 10 tisoč prebivalci in razvitim športnim življenjem porazna številka! Na račun piranske petorke, ki se vseskozi srčno bori, naj povemo, da ji društvo Partizan posveča premalo skrbi, saj so igralci prepuščeni sami sebi, medtem ko so društveni rokometaši deležni vsestranskih ugodnosti v gmotnem in moralnem pogledu.

V Sežani je v soboto gostovala B ekipa Postojne in srečanje izgubila s 46:35 (20:16), v Ilirski Bistrici pa je Izola, ki si vztrajno prizadeva k vrhu, premagala mladinsko moštvo domačih z 51:27 (28:13). Lestvica po 2. jesenskem kolu:

Koper	7	5	1	1	380:275	11
Izola	7	4	2	1	398:282	10
Sežana	7	3	0	4	238:298	6
Piran	7	3	0	4	298:336	5
Postojna B	7	2	1	4	214:266	5
Bistrica B	7	2	0	5	148:235	4

Najboljši strelci na nedeljskih tekmah okrajne lige so bili: Šajna (23), Jurca (22), Jakomin (39!) in Lovrenčič (20).

A. Miklavčič

KOPER : TOMOS 4:0

V pripravah za bližnje prvenstvo so Koprčani odigrali prvo prijateljsko tekmo in premagali požrtvovalno ekipo Tomosa s 4:0. Koper je prikazal glede na prvo tekmo po daljšem odmoru kar zadovoljivo igro. Uveljavili s se nekateri novi igralci, zlasti Milič in Pogačnik. Gole so dosegli: Milič 2 ter Pogačnik in Furlanič.

SIDRO : IZOLA B 6:0

Tudi Pirančani so izkoristili preteklo nedeljo za trening tekmo. Premagali so B moštvo Izole s 6:0. Ta tekma je pokazala, da je Sidro razmeroma dobro pripravljeno za bližnje prvenstvo. Igralci so pokazali nekaj lepih potez in se predstavili tudi z dobro kondicijo.

NOGOMET

V prvem kolu praznih rok

Oba primorska zastopnika v slovenski conski ligi — Izola in Nova Gorica sta ostala v prvem kolu prazni hrok. Izola je izgubila z Ljubljano z 2:3, Nova Gorica pa z mariborskim Branikom z 2:6. Ljubitelji nogometa so sicer gojili tiho upanje, da bo prednost domačega igrišča prinesla vsaj eno točko, žal pa so se ta upanja razblinila ob odlični gri Ljubljane in zlasti Branika.

Za tekmo v Izoli lahko rečemo, da so gostje zasluženo zmagali. Skoraj vso tekmo (z izjemo dvajsetih minut drugega polčasa) so bili v rahli premoči ter si zagotovili vodstvo 3:0. Predvsem je treba pohvaliti njihovo načrtno igro in razmeroma zadovoljivo tehnično znanje, medtem ko so domačini svoje napade prepuščali naključju. Njihova največja napaka pa je bila v tem, ker večidel igre niso startali na prvo žogo.

Izola je zaigrala z večjo srčnostjo in povezanostjo šele pri stanju 3:0 za goste, vendar je bilo takrat že prepozno. Sicer je zmanjšala razliko na 2:3, toda brž ko se je obramba gostov konsolidirala, je bilo jasno, da bo pri tem izidu tudi ostalo.

Rezultat iz Nove Gorice je pričakovan. Branik spada po svojem znanju v višji razred in domačinom kljub vsej požrtvovalnosti ni kazalo drugega kot vdati se v usodo.

Upajmo, da ta prvi neuspeh ne bo demoraliziral edinih zastopnikov Primorske v slovenski conski ligi, saj bo priložnosti za osvojitev točk še dovolj!

V PRIČAKOVANJU BELE OPOJNOSTI

Na primorskih smučinah je iz leta v leto manj snega. Šport, ki je desetletja navduševal otroke in odrasle, počasi zamira.

»Preteklo zimo smo zgradili novo smučarsko progo, toda niti enkrat ni še tekla smuka po njej,« pripovedujejo postojnski smučarji.

Letos so se namenili, da zgradijo novo smučarsko skakalnico. V upanju, da jim bo bližajoča se zima bolj naklonjena kakor pretekle.

Morda.

V Postojni, starem smučarskem centru, pa leži po shrambah na stotine smuči in sani, ki jih že razjeda zob časa.

A. Miklavčič

ODBOJKA

IZOLČANI SE BODO POTEGOVALI ZA PRVO MESTO V DRUGI REPUBLIŠKI LIGI

Prihodnjo nedeljo se bo nadaljevalo prvenstvo Slovenije v odbojki. Kakor je znano, nastopa izolski Partizan v drugi republiški ligi, kjer je v svoji skupini spomladi osvojil prvo mesto. Izolčani se bodo v nedeljo pomerili z Grafičarjem v Ljubljani, nato pa jih še čakajo srečanja s Črnučami doma, z Olimpijo II v Ljubljani ter s Hrastnikom v Hrastniku. Moštvo se je za prvenstvo skrbno pripravilo in upajmo, da bodo kljub številnim srečanjem na tujih igriščih obdržali priborjeno prednost.

OB ROBU

INTERVJU V MALEM

Mitjo Grlja, gonilno silo košarkarskega moštva »Partizan« iz Ilirske Bistrice in slušatelja Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani, sem pred dnevi srečal v Kopru.

»Čitam, da ste se solidno pripravili na jesenski finiš v drugi slovenski ligi,« ga pobaram.

»To že, saj smo 14 dni vadili pod vodstvom igralca ljubljanske Olympie Janeza Bajca. Spet pa nas tarejo druge skrbi. Partizan ima nad 120.000 din dolga.«

Skrbi, ki tarejo tudi še mnoga druga društva.

Toda košarka je v Ilirski Bistrici trenutno šport številka 1 in ni dvoma, da se bodo tudi tokrat našli ljudje, ki bodo domače društvo širokogrudno podprli kakor vselej doslej.

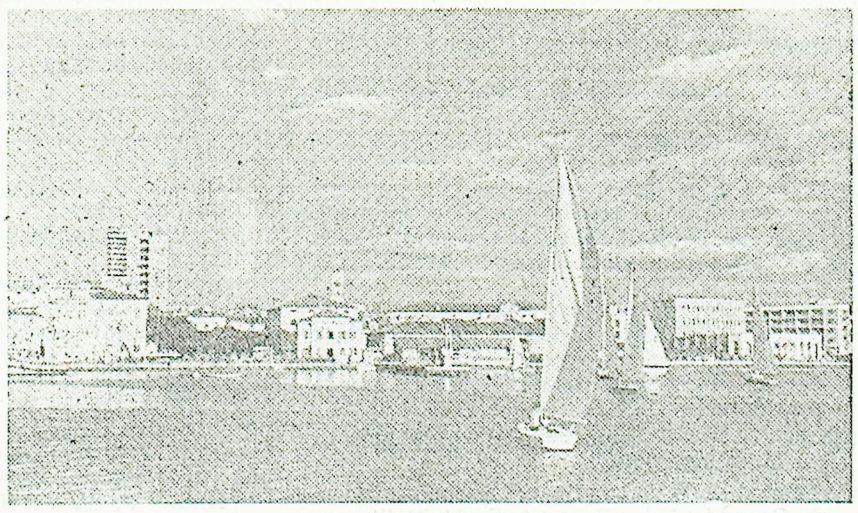

Koprski zaliv v dneh tekmovanja jadrnic STAR XVII. distrikta in mednarodne koprske regate: jadra ustvarjajo športno-pomorsko vzdušje in dajejo Kopru tako manjkajoči videz živahnosti tudi na morski gladini na južni strani mesta

USTANOVNA SKUPŠČINA KOPRSKE NOGOMETNE PODZVEZE

V nedeljo začetek

tekmovanja v primorski ligi, razen tega pa bodo tekmovali tudi v okrajnih ligah

Že prihodnjo nedeljo bodo primorska nogometna igrišča oživela. Na ustanovni skupščini nogometne podzveze koprskega okraja, ki so se je udeležili tudi zastopniki Primorske nogometne podzveze, so sklenili, da bo tud letos tekmovanje v enotni primorski ligi. Začetek bo že prihodnjo nedeljo. V primorsk. ligi bo letos deset enajstor c: Koper, Sidro, Tabor, Postojna, Ilirska Bistrica, Primorje, Rudar, Tolmin Anhovo in Branik. Adria se je združila z Novo Gorico in bo tekmovala kot B moštvo Nove Gorice v goriški okrajn ligi.

Na skupščini so se dogovorili, da bosta prvaka obeh okrajnih lig tekmovala prihodnje leto v enotni primorski lig, zadnja dva kluba iz te lige pa se bosta selila v okrajni ligi. Zelo verjetno pa je, da se bodo umaknile v nižji razred štiri enajstorice letošnje primorske lige, kajti zaradi zmanjšanja stroškov nameravajo ustanoviti prihodnjo sezono enotno ligo z osmimi člani.

Vsekakor je treba pozdraviti ustanovitev okrajnih lig, v katerih bi igrali delovni kolektivi in B moštva močnejših enajstoric. Okrajna koprska liga bo predvidoma izgledala takole: B moštva Izole, Kopra in Sidra ter Tomos, Delamaris in Mehanotehnika. S tekmovanjem v okrajnih ligah bodo pripomogli k množičnosti v nogometu, hkrati pa tud h kvaliteti saj doslej ni bilo nobene vzpodbude za uvrstitev na boljša mesta, ker ni bilo izpadanj.

Na koncu naj pripomnimo, da bodo mladinci in pionirji tekmovali po okrajih, medtem ko bosta tekmovalna in tehnična komisija skupni za oba okraja.

Okno v svet

ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

KONJSKA PAMET

Vincennes je znano konjsko dirkališče v Parizu. Tam se je nedavno najbrž pokesal svojega poklica monsieur Cordant. Kar dva dirkalna konja sta si ga privoščila: prvi ga je krepko ritnil, drugi pa ugriznil v roko. Monsieur Cordant je namreč direktor velike konjske klavnice.

RADIO IN GOSPODINJE

Kaj naj oddaja radio po kosilu, ko čaka gospodinje vsakdanja nadloga: pomivanje posode? Zanimiv poskus, ki se mu je podvrglo sto mladih žena, je pokazal, da so za pomivanje najprikladnejša glasba dunajski valčki. Pri jazzu se je drobila posoda na veliko, pri klasični glasbi se delo kar ni hotelo premakniti, pri Straussovih valčkih pa je šlo kot namazano.

Zgodilo naj bi se v Londonu, na Trafalgar Squareu. Policistka je opazila preveč vestnega vozača težkega BSA motocikla, pa se ji je zato zdel sumljiv. Zaustavila ga je — in ugotovila, da vozi motor šimpanz Johnny. Seveda je prišel v njen notes — in tako dalje: gre za sceno iz filma, ki ga snemajo v Zahodni Nemčiji

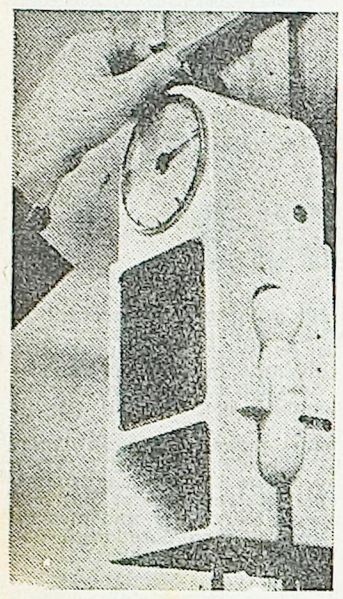

Neki londonski brivec je prišel na izvirno misel: pred svojo delavnico je na pročelju obesil posebne avtomate z električnimi brivskimi aparati in vgrajenimi zrcali. Za nekaj šilingov se lahko mimoidoči v nekaj minutah obrijejo, kadar je brivnica zaprta

PO SVETU ZA SREČO

V ZDA je nekako poldrug milijon več žensk kot moških. Tudi v Zahodni Nemčiji so moški v znatni manjšini, medtem ko je v Kanadi obratno razmerje, tam je pomanjkanje žensk. Zato silijo ženske iz Evrope čez oceane, predvsem iz Zahodne Nemčije. Tudi daljna Avstralija jih privablja. Cilj vseh izseljenk je seveda bogat ženin. Moške privlači v Kanado in Avstralijo njuna silna prostranost in redka naseljenost, od česar si obetajo čim hitrejše in čim boljše življenjske uspehe.

Nelsonova „Victory“

Izredno zanimanje posvečajo tujci letos angleškemu pristaniškemu mestu Portsmouthu oziroma plavajočemu narodnemu spomeniku v njegovi obširni luki. To je »Victory«, poveljniška ladja slavnega pomorskega junaka admirala Nelsona (1758—1805), čigar ime je prešlo v zgodovino. Na tej ladji je vodil Nelson slovito bitko pri Trafalgaru, ki je Veliko Britanijo nokončno napravila za »gospodarico morij«.

Točno pred 200 leti so položili kobilico kasnejše admiralske ladje H. M. S. »Victory« ali kratko »Nelsonove Victory«. Splavili so jo šest let kasneje oziroma štirideset let pred Trafalgarom. Stala je baje 83.000 funtov šterlingov. Dolga je 69 m in zavzema 2162 ton. Bila je najmočnejša ladja svojega časa. Njeni trije topovski krovi so bili dobesedno natrpani s topovi: 104 treh različnih kalibrov, pa še dve težki ladijski havbici. V bitki pri Trafalgaru je »Victory« nosila 804 mornarje in častnike. To je bilo 21. oktobra 1805. V naslednjem mesecu pa je ponesla v domovino truplo admirala Nelsona, ki ga je pri Trafalgaru zadela smrtonosna krogla.

ŽENO JE POSODIL

V Gradcu se je pred deželnim sodiščem zagovarjal neki kmet, ker je proti odškodnini tisoč šilingov odstopil prijatelju svojo ženo, da je šla z njim na potovanje po Italiji. Ker se je nezakonski par s povratkom za nekaj dni zamudil, je bil kmet za to še posebej odškodovan z darili. Obtožen težkega zvodništva se je zagovarjal, da si je moral za čas odsotnosti svoje žene najeti oskrbnico, ki je opravljala gospodinjska dela. Končno, pa je pripomnil, ima tudi kmetica pravico do oddiha v Italiji.

Prvi vizumi

Na predhodnike današnjega vizumskega pečata naletimo že v 18. stoletju. Tudi idilična rokokojska doba je imela svoje stvarne predpise, ki je z njimi brzdala potepuško slo svojih sodobnikov. Prvi vizumi so se pojavili na Francoskem, vpeljal jih je neki diplomat na dvoru Ludovika XV. Od današnjih obrazcev se seveda razlikujejo kot noč od dneva. Vsak tedanji vizum je bil pravzaprav osebno priporočilno pismo, opremljeno za vsak primer v ustrezni individualni obliki in primerno umetniško okrašeno. Vsi tisti okraski, zavoji, petlje, rozete itd. so bili tajna pisava — oni so pomenili pravi vizum. Vizumski jezik se je z njihovo pomočjo razvil do tolikšne popolnosti, da je v to skrivnost vpeljani človek lahko točno spoznal nosilca potnega lista oziroma vizuma, četudi takrat fotografij še ni bilo. Razbral je iz vizuma, ali je njegov lastnik velik ali majhen, lep ali grd, njegovo približno starost, premoženje, stan, politično pripadnost in še marsikaj.

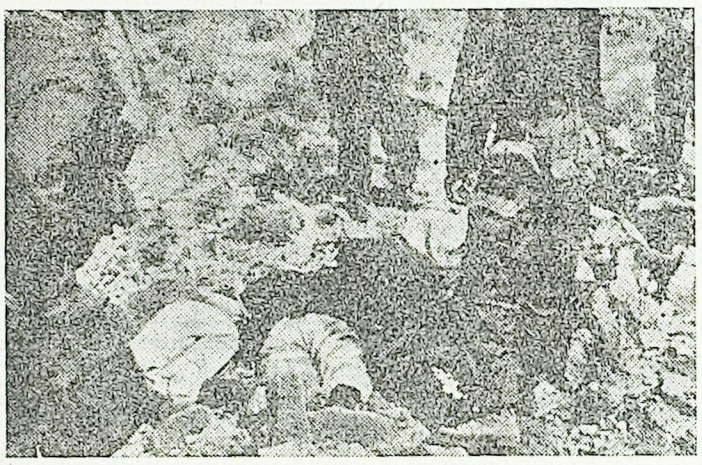

Kot vsaka vojna je še posebej sedanja vojna v Alžiriji polna maščevalnosti in zverinskega ubijanja nedolžnega prebivalstva, ker razsrjeni francoski padalci ne morejo do živega borcem osvobodilne armade. Slika kaže francoske legionarje, ki so postrelili ujete Alžirce. Enemu izmed njih bo pravkar dal Francoz »milostni« strel, ki naj ranjenca dokonča

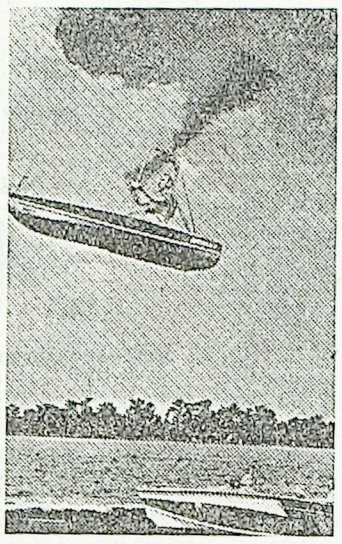

V ZDA so na Floridi pravkar z uspehom preizkusili leteče čolne — nekakšno kombinacijo čolna in helikopterja. V zrak ga najprej potegne poseben motorni čoln, nakar se dvoživka s pomočjo velikega vijaka sama obdrži v zraku. Gornja slika kaže vozilo med zračnim poletom nad vodo pri Cypress-Gardenu

SPET BO PELA PALICA

V angleškem kopališču Brightonu mora biti angleška mladež posebno neugnana, ker je po 53 letih oblast učiteljstvu znova dovolila, da sme neposlušne učence krotiti s palico. Število dovoljenih udarcev pa je šolska oblast razvrstila po činih. Ravnatelj oziroma upravitelj šole sme zamahniti trikrat, navadni učitelj pa le enkrat po grešnikovi zadnjici. Posebej je poudarjano, da le po sedalu. V izvršilnih določbah stoji: »Kakor je po pristojnih krogih ugotovljeno, je sedalo najprimernejše mesto za kazen s šibo.«

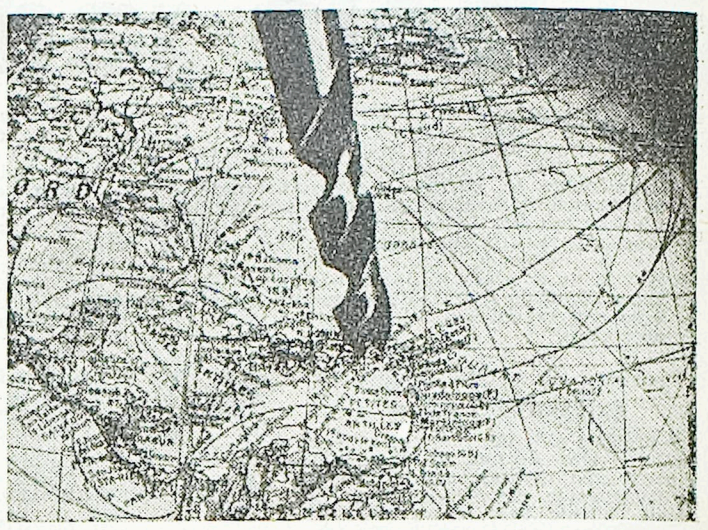

Američani so sprožili veliko akcijo, imenovano »Operacija Mohole«. Ta gre za tem, da bi preiskali zemljo prav do njenih jeter, se pravi do samega jedra. V ta namen so štiri ameriške ladje nekaj tednov preiskovale morsko dno v Atlantiku severno od Portorica. Material z morskega dna zdaj preiskujejo v laboratorijih, nato pa bodo skušali na najbolj primernem mestu s posebnimi vrtalnimi napravami z morskega dna doseči zemeljsko jedro. Akcijo so ZDA podvzele v okviru raziskav v geofizikalnem letu

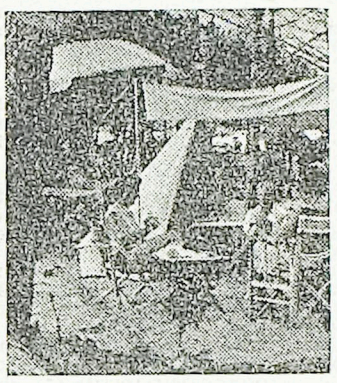

V sodobnih platnenih mestih po campingih vsega sveta nastajajo specifične oblike življenja, prilagojene trenutnim razmeram in pogojem. Vedno več je turistov, ki svoje počitnice preživljajo pod platnenimi strehami ali v priklopnih turističnih vozovih. Lahko pa je tako življenje najrazličnejše: lahko je zelo poceni, lahko pa je tudi veliko dražje kot bivanje v najdražjem hotelu. Pouk o življenju pod platnom je postal v svetu že prava znanost pod imenom »Tehnologija bivanja pod platnenimi strehami«. Na sliki: gospodarno opremljen šotor

NOV NAČIN PLESKANJA LADIJ

Velike težave povzroča pogosto potrebno obnavljanje zunanjega lica plovnih enot, pleskanje ladijske zunanjosti. Prej so to delali s čopiči — in delajo še marsikje — v zadnjem času se vedno bolj uveljavlja ličenje kot n. pr. pri avtomobilih. Najnovejša priprava za pleskanje pa so »valjavci«, na dolge ročaje nataknjeni valji iz snovi, ki je mehka kot volna. Pleskar jih pomika po ladji navzgor in navzdol in delo gre desetkrat hitreje izpod rok kot barvanje s čopičem, vrhu vsega pa je tudi barvna plast mnogo bolj enakomerna.

— Nekam tiho si danes pri telefonu, dragica. Kaj morda govoriš s svojo materjo?

Jack London: SMOKE BELLEW

65

»Pa kaj se tako ježiš?« ga je nejevoljno vprašal Čok. »Saj ti jih nočeva vsiliti. Če jih ne maraš, jih ne maraš, pa mir besedi.«

»Saj nisem rekel, da jih ne maram,« se je Hudournik pritožil.

»Potem si zapomni, da te bodo stala devet tisoč šest sto dvajset dolarjev, in če sem slabo preračunal, začnimo znova.«

»Kaj pa, če se mi moja ukana izjalovi?« je ugovarjal Hudournik. »Kdo ve, če ni gospodični Arral med tem časom že minil tek do jajc.«

»Rekel bi,« se je mirno oglasil Dimač, »da je gospodična Arral že vredna denarja, ki ga veljajo jajca.«

»Vredna!« je zaklical Hudournik in vstal poln ognjevite zagovornosti. »Vredna je milijon dolarjev. Vredna je vsega, kar imam. Vredna je vsega zlata v Klondiku.« Sedel je zopet in mirneje nadaljeval. »Pa vendar me nič ne mika, da bi na vsem lepem tvegal kar deset tisoč dolarjev za njen zajtrk. Ampak tole vama pa predlagam. Posodita mi, recimo, trideset jajc. Izročil jih bom Slavoviču. On jih bo ocvrl in postavil pred njo z mojimi pokloni. Že sto let nisem bil deležen njenega smehljaja. Ako se bo takrat ozrla in se mi nasmehnila, bom kupil vso zalogo.«

»Bomo pa kar pogodbo podpisali, kajne?« ga je hitro vprašal Dimač, ker je vedel, da se bo Lucila Arral nasmehnila.

Hudournik je zazijal. »Ste pa šmentano hitri trgovci na tem griču,« je zarenčal.

»Saj je bil predlog tvoj in midva ga samo sprejemava,« ga je odvrnil Dimač.

»Dobro, dobro. Kar prinesita papir in napravita tisto pogodbo!« se je Hudournik vdal.

Dimač je takoj napisal dokument, da bo Hudournik kupil od njiju vsa jajca, ki jih imata, drugo k drugemu, po deset dolarjev, če bo tistih trideset jajc, ki jih dobi od njiju vnaprej, dovedlo do sprave med njim in gospodično Arral.

Hudournik je že prijel za pero, da podpiše pogodbo, pa se je na nekaj spomnil.

»Čakajta,« je rekel. »Kupim samo dobra in nepokvarjena jajca.«

»Pokvarjenih jajc ni v Klondiku,« mu je zagotovil Čok.

»To je lahko res, ampak morata mi dati pismeno, da dobim za vsako pokvarjeno jajce svojih deset dolarjev nazaj.«

»To je pravilno in pravično,« je rekel Dimač. Soglašava.«

»Jaz bom pa vsako pokvarjeno jajce, ki ga boste prinesli, pojedel,« je izjavil Čok.

Dimač je, kjer je bilo treba, vrinil besedo »dobra« in Hudournik je s čemernim obrazom pogodbo podpisal. Dobil je trideset jajc, si nataknil rokavice ter odprl vrata.

»Zbogom, roparja,« je zagodrnjal in zaloputnil vrata za sabo.

Naslednje dejanje burke je bilo v Slavovičevi restavraciji. Navzoč je bil tudi Dimač. Bil je Hudournikov gost; sedela sta za mizo, ki je stala poleg tiste, za katero je sedela miss Arral. Prizor se je izvršil skoro do pičice tako, kakor je prerokovala.

»Še nobenih jajc?« je polglasno vprašala natakarja in ga nedopovedljivo milo pogledala.

»Nobenih, gospica! Pravijo, da je nekdo pokupil vsa jajca v Dawsonu. Gospod Slavovič se trudi, da bi jih nekaj kupil vam na ljubo, toda možakar, ki jih ima, je kljub vsem prošnjam nem in gluh.«

Hudournik je pokimal gostilničarju in ga nemo poklical k sebi. Prijel ga je za ramo in pritegnil k sebi.

»Slavovič, sinoči sem ti dal trideset jajc,« je hripavo zašepetal. »Kje so?«

»Zaklenil sem jih v blagajno. Šest je pa že otaljenih in ti jih lahko pripravim, kadarkoli želiš.«

»Saj ni zame,« je Hudournik še tiše šepetal. »Stepi jih, ocvri in jih postavi na mizo gospice Arral.«

»Le zanesi se name,« mu je Slavovič zagotovil.

»Pa nikar ne pozabi poklonov, razumeš?« je Hudournik zaključil svoje naročilo in izpustil Slavovičevo ramo.

Zala Lucila Arral je obupno zrla na opečeni odrezek slanine in kupček zmečkanega krompirja pred seboj, ko je Slavovič položil prednjo krožnik, kjer sta cvrčali dve stepeni jajci.

»S pokloni od gospoda Hudournika,« je rekel.

Dimač, ki je z zanimanjem opazoval prizor, je sam pri sebi priznal, da zna deklica izborno igrati. Njen krasni obraz je hipoma zablestel od neprikritega veselja, glavica seji je obrnila in na ustnicah se je pojavil začetek smehljaja, ki ga je pa z največjim samozatajevanjem zatrla in odločno zasukala glavo v nasprotno stran, kakor bi hotela gostilničarju nekaj povedati.

Dimač je začutil pod mizo sunek Hudournikove v mokasin obute noge.

»Jedla, jedla, če jih bo, to je tisto,« je Dimač šepetal ves v strahu.

Opozavola sta jo izpod čela in videla, kako se je Lucila Arral obotavljala, kako je krožnik skoroda odrinila od sebe, pa je nazadnje vendarle zapadla skušnjavi.

»Tista jajca kupim,« je Hudournik rekel Dimaču. »Pogodba velja. Si videl? Malo je manjkalo, pa bi se bila nasmehnila. Dobro jo poznam. Zdaj je že vse poravnano. Še jutri dve jajci in odpustila mi bo. Če bi je ne bilo tukaj, bi ti stisnil roko, Dimač, tako sem ti hvaležen. Saj nisi ropar, ampak človekoljub.«

Dimač se je veselo vračal proti koči na griču. Čok je ves obupan sedel za mizo in igral karte sam s seboj. Kadar je Čok kaj takega počenjal, je Dimač vedel, da se je svetu dno utrlo.

»Zgubi se stran in ne govori z menoj,« so bile prve besede, ki jih je Dimač dobil pod nos.